

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**LİKÖ RETİM KURSU KADEME İLE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN VE
ÖĞRETMENLERİNİN KOPYA ÇEKMEYE İLK İNGÖRÜMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ

HAZIRLAYAN
eyma ALKAN

TEMMUZ – 2008
ELAZI

II

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ

LİSANS ÖZETİ KURSU KADEMESİ İÇİN ÖZETLENEN VE
ÖZETLENENLERİN KOPYA ÇEKMEYELİ KİMLİKLERİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Bu tez / / 2008 tarihinde aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından
oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Başkan

Yrd. Doç. Dr. Hayrettin AYAZ

Üye

Yrd. Doç. Dr. M. Nuri GÖMLEKSİZ

Üye (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ

Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../2008 tarih
ve .....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Ahmet AKSİN

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****İlkö retim kinci Kademe ile Ortaö retim Ö rencilerinin Ve Ö retmenlerinin Kopya Çekmeye İlişkin Görü leri****eyma ALKAN****Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü****Eğitim Bilimleri****2008, Sayfa,XIII+115**

“ İlkö retim kinci Kademe ile Ortaö retim Ö rencilerinin ve Ö retmenlerinin Kopya Çekmeye İlişkin Görü leri” isimli bu ara tırmanın amacı; eğitimcinin niteliğini belirleyen kopya çekme konusundaki öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini ayrıca öğrencilerin kopya çekmeye ilişkin tutumlarını belirlemektir. Ara tırmada öğrencilere sunulmak üzere 16 maddeden oluşan anket ve 47 maddeden oluşan ölçek ile öğretmenlere sunulmak üzere 12 maddeden oluşan anket hazırlanmıştır. Bu anket ve ölçekler betimsel yöntemle analiz edilmiştir. Ara tırmanın evreni; Mersin ili Silifke ilçesinde 2005 – 2006 eğitim öğretim yılında ilkö retim ikinci kademe öğrenci gören toplam 2660 öğrenci (6., 7., 8. sınıf) ve bu kademe görev yapan 283 öğretmen ile Mersin ili Silifke ilçesinde 2005 – 2006 eğitim öğretim yılında orta öğretim öğrenci gören 2661 öğrenci (9., 10., 11. sınıf) ile burada görev yapan 151 öğretmenden oluşmaktadır. Örneklemi; ise Silifke ilçe merkezinde belirlenen dokuz ilkö retim okulunda ilkö retim ikinci kademe devam eden 1292 öğrenci ile üç ortaö retim okulunda öğrenci gören 1326 öğrenci ve ilçe merkezinde görev yapan 210 (120 ilkö retim ve 90 ortaö retim) branş öğretmenini kapsamaktadır. Anket ve ölçeklere katılan ilkö retim ikinci kademe öğrenci gören öğrencilerinden 814 tanesinin, ortaö retimde öğrenci gören öğrencilerden 986 tanesinin olmak üzere 1800 tane ölçek ve anket geçerli sayılmıştır. Öğretmen ve öğrencilere yöneltilen anketlerde ortak maddeler bulunmaktadır. Bu maddelere göre öğretmen ve öğrencilerin kopya çekmeye ilişkin görüşleri karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda öğrencilerin ve öğretmenlerin kopyaya çekmeyi olumsuz bir davranış olarak gördükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, kopya, kopya çekme

ABSTRACT**The View Of The Students And The Teachers About Cheating n The Second Level
Of The Primary Education And Secondary Education****eyma ALKAN****Firat University, Social Sciences Institute****Education Sciences****2008, Pages,XIII+115**

The aim of this research which is about the the view of the students and the teachers about cheating in the second level of the primary education and secondary education is to determine the ideas of the teachers and the students about cheating that decreases the quality of education and the ideas of the students about cheating. In the research, a survey consisting 16 articles and 47 criterion to present to the students and for he teachers a survey consisting 12 articles were prepared. This survey and their scales have been analis through descriptive approach.

Population of the research includes totally 2660 students (6. ,7. ,8 grades) who have education in the second level of the primary education in the town Silifke, the province Mersin in 2005-2006 education year and 283 teachers who work in this level and 2661 students having education in the secondary school in the town Silifke, the province Mersin in 2005-2006 academic year(9.,10.,11. grades) and 151 teachers who work here.The sample comprise 1292 students who attend the second level of the nine primary schools which was indicated in the town center of Silifke and 1326 students who study in three secondary schools and 210(120 primary school and 90 secondary school)branch teachers who work in the town center. 814 of the students joined the survey and criterion in the second level of the primary school, 986 of the students who study in the secondary school participated and 1800 criterion and the survey were accepted valid. There are common articles in the survey which was directed to the teacher and the students. According to these articles, the views of the teachers and the students about cheating were compared. In the result of this comparison, it was determined that the students and the teacher accepted cheating as a negative behaviour.

Key Words: Education, Copy, Cheating

Ç NDEK LER

	Sayfa
Ç NDEK LER	III
TABLolar L STES	VI
ÖNSÖZ	X
G R	1
BÖLÜM 1	13
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Ara tırmanın Amacı	7
1.3. Ara tırmanın Önemi	8
1.4. Sayıtlılar.....	9
1.5. Sınırlılıklar	9
1.6. Tanımlar.....	9
BÖLÜM 2	11
2. LG L ALAN YAZIN NCELEMES	11
2.1. E itim	11
2.2. Kopya	18
2.3. Kopya Çekme Nedenleri	19
2.4. Kopya Çekmenin Zararları	23
2.5. Kopya Çekme Yolları	24
2.6. Kopyayı Önleme Yolları	26
2.7. Kopya Çekmenin Ahlaki Boyutu	28
2.8. İgili Ara tırmalar.....	30
BÖLÜM 3	34
3.YÖNTEM	34
3.1. Ara tırmanın Modeli	34

3.2. Evren ve Örneklem.....	34
3.3. Veri toplama Araçları ve Analizi	39
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Analizi	42
BÖLÜM 4.....	44
4.BULGULAR VE YORUM	44
4.1.Birinci Alt Probleme li kin Bulgu ve Yorumlar	44
4.1.1.Ö rencilerin Cinsiyete Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları	44
4.1.2. Ö rencilerin Sınıflara Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları	48
4.1.3. Ö rencilerin Anne E itim Düzeyine Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları.....	49
4.1.4. Ö rencilerin Baba E itim Düzeyine Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları.....	58
4.2. İkinci Alt Probleme li kin Bulgu ve Yorumlar	64
4.2.1.Ö retmenlerin Cinsiyete Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları	64
4.2.2.Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fakültelelere Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları	68
4.2.3.Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları.....	73
4.2.4.Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları	78
4.3.Ö rencilere Uygulanan KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar.....	83
4.3.1. Ö rencilerin Cinsiyetlerine Göre KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar.....	83
4.3.2. Ö rencilerin Ba arı Düzeylerine Göre KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar	85

4.3.3. Ö rencilerin Ö renim Gördükleri Okul Düzeylerine Göre KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar	87
4.3.4. Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar	89
4.3.5. Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar	91
BÖLÜM 5.....	94
5.SONUÇ VE ÖNER LER	94
5.1.Sonuç ve Tartı ma	94
5.2. Öneriler	100
KAYNAKÇA	101
EKLER.....	104

TABLOLAR I STES

	Sayfa
1. İkö retimde Ö renim Gören Örnekleme Alınan Ö rencilerin Sayısı	35
2. Ortaö retimde Ö renim Gören ve Örnekleme Katılan Ö rencilerin Sayısı	35
3. Örnekleme Alınan Ö rencilerin Ki isel Özellikleri	36
4. Anketlerin Ö retmenlere Göre Da ılımları	37
5. Örnekleme Alınan Ö retmenlerin Ki isel Özellikleri	38
6. Ölçek Maddelerin Faktör Yükleri	41
7. Ölçe in Alt Boyutlarının Cronbach Alfa Güvenirlik Kat sayıları	42
8. Ö rencilerin Cinsiyete Göre Kopya Çekme Sıklı ı	44
9. Ö rencilerin Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri	45
10. Ö rencilerin Hangi sınavda Kopya Çektiklerine li kin Görü leri	45
11. Ö rencilerin Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	46
12. Ö rencilerde Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	47
13. Ö rencilerin Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri	47
14. Ö rencilerin Kopya Çekerken Yakalanan Ki iye Yapılması Gerekenlere li kin Görü leri.....	48
15. Ö rencilerin Sınıf Bazında Kopya Çekme Düzeylerine li kin Görü leri	49
16. Ö rencilerin Sınıf Bazında Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri	49
17. Ö rencilerin Sınıflara Göre Hangi Sınavda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri ...	50
18. Ö rencilerin Sınıflara Göre Hangi Tür Sınavda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	51
19. Ö rencilerin Sınıflara Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri	52
20. Ö rencilerin Sınıflara Göre Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri	52

21. Ö rencilerin Sınıflara Göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler	53
22. Ö rencilerin Anne e itim Durumuna Göre Kopya Çekme Düzeylerine li kin Görü leri	54
23. Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri	54
24. Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Hangi Sınavda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	55
25. Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	56
26. Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Kopya yı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri	56
27. Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü ler	57
28. Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Kop ya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenlere li kin Görü leri	58
29. Ö rencilerin Baba E itim Durumuna Göre Kopya Çekme Düzeylerine li kin Görü leri	59
30. Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri	59
31. Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Hangi Sınavda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	60
32. Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	61
33. Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Kopya yı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri	62
34. Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Y azılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri	63

35. Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenlere li kin Görü leri 63
36. Ö retmenlerin Cinsiyetine Göre Hangi Sınavlarda Kopy a Çekildi ine li kin Görü leri..... 64
37. Ö retmenlerin Cinsiyetlerine Göre Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri..... 65
38. Ö retmenlerin Cinsiyete Göre Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri 65
39. Ö retmenlerin Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri 66
40. Ö retmenlerin Sınavlarda Kopyayı Önleme Yollarına li kin Görü leri 67
41. Ö retmenlerin Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenlere li kin Görü leri..... 67
42. Ö retmenlerin Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri 68
43. Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fak ütelere Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri 69
44. Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fak ütelere Göre Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri 70
45. Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fak ütelere Göre Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri..... 70
46. Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fak ütelere Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara ili kin Görü leri..... 71
47. Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fak ütelere Göre Sınavlarda Kopyayı Önleme Yollarına li kin Görü leri..... 72
48. Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fak ütelere Göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler 72
49. Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fak ütelere Göre Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri 73
50. Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri 74

51. Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	74
52. Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Gör e Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri	75
53. Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri	75
54. Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Sınavlarda Kopyayı Önleme Yollarına li kin Görü leri	76
55. Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenlere li kin Görü leri	76
56. Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Ö rencilerin Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri	77
57. Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	78
58. Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Hangi T ür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri	79
59. Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Gör e Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri	79
60. Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Kopya yı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri	80
61. Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Sınavlarda Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri	81
62. Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciy e Yapılması Gerekenlere li kin Görü leri.....	82
63. Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Yazı lılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri	82
64. Faktörlere Göre Verilen Ö renci Cevaplarının Cinsiyete li kin Ortalama Ve Standart Sapmaları	83
65. Güvensizlik Faktörünün MWU Testi Sonucu	84

66. Faktörlere li kin Ba arı Düzeyindeki Ölçüm Sonuçları	85
67. Faktörlerin Kademelere Göre Levene Ölçüm Sonucu	87
68. Faktörlerin Kademelere Göre MWU Testi Sonucu	87
69. Zorunluluk Faktörlerin T Testi	88
70. Birinci Faktör le kinci Faktörün Anne E itim Düzeyine Gör e ANOVA Ölçü Sonuçları.....	89
71. Üçüncü Faktör le Dördüncü Faktörü n Anne E itim Düzeyine Göre KWH ve MWU Testi Sonuçları	90
72. Faktörlerin Baba E itim Düzeyine Göre Varyans Ölçüm Sonuçları	92

ÖNSÖZ

E itim; insanın ya amındaki önemli ihtiyaçlardan biridir. nsanın do umundan ölümüne kadar ya amının her alanında gerçekte tirdi i bir süreçtir. nsan ya amında önemli bir yer kapladı ı için e itimin nitelikli olması gerekmektedir.

E itim ve ö retimin nitelikli olabilmesi için ö renciye kazandırılacak olan amaçların istenilen düzeye ulaşması sa lanmalıdır. Amaçlara istenilen düzeyde ulaşabilmesi için e itimin niteli ini dü üren etmenlerin mümkün oldu unca en aza indirilmesi gereklidir. E itimin niteli i ne kadar çok artarsa toplumun bek lenilen e itim düzeyine ulaşması da o kadar sa lam olur. E itimin niteli ini artırmak için e itim sürecinde kar ıla ılan aksaklıkların üzerinde durmakta fayda vardır. Kopya sorunu ö renciden beklenen davranı ların ne ölçüde gerçekte tirilip gerçekte ti rilmedi i konusunda ö retmeni yanılığa u rattı ı için e itimin niteli ini dü ürmektedir. Kopya sorununun çözüme ulaşması e itimin niteli inin artmasını sa lar.

Kopyaya ili kin görü lerin belirlendi i bu çalı manın her a amasında bana sabırla yardımcı olan danı man hocam Yrd. Doç. Dr. Nuriye SEMERC 'ye, Yrd. Doç. Dr. Çetin SEMERC 'ye ve hayatımın her anında bana destek olan aileme te ekkürlerimi borç bilirim. Ayrıca Fırat Üniversitesi E itim Bilimleri ö retim elamanları ile ara tırmaya katılıp görü lerini bildiren ö renci ve ö retmen arkada larıma te ekkür ederim.

G R

E itim, dünyanın her yerinde her ya taki insan için vazgeçilmez ihtiyaçlardandır. İnsanlar, yazılı veya sözlü de erlerini insanları e iterek sürekli hale getirmektedir. E itim yalnız okullarda de il her alanda evde, i yerinde, sokakta yani insan toplulu u olan her yerde ya amın vazgeçilmezlerindendir. İnsanlar amaçlı bir ekilde e itilebildikleri gibi amaçsız ve plansız bir ekilde de e itilebilirler. Birey farkında olmadan bulundu u çevreden tasvip edilen veya toplumda tasvip edilmeyen bilgiler ö renebilmektedir (Erden, 1995, 15). Bu da e itimin niteli ine göre de i mektedir. E itimin niteli inde bireyin ya adı ı çevre, arkada ları, okul çevresi, ailesi, bulundu u çevrenin sosyo - ekonomik düzeyi önemli yer tutmaktadır.

Ülkemizde okullardaki e itimin niteli i sadece ö renci ba arısına yani sonuca bakmaktadır. Özellikle de yurt çapında yapılan sınavlarda ö rencilerin akademik ba arıları ele alınmaktadır. Bu yüzdendir ki, OKS' den tutun da akademik kariyer sınavlarına kadar bütün sınavlarda kopya sorunu ile kar ıla ılmaktadır. Kopya çekme hakkında ö rencilerin, tutum ve yakla ımlarının, kopya çekmeyi azaltan ve artıran faktörlerin bilimsel metotlarla tespit edilmesi, bu sorunla ba a çıkılabilmesi için alınması gereken önlemlerin etkili olması gereklidir. Batılı ülkelerde konuyla ilgili birçok ara tırma olmasına kar ılıklı olarak ülkemizde gerek ilk ve orta dereceli okul kademelerinde gerekse üniversite seviyesinde e itimde kopya sorunu ile ilgili yeteri derecede ara tırmanın olmadı ını söyleyebiliriz (Kaymakcan , 2002, 121).

Ülkemizde kopya ile ilgili ara tırmaların daha çok bilimsel alanda ço unlukla disiplin sorununa ili kin oldu u söylenmektedir. Bu ara tırmalar da disiplin cezaları ile söylentilerin çeli ti ini göstermektedir. E itimciler kopya çeken ö ren cileri disiplin kuruluna sevk etmek yerine kendilerince ceza vermeye çalı tıkları için bir disiplin karma ası ya anmaktadır. Son yıllarda yapılan birçok ara tırma kopyayı sadece disiplin sorunu olarak de il de nedenlerini, nasıl olu tu unu, önlemlerinin na sıl alınabilece ini ele almaktadır (Dirik, 1997).

Külahçı (1996), e itimde kopyanın sebep oldu u zararları öyle açıklamaktadır: “Her eyden önce kopya, yapılan sınavların – ölçmelerin geçerlili ini ve güvenilirli ini dü ürdü ü için uygulanan programın ama çlarına ne ölçüde ula ıldı ını bilmeyi ve eksikleri belirlemeyi önlemektedir. Ö renci için de ö renmeyi engelleyicidir. Bazıları, ö rencinin kopya çekerken de ö renebilece ini söylemektedir. Bunun ne ölçüde gerçek oldu u tartışılabilir. Ancak ahlaki açıdan olaya bakıldı ında, e er varsa getirebilece i yarara kar ı götürebilece i çok daha fazladır. Bu nedenle elde edilecek görünürdeki sözde ba arının gerçekte ba kalarının hakkını yemek ve sahtekârlı a pirim vermek oldu u konusunda ö renciler ile beraber ö reticilerin de bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Kopyanın neden olaca ı suçluluk duygusu da bir ba ka boyuttur. Bu bakımdan ruh sa lı ını etkileyici olarak da görülebilir.”

Kopya çekmek sadece günümüz problemi de ildir. Eski ça lardan beri toplumların e itim sistemlerinde önemli bir sorundur. Hatta, Eski Çin’de kamu hizmetine alınacak personel sınavlarında, kopya çekilmesini önlemek için sınava girecek ki ilerin ilk önce üsleri aranır daha sonra herkes ayrı bir küpe girdirilip sınav yapılırdı. Sınavda kopya çeken ve çektirene ölüm cezası verilmesine ra men kopya olayına rastlanırdı (Bricman, 1961, Akt. Selçuk, 1995).

Ölüm cezası verilmesine ra men kopyaya yönelme e iliminin ceza ile çözüme ula tılamadı ı görülmektedir. Bu nedenle ö retmen ve ö rencilerin kopyaya olan tutumları dikkate alınarak kopyayı önleyici farklı yöntemler kullanılmalıdır. Bu çalı mada kopya çekme eylemine ö retmen ve ö rencilerin tutumları ele alınacaktır.

BÖLÜM I

Ö retmen ve ö rencilerin kopya çekmeye ili kin tutum larını incelemek amacıyla yapılan bu ara tırmanın bu bölümünde problem, ara tırmanın amacı, alt amaçları, sınırlılı ı ve sayıtlıları yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu:

E itim insan ya amının temel ihtiyaçlarından biri haline gelmi tir. E itim, insanın toplumda ya ayabilmesi için sahip olması gereken davranı ları kazandı ı ve davranı ların olu umunda kendine özgü nitelikleriyle aktif rol aldı ı, ya am boyu devam eden bir süreçtir (Ta pınar, 2005, 1). E itim, dünyanın her yerinde her ya taki insan için vazgeçilmez ihtiyaçlardır. nsanlar, yazılı veya sözlü de erlerini kendinden sonraki nesilleri e iterek sürekli hale getirmektedir. E itim yalnız okullarda de il evde, i yerinde, sokakta kısaca insan toplulu u olan her yerde ya amın vazgeçilmezlerindedir . nsanlar belirli bir program dâhilinde amaçlı bir ekilde e itilebildikleri gibi amaçsız ve plansız bir ekilde de e itilebilirler. nformal e itim olarak adlandırılabilcek bu süreçte birey farkında olmadan bulundu u çevreden kabul edilen veya toplumda kabul edilmeyen davranı lar ö renebilmektedir (Erden, 1995, 15). E itim sürecini n nasıl gerçekle irse gerçekle sin bireyin ö renmesi; bili sel, duyu sal ve psiko - motor olmak üzere üç ba lık altında ele alabilir.

Duyu sal alan; bireyin sevgi, nefret, korku, ilgi, tutum ve güdülenmi lik gibi duyu ve hislerinin baskın oldu u alandır. Bu alanda ki inin kendine özgü özellikleri ön plandadır. *Psiko – motor alan;* bireyin zihin – kas koordinasyonunu gerektiren fiziki davranı larının baskın oldu u alandır. Bi rey modelden taklit yoluyla ö rendi i gibi bireyin becerileri de çok önemlidir. *Bili sel alanda;* bireyin zihinsel tarafı a ır basan ö renilmi davranı ları kapsayan ve zihinsel yetenekleri geli tiren hedefler yer almaktadır. Bu davranı lar çevreyle etkile imle bireyin ya antısına geçirmesi sonucu ö renilir (Demirel, 2004, 107). Duyu sal alan ile psiko – motor alanda bireyin ilgileri, becerileri ve ki isel

özellikleri ön plandadır. Bilişsel alanda ise önemli olan kişinin doğru bilgiye ulaşması ve onu içiemesidir.

Bilişsel alanda yer alan bilgiye erişimin niteliği bireyin diğer davranışlarını da etkilemektedir. Başka bir deyişle bilgiye nasıl ulaşılması gerektiği önemlidir. Günümüzde bilgi yeni bulgularla hızlı bir şekilde değişim göstermektedir. Bu nedenle bilgiye ulaşmada daha da önemli hale gelmiştir. Bu noktada eğitim kurumlarının işlevinin ne olması gerektiği konusunda durmakta yarar vardır. Geleneksel, ezber dayalı ve öğretmen merkezli eğitim kurumlarında bilgiyi olduğu gibi kabul etme ve ezberleme kişinin bilgiyi içiemesini engellediği gibi hazırlanmış bilgilerin kullanılmasını da sağlamaktadır. Eğitim sürecinde bilgiyi üretme yerine olduğu gibi alması kişinin istenmeyen davranışları göstermesine yol açabilmektedir. İstenmeyen davranışların başında da kopya gelmektedir.

Kopya çekme; sınavlarda ya da ödevlerde kullanılmasına izin verilmeyen kaynakları kullanma veya sınavlarda başkalarına bakma, ödevlerini başkalarına yaptırma olarak tanımlanabilir (Tan, 2001). Kopya çekme sadece günümüz problemi değildir. Eski çağlardan beri toplumların eğitim sistemlerinde önemli bir sorundur. Eski Çin'de kamu hizmetine alınacak personel sınavlarında, kopya çekilmesini önlemek için sınava girecek kişilerin ilk önce üsleri aranır daha sonra herkes ayrı bir küpe girtilip sınav yapılır. Sınavda kopya çeken ve çektirene ölüm cezası verilmesine rağmen kopya olayına rastlanırdı (Bricman, 1961, Akt. Selçuk, 1995). Kopya çekme eğitimde ciddi bir sorundur. Bu sorunu önlemek gerekir. Önleme yollarını bulmak için de nedenlerine bakılmalıdır yarar vardır.

Bireyin kopya çekmesinin birçok nedeni vardır. Bu nedenlerin başlıcaları; ezber dayalı eğitim yapılması, küçük hatalardan not kırılması, sınıfların kalabalık olması, sürekli aynı ödevlerin verilmesi, rekabete dayalı eğitimin yapılması ve zayıf not alma korkusu gibi sıralanabilir. (Dirik, 1997; Selçuk, 1995; Külahçı, 1996; Semerci, 2004; Akdağ ve Güneş, 2002; Kaymakcan, 2002; Tan, 2001; Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002). Toplumumuzda bireyin öğrenme bilgilerin değerlendirilmesinde de öğrenme sürecinden çok sonuca bakılması için iyi kopyaya itmektedir. Okullardaki eğitimin niteliği öğrenme sürecine değil de sınav sonucundaki öğrenme başarısına bakmaktadır. Özellikle de yurt dışında yapılan sınavlarda öğrencilerin akademik başarıları ile alınmaktadır. Bu yüzden

ki, OKS'den tutunda akademik kariyer sınavlarına kadar bütün sınavlarda kopya sorunu ile kar ıla ılmaktadır (Kaymakcan, 2002, 121). Kopya sorununu önlemek için, e itimcilerin kopya çekmenin bireye ve topluma neden oldu u zarar ları bilmeleri gerekmektedir.

Külahçı (1996), e itimde kopyanın sebep oldu u zararları öyle açıklamaktadır. Kopya, yapılan sınavların geçerlili ini ve güvenilirli ini dü ürmektedir. Ayrıca e itimcilerin uygulanan programın amaçlarına ne ölçüde ula ıldı nı bilmelerini ve eksikleri belirlemelerini önlemektedir. Ö renci için de ö renmeyi engelleyicidir. Bazıları, ö rencinin kopya çekerken de ö renebilece ini söylemektedir. Bunun ne ölçüde gerçek oldu u tartışılabilir. Ancak ahlaki açıdan olaya bakıldı nda, e er varsa getirebilece i yarara kar ı götürebilece i çok daha fazladır. Bu nedenle elde edilecek görünürdeki sözde ba arı gerçekte ba kalarının hakkını yemek ve sahtekârlı a pirim vermektir.

Baird, Mc Cabe ve Trevino mesleki okullarda okuyan ö renciler le mesleki okullarda okumayan ö rencilerin kopya çekme oranlarını ara tırmı larıdır. Mesleki okullarda okuyan ö rencilerin di er okullarda okuyan ö rencilere oranla daha fazla kopya çektikleri saptanmı tır. Bunun sonucunda ö rencilerin ahlak dı ı davranı ları mesleklerine de ta ımları konusunda endi elerin oldu u kanısına varılmaktadır. Amerika Ahlaki Ara tırma Merkezinin yaptı ı bir ara tırmaya göre i çilerin üçte birinin ahlak dı ı davranı ları i yerlerinde de sürdü ü gözlemlenmi tir. Bu tespitler de endi en in yerinde oldu unun kanıtıdır (Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002, 46). Ara tırma sonucundan da anla ıldı ı gibi kopya sadece e itim sürecinde de il bireylerin e itimden sonra ki i hayatında da devam edebilmekte. Bu da bireyin sorunu de il de artık toplumun sorunu haline gelmektedir. Bu nedenle kopya sorununu en aza indirmek için önlemler alınmalıdır.

Ülkemizde kopyayı önlemek için kopya çeken ö rencilere disiplin cezası uygulanmaktadır, kopya ile ilgili ara tırmaların daha çok bilimsel alanda ço unlukla disiplin sorununa ili kin oldu u söylenmektedir. Bu ara tırmalar da disiplin cezaları ile söylentilerin çeli ti ini göstermektedir. E itimciler kopya çeken ö rencileri disiplin kuruluna sevk etmek yerine kendilerince ceza vermeye çalı tıkları için bi r disiplin karma ası ya anmaktadır (Dirik, 1996). Yukarda belirtildi i gibi Eski Çin' de memur alımı sınavlarında kopya çeken veya kopya çekmeye te ebbüs eden ki ilere ölüm cezası verilmesine ra men kopya çekilmeye te ebbüs edilmesi bu sorunun sadece ceza ile

giderilemeyece ini açıkça göstermektedir. Çünkü ceza uygulandı ı sürece istenmeyen davranı ı baskı altına almaktadır. Bu da davranı ın sadece o an için de i mesini sa lamaktadır. Ceza ortadan kalkınca davranı ı tekrarlanacaktır. Skinner' e göre ceza bir eye ne yapmaması gerekti ini söyler ama bunun yanında ne yapması gerekti ini söylemez. Ki i ne yapması gerekti ini bilmedi i için ceza kalkınca davranı ı tekrarlar. E itimciler bunun farkında oldu u halde cezayı etkisini hemen gösterdi i için tercih etmekte edirlir. Oysa ceza uzun vadede hiçbir etki göstermedi i gibi ba ka olumsuz davranı ı lara da neden olabilmektedir (Senemo lu, 2001, 160–161).

Türk e itim sisteminde kopya konusu önemli bir yer tutmasına ra men sorunun çözümü sadece ceza ile giderilmeye çalı lmaktadır. Bu çözüm de sadece o anki durum için geçerli olup ileriye dönük de ildir. Bu yüzden sorun çözüme ula amamı tır. Sorunun çözümsüzlü üne neden olan di er etmen de yalnızca bireyi ilgilendiren bir sorun olarak görülmesidir. Bu açıdan bakıldı ında sorun e itim sistemi ile sistemi yürütenlerden kaynaklanmamaktadır. Sorun tamamen ö rencinin ahlaki geli im eksikli inden veya ki ilik bozuklu undan kaynaklanmaktadır. Bunun için de ceza yöntemi kullanılmaktadır. Oysa ceza kolaycı ve yetersiz bir çözümdü r. “ Bataklık kenarında sivrisinek kovalamaya benzetilebilir. Bataklık kurutulmadan ya da sivrisine in ya ayamayaca ı ko ullar hazırlanmadan sivrisineklerden kurtulmak mümkün de ildir.” (Dirik, 1996). Kopya çekme hakkında ö rencilerin, tutum ve yakla ımlar ının, kopya çekmeyi azaltan ve artıran faktörlerin bilimsel metotlarla tespit edilmesi, bu sorunla ba a çıkılabilmesi için alınması gereken önlemlerin etkili olması gereklidir (Kaymakcan, 2002, 121).

Tan (2001), yaptı ı ara tırmada sınavlarda kopyayı önlemek için bazı önlemlerin alınması gerekti ini vurgulamı tır. Bunların ba ında; arka arkaya oturan ö rencilere farklı sınav kâ ıtları da ıtılmalı, gözetmenlerin sınav esnasında ba ka bir eyle u ra mamaları, sınıfın fiziksel ko ullarının uygun olması gibi önlemler gelmektedir.

Yapılan bazı ara tırmalarda, bu önlemlerden bazılarını olumlu, bazılarının da olumsuz etkilerinin oldu unu söylemektedir. Smith, Davy, Rosenberg ve Hraight (2002); Önlemlerin olumlu etkilerinde; ö rencilerin kopya çekemeyece ini far k etti i için kopya olayının azalaca ı yönünü vurgularken. Önlemlerin olumsuz etkilerinde ise; bir ki inin önlemlerden haberi oldu u zaman gelecekteki kopya için daha yüksek düzeyde kılıf

uydurmaya yönecekleri dü üncesini ifade etmektedirler. Burada minareyi çalan kılıfını uydurur anlayı ı hâkimdir. Önlemler ne kadar etkili olursa olsun kopya çekmeyi kafaya koyan yolunu bulup bir ekilde çekmektedir. Kalıcı çözümler bulmak için; kopya çekmede ki önlemlere olumlu etkilerden bakıp kopya olayını azaltan faktörleri ele alabildiğimiz gibi kopya olayı gerçeiklemeden önce nedenlere bakarak önlemini de ele alabiliriz. Bu nedenler; bireyin kişilik özelliklerine, çevresine, o anki şartlara, eğitim sistemine ve gelişim özelliklerine göre değerlendirilmelidir.

Kopya sorununun kalıcı çözümlere ulaşabilmesi için öğretmen ve öğrencilerin kopyaya ilişkin tutumlarını belirleyerek buna göre önlemler alınması gerekmektedir. Bu araştırmada öğretmen ve öğrencilerin kopyaya ilişkin görüşleri alınarak kopya sorununa çözüm yolları önerilmeye çalışılacaktır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, ilköğretim 2. kademe (6.,7. ve 8. sınıf) ve ortaöğretim (9.,10. ve 11. sınıf) öğrencilerinin ve öğretmenlerinin kopya çekmeye ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Alt Problem:

1) Öğrencilerin;

- a) Cinsiyetine göre,
- b) Okul düzeylerine göre,
- c) Anne eğitim düzeylerine göre,
- d) Baba eğitim düzeylerine göre,
- e) Aylık gelirlerine göre,
- f) Anne mesleğine göre,
- g) Baba mesleğine göre,
- h) Barınma durumlarına göre,

- 1) Kopya çekme sıklıklarını ne olduğunu?
- 2) Kopya çekmede en çok başvurulan yolların ne olduğunu?
- 3) Hangi yazılılarda daha çok kopya çekildiğini?

- 4) Hangi tür sınavlarda kopya çekildi i?
- 5) Kopya çekmeyi etkileyen faktörlerin neler oldu u?
- 6) Kopyayı önlemede en çok hangi yöntemin etkili oldu u?
- 7) Kopya çekerken yakalanan ö ren ciye ne yapılması gerekti i?
- 8) Yazılılarda neden kopya çekildi i? Sorularına cevap aranmı tır.

II) Ö retmenlerin;

- a) Cinsiyetine göre,
- b) Mezun oldukları fakültelere göre,
- c) Bran larına göre,
- d) Çalı tıkları okul düzeyine göre,
- e) Meslek kademelerine göre,
- 1) Ö rencilerin kopya çekmesini etkileyen faktörler nelerdir?
- 2) Ö renciler en çok hangi sınavda kopya çekiyor?
- 3) Hangi tür sınavlarda kopya çekiliyor?
- 4) Kopya çekmede ba vurulan yollar hangileri?
- 5) Kopyayı önlemede en etkili olan önlem hangisidir?
- 6) Sınavlarda kopyayı önlemek için hangi yol en etkilidir?
- 7) Kopya çekerken yakalanan ö renciye ne yapılmalıdır?
- 8) Ö rencilerin kopya çekme nedeni ne olabilir? Sorularına cevap aranmı tır.

II) Ö rencilerin kopya çekmeye ili kin görü leri nelerdir? Sorusuna cevap aranmı tır.

1.3.Ara tırmanın Önemi

Türk e itim sisteminde en önemli sorunlardan biri de kopyadır. Bireyleri kopyaya iten nedenler ve nedenlere ba lı olarak önleme yollarını ele alan ara tırmalar olsa da tez konusu olarak ülkemizde ele alınmamı tır. Dirik (1996); literatür incelendi i nde, kopya sorunu ile ilgili ara tırmaların temelde üç yönde gerçeikle ti ini söylemektedir.

- 1) Kopya sorununu e itim sisteminin de i ik boyutlarındaki düzensizliklere ba layan ara tırmalar,

- 2) Kopyayı ahlaki eğitim ve ahlaki gelişim ile ilgili bir sorun ve davranış sapması olarak inceleyen araştırmalar,
- 3) Kopyanın varlığını istatistikî yöntemlerle belirlemeye yönelik araştırmalar.

Türkiye’de yapılan araştırmalar genellikle birinci madde ile üçüncü maddede yer alanla sınırlıdır. Eğitim sistemimizin sorunlarından olan kopyanın en aza indirilmesi ya da çözümlenebilmesi için kopya sorununa farklı boyutlardan bakarak fayda sağlanabilir. Bu çalışmada kopyanın nedenlerinden çok nasıl önlem alınacağı, bu önlemlerin uzun vadeli olması gerektiği için yapılabilecekler araştırılmaya çalışılmıştır.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın sayıtları şu şekilde belirlenmiştir.

- Araştırma grubuna sunulan anket soruları grubun özelliklerine uygundur.
- Sunulan ankete ve yapılan görüşmelere öğretmen ve öğrencilerin bütün samimiyetiyle katıldığı varsayılmaktadır.

1.5.Sınırlılıklar

Bu araştırma:

1- 2006 – 2007 öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören ilköğretim ikinci kademe (6.,7.,8. sınıf) öğrencileri ile ortaöğretim (9.,10.,11. sınıf) öğrencilerinin görüşleri ve öğretmenlerin tutumları ile sınırlıdır.

2- 2006 – 2007 öğretim yılı güz döneminde Mersin ili Silifke ilçesi 13 ilköğretim okulu, 3 lise ile sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Eğitim: İnsanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci (Erden,1995)

Kopya: Bir sınavda soruları cevaplamak için başka birinden veya bir yerden gizlice yararlanma, yazılı sınavda gizlice bakmak için hazırlanmış kâğıt (TDK, 1992)

Kopya çekmek: Genellikle yazılı sınavlarda soruları cevaplamak için bir kaynağa gizlice bakmak (TDK, 1992)

BÖLÜM II

Bu bölümde e itim ve kopya ile ilgili literatür ve ara tırmalar incelenmi tir.

2.1 E T M

E itim insanlı ın do u undan bu yana devam eden süreçlerden biridir. Bu yüzden e itim tarih sürecinde farklı toplumlarda farklı tanımlarla ifade edilmektedir. E itim geçmi dönemlerde; bedensel ve zihinsel geli imle paralel biçimde ruh ve ahlak temizli i olarak tanımlanmı tır. Türkiye’de 1950’li yıllara kadar çocuk yeti tirme ve ahlaki davranı kazandırma anlamlarına gelen terbiye sözcü ü ku llanılmakta iken daha sonra e itim sözcü ü kullanılmaya ba lamı tır (i man, 1999, 37).

E itim, dü ünürler ve e itimciler tarafından farklı biçimlerde tanımlamaktadır. Bunlardan bazıları unlardır:

Z.Gökalp’e göre e itim, yeti mi neslin yeni yeti en nesle fikirlerini ve hislerini yani duyu sal davranı larını bir sonraki nesle yazılı kaynaklardan çok anlatarak ve paylaarak aktarılması sürecidir. W.O.Lester Smith e itimi, her neslin kendisinden sonraki nesle, o güne kadar ula tı ı geli meleri aktarması ve yeni nesle bu geli meleri yükseltme niteli i kazandırmak amacıyla verdi i kültür olarak tanımlamı tır (Akt. Ergun,1999,1). Bu tanım da Gökalp’ in tanımı gibi e itimi nesilden nesile aktarılan bir süreç olarak görmektedir. Ta pınar’ a göre e itim; bireyi n ya am içerisinde sahip olması gereken davranı ları kazandı ı ve bu davranı ların olu umunda kendine özgü nitelikleriyle aktif rol aldı ı, ya am boyu devam eden bir süreçtir (Ta pınar, 2005, 1). Senemo lu ise e itimi; bireyin istenilen niteliklerde toplumun de er yargılarının ahlak standartlarının bilgi ve beceri birikimlerinin yeni nesillere aktarılması süreci olarak tanımlamaktadır (Senemo lu, 2001, 7). Bu tanımlar e itimi sadece davranı larda de i me olarak de il de ahlaki ve kültürel yönden de ele alarak bir sonraki nesle ta ındı ını ifade etmektedir.

Tyler’a göre e itim, ki inin davranı larını de i tirme sürecidir. Ki i istenmeyen davranı lardan e itim yoluyla kurtulabilir. Durkheim’e göre e itim; çocukta fiziksel,

entelektüel, ahlaki hallerin uyarılıp geli tirilmesi faaliyetidir(Akt. Ergun,1999,1). Yani çocukta var olan duyu sal ve fiziksel hallerin ortaya çıkarılmasıdır. Ergun'e göre e itim; bireyin tutum ve davranı larında de i iklik meydana getiren her türlü faaliyetlerdir (Ergun,1999,1). Ergun'un tanımı Tyler' in tanımıyla örtü mektedir. Erden ve Fidan'a (1998,12) göre e itim ise, insanları belirli amaçlara göre yeti tirme sürecidir. Bu süreç e itimin hedeflerine ula ma ile gerçekle mektedir. Bu tanımlar ise e itimi insanın davranı larında meydana gelen de i iklikler olarak ele almaktadırlar.

Tanımların hepsinin ortak yönü e itimi, insan davranı larında de i iklik meydana getiren bir süreç olarak görmeleridir. Ergun (1999); tanımların ortak yönlerinin oldu unu söyledi i gibi tanımları iki farklı boyutta ele almı tır. Birincisi; dü ünürlerin e itimi bireyin davranı larında de i iklik meydana getiren bir faaliyet olarak görmeleri e itimin kapsamını oldukça geni letti ini ileri sürmektedir. kinci fark olarak da; e itimcilerin “kasıt” ve “ artlandırma” unsurlarına dikkat çekerek, belirli amaçlara ula mak için yapılan planlı faaliyetler olarak sınırladıklarını ifade etmi tir. Bütün bu farklılıkların farkına varan i man (1999, 37); e itimin geni ve dar anlamlarda tanımlanabilece ini ifade etmektedir . “Geni anlamda e itim, bireyin içinde yer aldı ı çevrede kendi dı ndaki tüm nesne ve bireylerin bili sel, duyu sal ve sosyal yönlerden onun üzerindeki etkilerini ifade etmektedir. Dar anlamda e itim ise, bireyin üzerinde kasıtlı, amaçlı bir biçimde yapı lan etkidir. Bu etki bireylerde bili sel, duyu sal, psikomotor düzeylerde istenen yönde de i me yapmaktadır.” Geni anlamdaki tanım; insanların tutum ve davranı larının çevreye ba lı olarak de i im gösterdi ini bu yüzden de bireyin toplumda kabul görmeyen davranı ları ö renmesini sa layabilece i için çok kapsamlı oldu unu vurgulamaktadır. Dar anlamda ki tanım ise, ö rencilerin sadece e itimciler tarafından yeti tirilebilece i yönündedir. Oysa insan çevresiyle sürekli iç içe oldu u gibi ö renim süreci bitse de e itimine devam edebilir.

E itim ya amın her alanında her ya ta gerçeikle ecek bir süreçtir. E itim sürecini etkileyecek en önemli faktörlerden biri bireyin içerisinde bulundu u toplumdur. Birey toplumun de er yargılarına, gelenek ve göreneklerine göre yeti mektedir. Yani birey e itimle toplumun istedi i nitelikteki kültürlenme sürecinden geçmektedir. Bu süreç okulda, sinemada, sokakta, ailede planlı ya da plansız ekilde her yerde ve her zaman gerçekle mektedir. te insanları her yerde her zaman etkile yen ve davranı de i ikliklerine

neden olan e itim ekillerini informal ve formal e itim ekinde iki farklı ba lık altında ele alabiliriz (Senemo lu, 2001, 7; Ta pınar, 2002, 2).

Informal e itim ya am içinde kendili inden olu an bir süreçtir. Amaçlı ve p lanlı de ildir geli i güzeldir. nformal e itimde insanlar farkında olmadan istendik davranı lar kazandı ı gibi kopya çekme, sigara içme vb. istenmedik davranı lar ve kötü alı kanlıklar da kazanabilir. (Erden, 1998, 13 – 14). stenilmeyen alı kanlıkların da kazanılabilece i bu e itim ekinde bütün ö renmeler tesadüfen gerçekleşmektedir. nsan ya amı istendik yöndeki davranı ları tesadüfen ö renecek kadar uzun de ildir. Bu hem toplum açısından hem de birey açısından oldukça pahalı ve uzun bir yoldur. Bu ned enle bazı istendik davranı ların planlı ve programlı bir ekinde bireye kazandırılması gerekmektedir. Bu da ancak formal e itimle sa lanabilir (Senemo lu, 2001, 7).

Formal e itim amaçlıdır, önceden hazırlanmı bir program çerçevesinde planlı olarak yapılır ve ö retim yoluyla gerçekleştirilir. Ertürk (1984, 12) formal e itimi; “bireyin davranı larında kendi ya antısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik de i me meydana getirme süreci” olarak tanımlamı tır. Davranı lardaki bu de i melerle istendik davranı lar kazanıldı ı gibi istenmeyen davranı larda istenilen yönde de i ebilmektedir. Davranı ların planlı ve istenilen yönde de i mesini sa layan kurumlar okullardır. (Senemo lu, 2001, 8). Okullarda e itim ba langıcından bitine kadar kontrollü olarak yürütülür. Sürecin belli a amalarında ve sonunda de erlendirme i lemi yapılır. De erlendirme i lemi e itimin ne derece amacına ula ıp ula madı nı tespit edip ona göre geribildirim verilmesi içindir (Erden, 1998, 13 – 14). nformal e itim tesadüfen gerçekleşti i için formal e itimde oldu u gibi geribildirim yoktur.

nformal e itim do al ortam içinde kendili inden olu tu u ve geribildirim olmadı ı için bireyin istenmedik davranı ları kazanma olasılı ı daha yüksektir. Bireyin informal e itimde istendik davranı ları kazanabilmesi için sürekli etkile imde oldu u çevresinin sosyo-ekonomik yönden, e itim yönünden, ahlaki de erler yönünden yüksek seviyede olması gerekmektedir. Formal e itim ise planlı programlı oldu u için istendik davranı lar hedefler do rultusunda daha kolay bir ekinde kazandırılmaktadır. Türkiye’de Formal e itim; okul öncesi, ilkö retim ve orta ö retim alanında Milli E itimin hedefleri

do rultusunda yapılmaktadır. Ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarının hedefleri ise Yüksek Ö retim Kurulu tarafından belirlenmektedir. Bu hedefler; e itim de fırsat e itli i ilkesinden dolayı yurdun her yerinde aynıdır. Milli E itimin hedefleri, Bloom'un taksonomisine göre sınıflandırılmaktadır.

Aslında hedefleri sınıflandıran birçok taksonomi bulunmaktadır. Bloom' un taksonomisinin tercih edilmesinin nedeni ölçme ve de erlendirmeye önem vermesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü formal e itimde bireyin istenilen davranı ları ne derece kazandı mı de erlendirmeye belirleyip ona göre geri bildirim verilmesi öne mlidir. Bloom' un taksonomisi sosyal becerilere yer vermedi i için eksik görülmesi ve belirtilen sınıflama ölçütünün sınıflamanın tüm a amalarında geçerli olmadığı için ele tirilmesine ra men bu taksonomi tercih edilmektedir. Bloom'un taksonomisi; Bili sel alan, Duyu sal alan ve Psiko – Motor (Devinsel) alan hedeflerinden oluşmaktadır. Bloom bu taksonomiye olu tururken a a ıdaki dört temeli ele almı tır (Bacanlı, 2005, 74)

- 1) *Metodolojik Kural:* Ö retmenlerin hedefleri ifade etme biçimlerini, yöntemlerini açıklamaktadır.
- 2) *Psikolojik Kural:* Psikolojik ara tırma bulgularıyla tutarlı olmalıdır.
- 3) *Mantıklılık Kuralı:* Taksonomi kendi içerisinde tutarlı olmalıdır.
- 4) *Nesnellik Kuralı:* Hedeflerin hiyerar isinde üst basamaktaki hedefler daha de erlidir diye bir kural yoktur.

Bu temellere dayanarak Bloom üç hedef alanını da farklı düzeylerde ele almı tır. Bili sel alan hedeflerini; bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve de erlendirme düzeyleri ayrıca her bir düzeyi de alt düzeylerde incelemektedir. Bu alanda; zihinsel ö renmelerin ço unlukta oldu u ve zihinsel yeteneklerin geli tirildi i hedefleri içermektedir. Aslında bilgiyi i leme sürecidir. Daha çok kazanılan bilgiler önemlidir. Bloom' un bili sel alan taksonomisine yapılan ele tiriler de vardır. Bunlardan en önemlis i taksonominin heterojen oldu u yönündedir. Bunu savunan De Corte; alt kategorilerin her zaman aynı ilkeye uymadı ı kanısındadır. Yani taksonominin mantıksal tutarlılı ı tartışılabilir niteliktedir. Cox ise taksonominin her bireye aynı eyi ifade etmeyebil ece ini savunmaktadır. De Landsheere ise taksonominin zihinsel süreçlerden çok bilgiye önem verdi i kanısındadır. Bütün bu ele tirilere ra men Bloom' un taksonomisinin

de erlendirme a ırlıklı e itim programlarında kullanılabilcek en iyi taksonomi oldu u söylenilebilir (Bacanlı, 2005, 76 – 77).

Bloom psiko – motor alan hedeflerini; uyarılma, kılavuz denetiminde yapma, beceri haline getirme, duruma uydurma ve yaratma düzeylerinde incelemektedir. Bu alan; becerilerin baskın oldu u alandır. Bu alandaki hedeflerin temelinde davranı ların ö renilmesi artı aranır. Modelden taklit yoluyla ö renilir. Okullarda psiko – motor davranı larla ilgili çok ey yapılmadı ndan bu taksonominin hedefleri üzerinde fazla durulmamı tır (Bacanlı, 2005, 88).

Duyu sal alan hedeflerini; alma, tepkide bulunma, de er verme, örgütleme ve bir de er ya da de erler bütünü ile nitelenmi lik düzeylerinde incelenmektedir. Bu alanın hedefleri; ilgi, tutum, de er yargıları, korku, nefret gibi duyguları kapsamaktadır. Bu alanda ki inin kendi özellikleri ön plandadır. Bloom’ un duyu sal alan taksonomisine birçok ele tiri yapılmı tır. Bu ele tirilerden biri taksonominin genel ve soyut oldu u için kolayca kullanılamamasına neden oldu u yönündedir. Bu nedenle taksonominin program geli tirme alanında kullanılması daha uygun görülmektedir. Ele tirilerden di eri ise taksonominin ki inin kendini geli tirmesine ve motivasyonuna yer vermedi i yönündedir. Bloom’ un duyu sal alanla ilgili yaptı ı bu taksonominin haricinde yapılan ele tiriler do rultusunda duyu sal alanla ilgili farklı taksonomiler de vardır (Bacanlı, 2005, 88 – 89).

Yalnız ö retim yoluyla ö rencilere bilgi, kavrama, problem çözme gibi bili sel alandaki davranı lar kazandırılabilce i gibi; derslerini sevmeye, okula ve arkadaş larına kar ılı olumlu tutumlar sergileme, büyük küçük kaslarını etkili bir biçimde kullanma gibi duyu sal ve psiko - motor alandaki davranı lar da kazandırılmalıdır (Senemo lu, 2001, 405). Bili sel, duyu sal ve psiko - motor davranı ların de erlendirilmeleri birbirinden farklı olmakla birlikte birbirinden ayrılmayan birbirini destekleyen davranı larıdır. Yani bili sel alanda olan bir davranı bir boyutuyla duyu sal alanı ba ka bir boyutuyla da psiko - motor alanı içerebilmektedir.

“E itim sadece bili sel olsaydı toplumsal i levini yerine getiremezdi.” Ö renciler; sosyal, psikolojik, zihinsel, ahlaki ve duygusal yönden e itilemezlerdi (Bacanlı, 2005, 5). Nitelikli bir e itimin olması için ö rencilerin bili sel, duyu sal, psikomotor alandaki

hedefler do rultusunda ö renim görmesi gerekmektedir. Üç alandaki hedefler do rultusunda ö renim gören ö rencilerin hangi alanda ne derece yeterli ya da yetersiz olduklarını ancak hedeflerin sonunda ölçme - de erlendirme yaparak anlayabiliriz. Ö rencilerin davranı larının istendik yönde olabilmesi içinse üç alanda da yapılan de erlendirmede geçerli notu almaları gerekmektedir. Bili sel davranı larla psikomotor davranı ların ölçülmesi duyu sal davranı ların ölçülmesinden kolaydır. Çünkü bili sel davranı lar akademik alanla, psikomotor davranı lar beden ve kinestetik alanla, duyu sal davranı lar da istek, arzu, güdü vb alanlarla ilgilidir. stek ve arzu ki iden ki iye de i im gösterdi i için duyu sal davranı ların ölçülmesi zordur.

Yurdun her yerinde e itim – ö retim içeri i aynı oldu u için ö renci nerede olursa olsun aynı müfredattan yararlanıp buna göre ölçme ve de erlendirme yapılmaktadır (Sönmez, 1990, 64). Ölçme ve de erlendirmeye hedeflerin ne kadarının gerçekleşti i ya da gerçekleşmedi i belirlenmektedir.

Ölçme ve de erlendirme birbiriyle iç içe ama birbirinden farklı kavramlardır. Tekin'e (1991, 31) göre ölçme; betimleme yani tasvir etme i idir. Yani bir nesnenin belirli bir özelli e sahip olup olmadı mın sahipse ne derece sahip oldu unun gözlenip gözlem sonuçlarının sayı ya da sembollerle ifade edilmesidir. Bazı özellikler do rudan gözlemlendi i gibi bazı özellikler de dolaylı olarak gözlemlenebilmektedir. Ölçülen nitelikle ölçmede kullanılan nitelik aynı ise do rudan ölçme yapılır. Örne in; boyumuzun ölçülmesini dü ünecek olursak iki aynı türdeki nesnenin uzunlukları yan yana konularak ölçülmektedir. Ölçülen nitelikle ölçmede kullanılan nitelik farklı ise dolaylı ölçme yapılmaktadır. Buna örnek verecek olursak civanın yükselip alçalmasıyla sıcaklı ı ölçebiliriz (Yılmaz, 2002, 13-14; Tekin, 1991, 31-32). Ölçmeyi sadece sayı ve sembollerle özellikleri ifade etmek için yapmayız. "Ölçme, bir amaç do rultusunda nesnelere hakkında de er yargısı vermek, yani de erlendirme yapmak ve de erlendirme sonuçlarına dayanarak söz konusu amaç do rultusunda karar vermek için yapılır." (Tekin, 1991, 39). Bu nedenle de erlendirme kavramına deyinmekte yarar vardır.

Tekin (1991) de erlendirmeyi; ölçümlerden yararlanarak ölçülen nesnelere hakkında belirli ölçüt do rultusunda de er yargısına ula ma süreci olarak tanımlamı tır. De erlendirme ne olursa olsun bir ölçme sonucu ile ölçütü kapsamaktadır.

De erlendirmenin dayandı ı ölçümler ne kadar hatasız olursa de erlendirme de o kadar hatasızdır. Bu nedenle de erlendirme yapılmadan önceki ölçme çok önemlidir. (Tekin, 1991, 40). Ölçmenin sa lıklı yapılması de erlendirmenin sa lıklı olmasına buna ba lı olarak de erlendirme sonucunda geribildiriminde do ru verilmesine neden olmaktadır. Ölçümlerin sa lıklı olabilmesi için ölçme araçlarında bazı niteliklerin de olm ası gerekmektedir. Ö rencilerin davranı larının sa lıklı ölçülmesi için ölçme aracının güvenilirlik, geçerlik ve kullanı lık olmak üzere üç özelli e sahip olması gerekmektedir..

Bir testin güvenilir olması için farklı zaman ve ölçümlerde aynı sonucun çıkm ası gerekmektedir. Yani sonuçlar kararlı ve tutarlı olmalıdır. Bir testin kullanı lı olabilmesi için de uygulanması ve puanlanması kolay olmalıdır. Ayrıca testin amaca uygunlu u da geçerli i kapsamaktadır. Geçerlik kullanı lı amacına hizmet etme derecesidi r. Bir ölçme aracı kullanı lı amacına hizmet etti i oranda geçerlidir. Ölçme aracının geçerli olabilmesi için güvenilir olması arttır. E itimde kullanılan ölçme araçlarının geçerli i kapsam ve yapı geçerli i açısından incelenebilir. Kapsam geçerli i; sına vda yer alan soruların i lenen konuların önemine göre homojen sayıda sorulması ile sa lanır. Bir testin yapı geçerli i özelli ine sahip olması için; testte yer alan maddelerin bütün test ile ili kili olması, testte alt bölümler varsa bunların kendi araları nda ili kili olması gerekmektedir (Turgut, 1984, 39).

Bir testin geçerli ini artırmak için; testler güvenilir biçimde hazırlanmalı, her soru ölçülen davranı a sahip olanlarla olmayanları ayırmalı, sorular zorluk ve kolaylık açısından dengeli olmalıdır. Bunun yanında cevap kâ ıtlarının puanlanmasında dikkatsiz ya da yanlı davranma geçerli i dü ürmektedir. Ayrıca sınavlarda kopya çekilmesi de ö rencinin eksi inin yanlı nın ne oldu u, ne kadar ö rendi i konusunda geribildirim vermedi i için geçerli i dü ürmektedir (Yılmaz, 2002, 54). Kopya sadece geçerli i de il aynı zamanda güvenilirli i de dü ürmektedir. Bir testte kopyaya ba vurup iyi not alan di er sınavda kopya çekemeyip kötü not alan ö rencinin sonuçları arasında tutarsızlık gözlenmektedir. Güvenilir bir ölçüm için de tutarlılık artı arandı ından kopya güvenilirli i etkilemektedir. Bu nedenle etkili bir e itim için kopya sorununun üzerinde durmakta fayda vardır.

2.2.Kopya

Geli en bilim ve teknoloji ile bilgilere ula mak daha da kolayla masına ra men hâlâ ezber dayalı bir ö retim yapılması, ö renme sürecinden çok sonuca bakılması ö rencileri kopya çekmeye te vik edebilmektedir. Sınavlarda arkada ına bakma, gizlice bir kayna a bakma, proje ve performans ö devlerinde internet vb. kaynaklardan bilgileri kaynak belirtmeden oldu u gibi alma kopyanın çe itlerini olu turmaktadır.

Ye ilyaprak ve Öztürk, kopya çekmeyi; “ölçme aracının uygulandı ı ortamda meydana gelen önemli istenmedik yan ürün” olarak tanımlamaktadır. Pescort (1989) kopya çekmeyi bir çe it aldatma içeren, birilerinin çalı malarının saptırıldı ı hileli bir davranı olarak tanımlamaktadır (Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002, 46). Tan (2001) ise kopya çekme; sınavlarda ya da ö devlerde kullanılmasına izin verilmeyen kaynakları kullanma veya sınavlarda ba kalarına bakma, ö devlerini ba kalarına yaptırma olarak tanımlamaktadır.

Kopya TDK (1992)'ya göre; (1) Asıldan çıkarılmı suret, (2) Bir sınavda soruları cevaplamak için ba ka birinden veya bir yerden gizlice yararlanma, (3) Yazılı sınavlarda gizlice bakmak için hazırlanmı ka it olmak üzere üç anlam kullanılmaktadır. Kopya sözcü ü; ngilizce ve Almancada Türkçedeki gibi bir sözcük yerine iki farklı sözcükle ifade edilmektedir. ngilizcedeki “copy” sözcü ü ile Almancadaki “kopiren” sözcü ü, Türkçedeki kopya sözcü ünün asıldan çıkarılmı suret anlamını kar ılamaktadır. Sınavlarda kopya çekmek ise ngilizcede “cheating” Almancada “spickel” sözcükleri ile açıklanmaktadır (Dirik,1996).

Türkçe de kullanılan birinci anlam tıpkı “copy” ve “kopiren” sözc ükleri gibi ahlaki olumsuzluk ta ımamaktadır. Di er iki anlam ise Ahlaki olarak olumsuz içerik ta ıyan farklı kelimelerle ifade edilmektedir. Türkçede sözcü ün olumlu ve olumsuz iki anlamının birlikte kullanılması toplumda zihinsel karı ıklık yaratabilece i gibi, insanları farklı alanlarda yanlı genellemelere de götürebilir (Selçuk, 1995). Tanımlardan da anla ıldı ı gibi kopya sınavların uygulandı ından ortaya çıkan istenmeyen bir davranı tır. Programlar istenilen davranı ları geli tirmek için hazırlanırken kopya gibi istenmeyen olumsuz bir davranı a ö rencileri yönelten nedenler incelenmelidir.

2.3. Kopya Çekme Nedenleri

Türkiye’de ve yurt dışı nda kopya çekme ile ilgili yapılan ara tırmalara bakıldı ında ö rencilerin kopya çekme nedenlerinin benzerlik gös terdi i görülmektedir. Bu nedenleri; e itim sisteminden kaynaklanan nedenler, ö retmenden kaynaklanan nedenler, ö renciden kaynaklanan nedenler özetlenerek üç ba lık altında toplanabilir (Dirik, 1996; Selçuk, 1995; Külahçı, 1996; Semerci, 2004; Akda ve Gü ne , 2002; Kaymakcan, 2002; Tan, 2001; Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002) :

E itim sisteminden kaynaklanan nedenler;

Sınıfların kalabalık olması; e itim – ö retimin sa lıklı yürütülmesine engel olmaktadır. Bu tür sınıflarda ö retmen ö rencileri çok iyi tanıyamadı ı için derlerde veya sınav sonlarında geri bildirimleri sa lıklı olarak verememektedir. Bu da ö rencilerin konuları ö renmeden geçilmesine neden olmaktadır. Ayrıca sınıflar kalabalık oldu u için sınav esnasında gözetmenlik yapan ki i sınavı kontrol etmede zorluk çekmektedir. Bütün bunların farkına varan ö renci daha çok kopyaya yönelmektedir. Özellikle de Türkiye gibi geli mekte olan ülkelerde sınıfların kalabalık olmasından dolayı kopya çekme oranı daha fazla kar ımıza çıkmaktadır.

Ezbere dayalı ö retim yapılması; sınavlarda sorulan soruların cevaplarının kitap ya da defterin harfiyen aynısının istenmesi ö rencilerin sınavlara çalı ıp girmek yerine bir yerlere bilgileri yazıp kopya çekmeyi tercih etmelerine neden olmaktadır. Ö renme sürecinden çok sınav sonuçlarına göre de erlendirme yapılması ö renciyi kopyaya itmektedir. Ayrıca ö rencilere sürekli bilgiye yönelik sorular sorulması ö rencilerinin yorumlarının alınmaması da kopyaya en büyük etkendir.

Yarı ma ve rekabete dayalı e itim; ö rencilerin gerek okul içerisinde gerekse yurt çapında yapılan sınavlara adlarını duyurmak için kopyaya ba vurdukları görülmektedir. Özellikle ergenlik dönemindeki ö rencilerin dikkat çekmeye çalı maları bu tür etik olmayan davranı ları sergilemelerine nede n olabilmektedir.

Ö retmenden kaynaklanan nedenler;

Olumsuz ö retmen tutumları; ö retmenin sınav sorularını ö rencilere sade bir dille aktaramaması, ö rencilerin seviyelerine uygun sorular hazırlayamaması ö rencileri anlayamadıkları için kopyaya yönelmektedir. Sınav esnasında gözetmenin ö rencilerin kopya çekmesine göz yumması da ba lı ba na bir etkindir. Ayrıca ö retmenin bazı ö rencilere kar ı yanlı davranması, sorularının cevaplarının ipucunu vermesi ya da sınav kâ ıtlarını okurken isme bakarak okuması ö rencileri kopyaya yöneltebilmektedir.

Küçük hatalardan not kırılması; bazı ö retmenler en ufak yanlı lardan bile not kırmaktadır. Özellikle sayısal derslerde sonuç önemli oldu u için en ufak bir i lem hatası bile bütün bir soruya mal olabilmektedir. Sözel derslerde ise cevapların kitabın veya defterin harfiyen aynısının olması gerekti i söylenmektedir. Bunun içindir ki ö renci çalı mı olsa dahi yanlı yapmamak için kopyaya yönelmektedir.

Sürekli aynı ödevlerin verilmesi; eskiden beri Türk e itim sisteminde e itim – ö retimde belirli konulara önem verilmektedir. Ö retmenler belki de bu konuların önemli oldu unu vurgulamak ya da ö rencilerin iyi bir ekilde kavramalarını sa lamak için farklı yıllarda birbirine yakın ya da birbirinin aynı ödevleri vermektedir. Bu da ö rencileri ödevlerini büyüklerine yaptırmaya veya internetten ba kalarının yaptı ı ödevleri indirip kendininmi gibi sunmalarına neden olabilmektedir.

Ö renciden kaynaklanan nedenler;

Kopyanın yanlı oldu unu anlayamama; ö rencilerin bazıları kopyayı yardımla ma olarak algıladı ı için arkadaşına sınavlarda bildi i cevapları söylemenin bir sakıncası oldu unu dü ünmemektedir. Hatta bazı ö renciler grupla arak dersleri payla ıp herkes çalı tı ı dersin sınavlarında di erlerine kopya vermektedir. Aileler ö rencileri sürekli o ya lardaki halleriyle ya da ya ıtlarıyla kıyaslamaktadır. Bu ailelerin ö rencileri eve iyi karne götürüp onları sevindirece i için kopya çekmenin yanlı bir davranı oldu unu kavrayamamaktadır.

Zayıf alma korkusu; ö renci sınıfta arkadaşlarına küçük dü memek için özellikle de çalı madı 1 derslerde kopyaya yönelmektedir. Ö renci ailesinin yaptı ı baskıdan dolayı zayıf almaktan korkmaktadır. yi puan alarak ailesinin takdirini alabilmek için de kopya çekmektedir. Bazıları da ö retmenin çalı kan ö renciyi sevdi ini dü ünmektedir. Bu yüzden de ö retmenin gözene girebilmek için çalı ıp yapamayınca yada çalı madı ında kopyaya yönelmektedir.

Ki ilik bozuklukları; kendine özgüveni olmayan ö renciler sınavlara çalı tıkları halde bir yerlere kopya yazarak kendilerini güvende hissettiklerini söylemektedir. Kopya çekmenin yanlış bir davranı oldu unu bile bile çeken ö rencileri de bu gruba alabiliriz. Ayrıca sınavdan önce veya sınav esnasında arkadaşını zorla kopya vermesi için rahatı eden hatta tehdit eden ki iler de bu gruba girebilmektedir.

Bunların yanı sıra yabancılaşma ve yansızlaşma da kopya nedenleri arasında yer almaktadır. Yurt dı ında yapılan bir ara tırmada kendi kültüründen ve de erlerinde uzaklaşan yani yabancılaşan ö rencilerin kopya çekmeye daha fazla meyilli oldukları kanısına varılmıştır (Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002, 46). Toplumların gitgide yabancılaşması, yozlaşması, ahlaki değerlerini yitirmesi kopyanın belli ba lı nedenleri arasında yer almaktadır.

Yabancılaşan çocukların kopya çekme oranının fazla olmasının yanı sıra yansızlaşmaya meyilli çocukların da kopyayı fazla çektikleri görülmektedir. Yansızlaşma, kendi hoşnutsuzluğu veya başkalarının hoşnutsuzluğunu saptırmak için kullanılan sahtekâr davranışa mazeret ve haklar bulmayı kapsamaktadır. Yansızlaşan ö renciler toplumun kurallarına uymak için itiraf ederler fakat bu kuralları çi nemeye izin veren şartları da hemen oluştururlar. Bu da onların sahtekâr davranışlarının suç hissine kapılmadan kopya çekmelerine izin vermektedir. Yani ö renci kopya çekmek için dersin zorluğu, zamanın kıstıllılığı gibi kılıflar uydurmaktadır (Aktaran; Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002, 48).

Motivasyon değerleri de ö rencileri kopyaya yöneltmektedir. Eğer bir ö renci akademik bir ödevin amacını iyi bir not almak ya da yeteneğini diğerlerine göstermek olarak görüyorsa bu ö renci kopya çekmeyi bu amaçlara ulaşmada bir araç olarak

kullanabilmektedir. Bazı ö renciler için ne pahasına olursa olsun iyi bir derece kazanmak için kopya çekilebilir. Bazı ö renciler için de belli bir alanda yeterli olduğunu kanıtlamak için kopya yararlı bir strateji olarak görülmektedir (Anderman, Griensinger, Westerfield, 1998).

Ö renciler gerek ev ödevlerinde gerekse sınavlarda yukarıda sayılan nedenlerden dolayı kopya çekmektedir. Sınavlarda kopya çeken ö rencileri öğretmenler sınavı iyi gözeterek, sınıf içi caydırıcı kullanarak en aza indirebilirler. Fakat bu eve verilen ödevler için geçerli olmayabilir. Birinci ve Odabaşı (2006, 291); ö rencilerin, hazırladıkları ödevlerde kullandıkları kaynakları belgelemenin ya da bunları kullanmanın yasal olup olmadığını tespit etmenin öğretmenler açısından zor ve zaman alıcı olduğunu vurgulamaktadır. Warnken (2004) ödevlerde akademik usulsüzlüğe ilişkin öğrenci davranışlarını şöyle ifade etmektedir (Aktaran; Birinci ve Odabaşı, 2006, 291):

- Ö renciler ödev yaparken cümlelerini kendi kendilerine açıklarken ve kaynaklardan elde ettikleri bilgileri bir sonuca bağlarken zorluk çekmektedirler .
- Ö renciler çoğu kez kaynakça ve atıf yazmayı beceremediklerinden ödevi en kısa zamanda bitirmeye odaklanmaktadırlar. Bu acelecilik onların usulsüzlük yapmalarına neden olabilmektedir.
- Ö renciler, öğretmenlerin ödevleri sadece puan vermek için kullandıklarını gördükleri için kendi yaptıkları orijinal ödevlerin saklanmaya değer olmadığını bu yüzden de zaman harcamanın yersiz olduğunu düşünmektedirler.
- “Yazılı olan kaynaklarda yanlış olmaz” toplumlarda yaygın olduğu için gerek kitap, gerek gazete veya diğer basılı yayınları ve internette yazılanları okurken yanlış bilgiler olabileceğini düşünmemektedir. Özellikle internet gibi, herkesin serbestçe bir şeyler yazabileceği bir ortamdan alıntı yaparken kimin yayımlandığına dikkat edilmelidir. İnternet gibi yayım özgürlüğü olan devasa bir kaynaktan alıntılar yaparken hangi hususlara dikkat edileceği konusunda öğrenciler bilinçlendirilmelidir.

E itimciler genel olarak, bir ödevin nasıl hazırlanacağını öğrencilerin bilmesi gerektiğini varsaymaktadır. Ayrıca o ödevin hazırlanmasındaki süreçte de il, ödevin hazırlanmasının sonucuna bakmaktadırlar. Ancak öğrenciler gerek doğru kaynakların nasıl bulunması gerektiği konusunda olsun, gerekse bulunduğu kaynakları belgelendirme ya da atıf yazma konusunda olsun başarılı olamamaktadırlar (Birinci ve Odabaşı, 2006, 292). Öğrenciler gerek ödevlerde gerekse sınavlarda farklı bahanelerle kopyaya yönelmektedir. Öğretmenler kopyayı en aza indirebilmek için kopyaya yönelen öğrencilere sınavlarda farklı taktikler uygulayarak kopya çekmelerini önlemeye çalışmaktadır. Kopya sorununu önlemek için, ilk önce eğitimcilerin kopya çekmenin topluma ve bireye neden zararlı olduğunu bilmeleri gerekmektedir.

2.4.Kopya Çekmenin Zararları

Kopya sorununun farklı nedenleri olduğu gibi bu nedenlerin sonucunda da birçok zararları vardır. Kopya çekmenin zararlarını; ölçme ve değerlendirme boyutu, ahlaki boyut ve toplumsal boyut olmak üzere üç ayrı boyutta ele alabiliriz (Külahçı, 1996; Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002, Akdağ ve Güneş, 2002).

Ölçme ve Değerlendirme Boyutu; eğitimde programın hedeflerine ne derece ulaşıldığının anlaşılması için sürecin sonunda sınavlar yapılmaktadır. Bu sınavlarda konuyu bilmediği halde kopya çeken öğrenci öğretmenini konuyu kavradığı kısmına vardırıarak yanıltılmaktadır. Bu nedenle sürecin sonunda sağlıklı bir dönüt alamadığı için konuyu kavramadan diğer bir konuya ya da sınıfa geçmektedir. Bu da yapılan sınavlardaki ölçmelerin güvenilirliğini ve geçerliliğini düşürmektedir.

Ahlaki Boyutu; çalıp geçerli notu alıp geçen öğrenci ile çalımayıp kopya çekme ile geçerli notu alan öğrenci arasında farklılık olması gerekmektedir. Ama eğitimde süreçten çok sonuca bakılması eğitimcilerin bu farklılığı fark etmelerini engellemektedir. Bu nedenle görünürdeki sözde başarı aslında çalıp hakkıyla geçen öğrencinin hakkını yemektir. Bunu bir örnekle açıklayacak olursak aynı sınavlarda çalıp an iki kişiden biri bütünlükleri eksiksiz ve geciktirmeden yapmaktadır. Diğer kişi ise oturduğu yerden kalkmamaktadır. Çalıp an iki kişi arasında tabii ki farklılık vardır, birinci kişi parasını çalıp hakıyla kazanmakta, ikinci kişi ise çalıp madan kazanmaktadır. Bu da ahlaki bir

davranı de ildir. Tıpkı bu örne e benzeyen kopya davranı ı da çalı madı ı halde kopya çekerek yüksek not alan ki i için ahlaki bir davranı de ildir.

Toplumsal Boyut; ortam müsait olunca hile yapan bir insan bunu hayatının her alanında da yapabilir kanısından yola çıkacak olursak, ö renim hayatında kopya çeken biri i hayatında da ortam müsait olursa bunu devam e ttirebilir. Ayrıca masalara, sıralara, duvarlara yazı yazarak temiz kullanılmaması milli servete de zarar verilmektedir.

E itimcilerin ve ö rencilerin; ölçme ve de erlendirme, ahlaki boyut ve toplumsal boyuttaki kopya çekme zararlarını fark etmeleri ger ekmektedir. Bu zararlar fark edilirse e itimciler kendileri önlem alabildikleri gibi ö rencilere de bu zararları açıklayarak kopya çekmeme konusunda ikna edip önleyebilirler. Zararın farkına varan birçok ö retmen ise kopyayı önlemek için sınavlarda farklı taktikler kullanmaktadır. Ö retmenlerin kopyayı önleme taktikleri ö rencilerin kopya çekme yollarına göre de i ebilmektedir.

2.5. Kopya Çekme Yolları

Ö renci sınavlarda kopya çekmenin disiplin suçu oldu unu bildi i halde kopya çekmenin farklı yollarını aramaktadır. Ö renci kopya çekebilmek için ö retmene yakalanmamak artı ile her yolu denemektedir. Bu yollar ö retmenden ö retmene de de i ebilmektedir. Sınavının ba nda ö rencilerin tabiri ile göz açtırmayan ö retmen varsa daha dikkatli yollar denenmektedir.

Ö renciler sınavlarda kopya çekerken birçok yol kullanmaktadır. Bunlardan ba lıcaları; arkada ının kâ ıdına bakmak, ba kası ile kâ ıdını de i tirmek, koluna sınavla ilgili bilgileri yazmak, bildi i soruları ya da cevap ıklarını silgi veya uç kutus una yazıp arkada ına vermek, kalorifere ya da duvara yazı yazmak, çoktan seçmeli sınavlarda beden dilini kullanmak gibi sıralanabilir. Proje, performans ve ev ödevlerinde kopya çekme yolları ise; kaynak belirtmeden bilgileri oldu u gibi alma, ödevi ba kala rına yaptırma, internetten bilgileri oldu u gibi kopyalayıp yapı tırma diye sıralanabilir.

Bazı ö renciler ödevlerini internetten oldu u gibi indirip kaynak belirtmemektedir. Böylelikle ö renciler ödevlerini hazırlarken de kopyaya yönelmektedir. nternet i kullanarak kopya çeken ö rencileri Reard (2000), üç kategoriye ayırmaktadır (Akt. Birinci ve Odaba 1, 2006).

- 1) **Kayıtsız Kopyacılar**; bu gruba giren ö renciler internetteki bilgileri oldu u gibi kopyalayıp bilgileri kendileri yazmı gibi sunmaktadır. Muhtemelen bu kişiler kaynakçanın nasıl yazılacağını, internetten alınan bilgilerin nasıl kullanılacağını bilmemektedir. Belki de bu yüzden ö renciler yaptıklarının yanlış olduğunu düşünmemektedirler. Bu grubun ödevleri nerden alındığı kolayca ortaya çıkarılabilir.
- 2) **Sinsi Kopyacılar**; bu gruba giren ö renciler farklı ödev ve ara tırma sitelerinden parça parça bölümler alıp öyle sunarlar. Bunu yapmalarındaki temel sebep ise; bilgileri internetten oldu u gibi almanın yanlış olduğunu farkında olmalarıdır. Bu grupta ödev hazırlayan ö rencilerin ödevlerini nerden aldıklarını tespit etmek diğer gruplara göre daha zordur.
- 3) **Ya Hep – Ya Hiç Kopyacılar**; bu gruba giren ö renciler ise ödevlerini nerde bulabileceklerini çok iyi bildikleri için son ana bırakırlar. nternette ba ka sınıın hazırladığı ödevi indirip, kopyasına kendi adını yazıp, ödev kendisininmiş gibi ö retmenine teslim eder. Bu grup en tembel grup olup ödevleri nerden alındığı en kolay bulunan gruptur.

Ö rencileri ödev yaparken internet kopyacılığına sürükleyen birçok neden vardır. Bunların başında internetten bilgilere çok çabuk ulaşılması gelmektedir. nternette arama motorlarına yazılan herhangi bir konu hakkında birçok veriye kısa bir zamanda ulaşılabilir. Bu veriler kolayca kopyalanabildiği için ö renciler okuma gereği bile duymadan kopyala yapıştır yapıp ödevlerini hazırlamaktadır. Hatta daha önce başkaları tarafından hazırlanan aynı içerikli ödevler web üzerinde ücretli veya ücretsiz ödev sitelerinden temin edilebilmektedir.

Ö rencilerin bilgileri ara tırmaları, aldıkları eğitimleri geliştirip sağlamla tırma amacıyla verilen ödevlerin herhangi bir yolla kopya çekilerek yapılması ö rencilerin

ki isel geli imini olumsuz etkileyebilmektedir. Ural (2002), ödevin anlamının kendini yeti tirmek ve denetlemek oldu u için hazır alınan ödevlerin ö renciye ki ilik kazandırmayaca mını söylemektedir. Özkan (2002) ise ö rencinin kendine olan güvenini kaybedip, dürüstlük kavramını zedeleyece ini, hem ö renciye hem de e itim sistemine zarar verece ini savunmaktadır. Ödevim.co m sitesinin kurucusu Kaya ise ö retmenlerin sürekli aynı ödevleri verdi i için bu sorunun ortaya çıktı mını savunmaktadır (Aktaran; Birinci ve Odaba 1, 2006). Söylemlerden de anla ıldı ı gibi ö rencilerimiz ödevin amacını kendini yeti tirmek de il de sadece yüksek not almak olarak gördükleri için kopyaya yönelmektedirler. Ö rencilerin kopyaya ba vurdukları bu yollardan sonra ö retmenlerin kopyayı önlemek için aldıkları önlemlere de inecek olursak.

2.6. Kopyayı Önleme Yolları

Kopyayı önlemek için denenmi birçok yol vardır. Yapılan ara tırmalar kopyayı önlemek için birçok caydırıcının kullanıldı mını göstermektedir. Bu çalı malarda incelenen sınıf içi kopya caydırıcıları; sınav esnasında ö rencileri tetikte denetlemeyi, önceki sınavlarda kopyaya verilen cezaları bildirmeyi, yan yana oturan ö rencilere farklı sınav kâ ıtları vermeyi içermektedir. Bunların yanı sıra kopya çeken ö rencilere disiplin c ezaları da verilmektedir. M.E. B (2005, 25971 sayılı yönetmelik) orta ö retim kurum sınıf geçme ve sınav yönetmeli inin 52.maddesine göre “kopya çeken veya çekilmesine yardım eden ö renciler sınav salonundan çıkarılır ve o sınav için sıfır (0) puan verilir. Durum görevlilerce bir tutanakla tespit edilir.” (www.meb.gov.tr 19.10.2005 tarihli resmi gazetede yayımlanmı) Bu yönetmeli in yayınlanmasına ra men ö retmenler bazen ö rencilerin kopya çekti ini görmezden gelmektedir. Ö renciler yönetmeli i uygulayan ö retmenden ö retmene de i ebilece i kanısını ta ımaktadır.

Tan (2001, 39) 2000 – 2001 e itim ö retim yılında Celal Bayar Üniversitesinde kopyayı önleme yolları ile ilgili bir ara tırma yapmı tır. Yaptı ı ara tırmada sınavlarda kopya çekmeyi engellemeye yönelik bazı önlemler alınması gerekti ini dile getirmi tır.

- 1) Arka arkaya oturan ö rencilere farklı formlar da ıtılmalı,
- 2) Ö renciler için farklı, adil ve yararlı test hazırlanmalı,

- 3) Sınav anında gözetmen kitap, gazete vb. eylemlerle meşgul olmamalı ayrıca sınav salonunu terk etmemeli,
- 4) Sınav anında öğrencilere bireysel olarak fısıldanmamalı,
- 5) Fiziksel koşulların uygun olması durumunda öğrenciler birer sıra arası ile oturtulmalı,
- 6) Testin hazırlanması, saklanması ve uygulanması esnasında gerekli temizlik gösterilmeli,
- 7) Öğrencilerin gerçeğe mesinde sınavların çok önemli olduğu bilincine varılmalı,
- 8) Sınavdan önce öğrencilerin sıralarını temizlemeleri istenmeli,
- 9) Matematik gibi işlem gerektiren derslerde karalama kâğıdı kullanıldıysa bunlarında sınav kâğıdı ile birlikte verilmesi istenmeli ve
- 10) Sınıflara gizli kamera sistemi dönmelidir.

Bu önlemler alındığı zaman kopya oranı biraz daha azalabilmektedir.

Araştırmalar, bu önlemlerden bazılarının olumlu, bazılarının da olumsuz etkilerinin olduğunu göstermektedir. Caydırıcıların olumlu etkileri; öğrencilerin kopya çekemeyeceğini fark ettiği için kopya olayının azalacağı yönündedir. Caydırıcıların olumsuz etkilerini ortaya koyan araştırmacılar da; bir kişinin caydırıcılardan haberi olduğu zaman gelecekteki kopya için daha yüksek düzeyde kılıf uydurmaya yönelecekleri düşününcesini savunmaktadırlar (Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002, 46). Yani minareyi çalan kılıfını uydurur anlayışı hakimdir. Caydırıcılar ne kadar etkili olursa olsun kopya çekmeyi kafaya koyan yolunu bulup bir şekilde çekmektedir.

Kopya çekme nedenlerini en aza indirebilmek için eğitim sistemimiz bilimsel alanın alt basamağı olan aynı zamanda ezberle yönelen bilgi basamağından kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarına doğru kaydırılma yolları aranmalıdır (Semerci, 2004). Öğrenciler sadece bilgi basamağını ölçmek amacıyla yapılan sınavlarda analiz, sentez ve değerlendirme yapamamaktadır. Sadece bilgi istendiği için öğrenci sınavlara çalışmak yerine kopya çekmeyi tercih etmektedir. Bu yüzden ki sınavlarında ya da ödev hazırlamada farklı farklı kopya yollarını denemektedir. Kopya çeken öğrenci kendine bilgilerine güvenemediği için öğretmenini baskılarının bilgileriyle kandırmaktadır bu da toplumun ahlaki yargılarından olan dürüstlük kavramını hiçe saymasına neden olmaktadır.

2.7. Kopya Çekmenin Ahlaki Boyutu

Türkçede, asıldan çıkarılmı suret ve yazılı sınavlarda soruları cevaplamak için bir kayna a gizlice bakmak gibi farklı anlamları ta ıyan kopya sözcü ü insanlarda ikilem yaratabilmektedir. Selçuk (1995) bu ikilemin yüzeysel olarak dü ünüldü ünde çok önemli görülmeyece ini ama geni kapsamlı dü ünüldü ünde toplumun insan yeti tirme düzenine kadar indi ini hatta etik bir sorun oldu unu ifade etmektedir. Akda (2002), kopya çekme davranı mın, “hak”, “adalet”, “dürüstlük” gibi etik kavramlarla ili kilendirilerek incelenmesi, e itimin bireylerde olumlu tutum ve davranı ları geli tirme açısından etkili bir ekilde gerçekle mesini sa layabilece i kanısındadır. Lickona (1991), kopya çekmenin neden yanlı bir davranı oldu una ili kin 5 sebep belirtmi tir (Akt. Tan, 2006).

- 1) Ki i, kopya gibi hak etmedi i yollardan elde etti i eylerle gurur duyamadı ı için kendisine olan saygısı azalır.
- 2) Kopya çeken insan oldu unda daha fazla bilgili gözüktü ü için di er insanları aldatır.
- 3) Kopya çeken ö rencilerin verilen ödevleri yapması konusunda ö retmeni ku kuya dü ürür. Ö retmenin ö renciye güvensizli i de ö retmenle sınıf arasında tüm ili kileri zedelemektedir.
- 4) Kopya çekip iyi not almak, çalı ıp iyi not alan ki ilere haksızlıktır.
- 5) Ö renciyken çekilen kopyalar ileriki ya amda da kar ıla ılan olaylarda kopya gibi aldaticı davranı larda bulunma olasılı nı artırmaktadır.

Kopya davranı ı, ö rencinin kendisine güvenini azalttı ı gibi ö retmenin de ö renciye olan güvenini azaltmaktadır. Güvensiz bir ortamda meydana gelen bir e itim sa lıklı sonuçlar vermeyebilir. Birey kopyayı alı kanlık haline getirirse ilerdeki ya amında da etik olmayan davranı lara yönelebilmektedir.

“Yakalanmamak artı ile kopya çekmek serbesttir” anlayı ı; “kimse görmedi i takdirde bir ey çalınabilir, kaçırılabilir vs.” gibi toplum düzenini bozab ilcek bir anlayı a

götürmektedir. Tüm bunlar, kopya çekme davranışının bireyin manevi değerleriyle, ahlaki gelişimi ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Yapılan araştırmalarda kopya çeken kişilerin ahlaki tutumları konusunda ortaya koydukları değer ve yargılara uygun davranışlar göstermedikleri de saptanmıştır (Akdağ, 2002, 330).

Selçuk, eğitim fakültesi öğrencilerine; “siz doğruluk, dürüstlük ve erdemlik alanında eğitim alıyorsunuz ve yarın bu konularda eğitimci olarak görev alacaksınız. Bu eğitimi alan sizlerin çalma, kandırma, sahtekârlık yapma anlamlarını da içeren kopya yapma eyleminde bulunmanız eğitiminizle bir çelişki oluşturuyor mu?” sorusunu yöneltmiştir. Öğrenciler bu soruya karşılık “Hayır! Oluşturmaz” şeklinde tepki göstermiş ve bunların birbirine karıştırmaması gerektiğini, eğitim sistemimizde öğrencilerin çoğu zaman kopyaya zorlandığını, bazen görmezden gelindiğini kimi zamanda hoş karşılanıp teşvik edildiğini söylemişlerdir. Buradan da anlaşıldığı gibi öğrenciler kopyanın olumlu bir davranış olmadığını bildikleri halde sistemin gereği olarak çektiklerini belirtmişlerdir (Dirik, 1996).

Baird, McCabe ve Trevino mesleki okullarda okuyan öğrencilerle mesleki okullarda okumayan öğrencilerin kopya çekme oranlarını araştırmışlardır. Mesleki okullarda okuyan öğrencilerin diğer okullarda okuyan öğrencilere oranla daha fazla kopya çektikleri saptanmıştır. Bunun sonucunda öğrencilerin ahlaki davranışları mesleklerine dayatılmaları konusunda endişelerin olduğu kanısına varılmaktadır. Amerika Ahlak Araştırma Merkezinin yaptığı bir araştırmaya göre öğrencilerin üçte birinin ahlaki davranışları yerlerinde de sürdürüldüğü gözlemlenmiştir. Bu tespitler de endişenin yerinde olduğunu kanıtlamıştır (Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002, 46).

Kohlberg’in ahlaki gelişim dönemlerini incelediğimiz zaman çarpıcı sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Kopya çekme, sadece gözetmen varken yasaktır, gözetmen olmadığı takdirde kopya çekilirse verilirde anlayışına sahip bir öğrenci Kohlberg’in ahlaki gelişim dönemlerinden geleneköncesi düzeyin ilk aşaması olan ceza itaat evresinde yer almaktadır. Çünkü gözetmen varsa ceza vardır, gözetmen yoksa ceza yoktur. Öğrencilerin dersleri paylaşarak kendine düzen derse çalışıp diğer dersleri de arkadaşlarından kopya çekerek geçmeye kalkışması geleneköncesi düzeyin ikinci basamağı olan çıkarıcılık

evresinde yer almaktadır. Burada da sen bana verirsen ben de sana veririm anlayışı hakimdir. Ö rencinin ailesi ve çevresindeki insanları mutlu etmek için kopyaya yönelmesi de geleneksel düzeyin ilk basamağı olan ki iler arası uyum evresinde yer almaktadır (Bacanlı, 2004, 74; Senemo lu, 2001, 72) .

Toplumun düzenini bozmamak için artlar ne olursa olsun kanunlara uyulmalıdır anlayışına sahip bir ki i kopyaya yönelmemektedir. Kopya çeken ki iler Kolhberg'in ahlaki gelişim dönemlerinin en fazla ikinci düzeyinin ilk basamağına kadar ulaşabilmektedir (Bacanlı, 2004, 74). Bu da toplumun ahlaki değerleri açısından oldukça sakıncalı bir durumu ortaya koymaktadır. Çünkü ilk üç evrede ki i genellikle kendi çıkarlarını kollamaktadır. Sadece kendi çıkarları için ya ayan kimselerin topluma getirisinden çok götürüsü vardır.

Ara tırmacıların ço u kopya sorununun ahlaki gelişim eksiklerinden kaynaklandığını savunurken Burton bu dü ünçeye sahip de ildir.

Burton;

“Kopya çekme; ö retmeni aldatma yanıltmadır, ö rencinin hak etmedi i notu alma gayretidir, çalı madan ba arılı olmak arzusunun sergilenmesidir. Ba aramamadan dolayı duyulacak utancı önleme yoludur. Ö renci, az veya çok ö retmenlerini ald atımı tır. Aradan zaman geçipte zamanı gelince anı olarak anlatılmaktadır. E er kopya çeken “ahlaksız” olsaydı toplumda ahlaklı insan bulmak zor olurdu. Kopya çekmenin genel dürüstlikle, ahlakla ilgisi yoktur, belli artlarla ilgilidir.”

kanısındadır (Aktaran; Kazancı, 1989, 70).

2.8. İgili Ara tırmalar

Yurtdı nda ve Türkiye’de kopya çekme ile ilgili ara tırmalar yapılmı tır. Bunlardan bazıları kopya çekme nedenlerini, bazıları kopyayı önleme yollarını, bazıları da farklı okul ya da bölümler arasında kopya çekme oranını ele almı tır. Türkiye’de yapılan çalı maların belli ba lılarını özetleyecek olursak;

Selçuk (1995), imam hatip liseleri ile genel liselerde okuyan lise 1. sınıf kopya çekme konusunda görüşlerini alan bir ara tırma yapmıştır. Bu ara tırma mada öğrencilerin cinsiyet ve okul türlerine göre kopyaya ilişkin görüşlerinin de inip de inmediğini incelemiştir. Ara tırma sonuçları iki okul türünde de kopya çekildiğini fakat genel lisede imam hatip liselerine oranla daha fazla kopya çekildiğini ortaya koymuştur. Öğrencilerin derslere çalışmak istedikleri için kopyaya yeltendikleri, ayrıca sınavların ezbere dayalı olması nedeniyle kopyaya yöneldiklerini gözlemiştir.

Dirik (1996), Türk Eğitim Sisteminde sınavlarda kopya çekme sorununu incelemiştir. Ara tırma Uluda Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrenci elemanları ve öğrencileri ele alınarak yapılmıştır. Öğrenciler tıpkı Selçuk'un ara tırmasındaki gibi kopya çekme nedenlerini ezbere dayalı eğitime, düzenli ve planlı çalışmaya alışkanlıklarının olmasına bağlamaktadır.

Külahçı (1996), ara tırmasında öğretmen yetiştirme de kopya çekme sorununu ele almıştır. Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinde yapılan ara tırmada öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun kopyaya yöneldiğini gözlemiştir.

Akdağ ve Güne (2002), öğrencilerin kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumlarını incelemiştir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ne sıklıkla kopya çektikleri ve kopya çekiminden ne algıladıkları araştırılmıştır. Ara tırma sonucu kopya çeken öğretmen adayları kopyayı olumsuz bir davranış olarak görmemekte, kopya çekmeyen öğretmen adayları ise kopya eylemini olumsuz bir davranış olarak görmektedir.

Semerci (2004), Tıp Fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşlerini ara tırmıştır. Ara tırma sonuçları Eğitim Fakültesindeki öğrencilerde olduğu gibi Tıp Fakültesi öğrencilerinin de kopyaya yöneldiğini gözlemiştir.

Kaymakcan (2002), İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımlarını incelemiştir. Sakarya Üniversitesinde yapılan ara tırmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin de ezbere dayalı eğitime ve düzenli çalışmaya alışkanlıkları olmadığı için kopyaya yöneldikleri ortaya konmuştur.

Tan (2001), sınavlarda kopya çekmeyi önleme yollarını ele almı tır. Celal Bayar Üniversitesi E itim Fakültesi 3. sınıf ö rencilerinin ve ö retim elemanlarının kopyayı önlemeye yönelik 10 maddenin sınavlarda kopya çekmemeye ne derece etkili olaca ı konusunda görü lerini almı tır. Buna ba lı olarak kopyayı önlemek için birçok öneride bulunmu tur.

Yurtdı ında yapılan ara tırmalar Türkiye’de yapılan ara tırmalara oranla daha fazladır. Yurtdı ında yapılan bazı ara tırmaların sonuçlarını özetleyecek olursak;

J.Leavitt, 31 tıp fakültesi 2. sınıf ö rencilerinin katıldı ı ara tırma sonucunda; %39’u arkada larının kopya çektiklerine ahit olduklarını, %66,5’i kopya çekildi ini duyduklarını rapor etmi lerdir. Kendilerinin kopya çekip çekmedi ine ili kin anket maddelerinde ise; %31,4’ü lise hazırlık sınıfında, %40,5’i lisede, %16,5’i kolejde ve yalnız %4,7’si tıp fakültesinde kopya çektiklerini kabul etmi lerdir (BMJ, 1995, 310).

Yurtdı ında yapılan birçok ara tırmada mesleki okullarda okuyan ö rencilerin genel okullarda okuyan ö rencilere oranla daha fazla kopya çektikleri gözlemlenmi tir. Bunun üzerine Amerika Ahlaki Ara tırma Merkezi bir ara tırma yapmı mesleki okullarda okuyan ki ilerin üçte birinin i hayatında da okul hayatında çektikleri kopyaya ba lı olarak ahlaki terbiyesizlikler yaptıklarını ortaya koymu tur (Smith, Davy, Rosenberg ve Haight, 2002, 46).

Newstead ve di erleri (1996) kolej ö rencileri arasında, erkek ö rencilerin kızlardan, küçük ö rencilerin büyüklerden, dü ük yetenekli ö rencilerin daha yüksek yetenekli ö rencilerden daha fazla kopya çektiklerini bildirmi lerdir. Uluslar arası bir çalı mada Evans, Craig, ve Mietzel (1991) farklı ÷lkelerden ö rencilerin kopya çekmeyi farklı e itim sisteminin uygulanmasından dolayı de i ik yorumladıklarını ifade etmi lerdir. Newstead ve çalı ma arkada ları (1996) bilim ve teknoloji derslerinde kopya çeken ö rencilere daha çok rastlandı nı söylemi lerdir. Aynı ekilde Shab (1991) bilim ve matematik derslerinde kopya olayına daha sık rastlandı nı ifade etmi tir. Bilim e itimin geli mesi için sürekli yapılan yenilikler ve artan baskılar ö rencileri bu alanlarda kopyaya te vik etmektedir. (Anderman, Griensinger and Westerfield, 1998, 85)

Ara tırmalar incelendi inde kopya sorununun sadece ÷lkemizde de il hemen hemen b÷t÷n ÷lkelerde gerçekle ti i g÷r÷lmektedir. ÷lkemizde yapılan ara tırmaların o unlu u kopya çekmenin nedenlerini ara tırmı tır. Yurt dı ında yapılan ara tırmalarda ÷lkemizde yapılan ara tırmalara g÷re daha kapsamlı olup kopya sorununa; ahlaki geli im boyutu, meslekte devam edip etmedi i vb. boyutlardan bakılmı tır. Bu ara tırmada ÷ retmen ve ÷ rencilerin kopya çekmeye ili kin g÷r÷ leri incelenmeye çalı ılmı tır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Ara tırmanın bu bölümünde ara tırmanın amacı, modeli, evren – örnekleme, verilerin toplanması ve çözümlenmesi incelenmiştir.

3.1. Ara tırmanın Modeli

Ara tırmada öğretmenlerin ve öğrencilerin kopya çekmeye ilişkin görüşleri betimsel tarama yönteminden yararlanarak belirlenmeye çalışılmıştır. Tarama modeli, geçmişte veya halen var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir ara tırma yöntemidir. Tarama modellerinde amaçların ifade edildiği genelde soru biçimindedir (Karasar, 2003; 77). Bu çalışmada “öğrencilerin ve öğretmenlerin kopyaya ilişkin görüşleri ve öğrencilerin kopyaya ilişkin tutumları nedir?” sorusuna cevap aranmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Ara tırmanın evreni; Mersin ili Silifke ilçesinde 2005 – 2006 eğitim öğretim yılında ilköğretim ikinci kademe öğrenci öğrenim gören toplam 2660 öğrenci (6., 7., 8. sınıf) ve bu kademe görev yapan 283 öğretmen ile Mersin ili Silifke ilçesinde 2005 – 2006 eğitim öğretim yılında orta öğretimde öğrenci öğrenim gören 2661 öğrenci (9., 10., 11. sınıf) ile burada görev yapan 151 öğretmenden oluşmaktadır. Örneklem; ise Silifke ilçe merkezinde belirlenen dokuz ilköğretim okulunda ilköğretim ikinci kademe devam eden 1292 öğrenci ile üç orta öğretim okulunda öğrenci öğrenim gören 1326 öğrenci ve ilçe merkezinde görev yapan 210 (120 ilköğretim ve 90 orta öğretim) branş öğretmenini kapsamaktadır. Örneklemeye verilen ilköğretim sayıları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo1. İlkö retimde Ö renim Gören Örnekleme Alınan Ö rencilerin Sayısı

OKULUN ADI	Evrende bulunan ö renci sayısı			Örnekleme alınan ö renci sayısı			Anket ve ölçme i geçerli olan ö renci sayısı		
	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf	6.sınıf	7.sınıf	8.sınıf
A. N. Hancı lu .Ö.O	156	150	131	78	70	60	61	33	43
Atatürk .Ö.O	176	229	278	88	110	140	63	65	123
Cengiz Topel .Ö.O	75	61	66	37	30	30	20	12	12
Cumhuriyet .Ö.O	51	36	31	25	18	15	13	8	9
Esentepe 75. Yıl .Ö.O	30	24	20	15	12	10	11	7	8
Gazi Mustafa Kemal .Ö.O	61	55	54	30	22	27	11	9	14
Gazipa a .Ö.O	137	159	117	68	79	58	48	30	41
Göksu .Ö.O	177	149	145	88	74	72	63	31	53
Hasan Peker .Ö.O	29	16	39	14	8	19	10	5	11
TOPLAM	892	879	889	443	418	431	300	200	314

Ara tırmaya 443 tane 6.sınıf, 418 tane 7.sınıf, 431 tane 8.sınıf olmak üzere toplam 1292 ö renci örnekleme alınmı ve bu ö rencilerden toplam 814 ki inin anketi geçerli sayılmı tır. Örnekleme katılan ö rencilerden bazılarının anketleri ve ölçekleri bo göndermesi bir kısmının da yanlı ve eksik kodlama yapması geçerli olan anket ve ölçek sayısını dü ürmü tür. Örne in; 6. sınıfta örnekleme katılan 443 ö renciden 143 tanesinin anket ve ölçekleri istenilen biçimde kodlamamasından dolayı 300 tanesi geçerli sayılıp de erlendirmeye alınmı tır. Örneklemede verilen ortaö retim sayıları ise Tablo 2’de belirtilmi tir.

Tablo 2. Ortaö retimde Ö renim Gören ve Örnekleme Katılan Ö rencilerin sayısı

OKULUN ADI	Evrende bulunan ö renci sayısı			Örneklemede bulunan ö renci sayısı			Anket ve ölçme i geçerli sayılan ö renci sayısı		
	9.sınıf	10.sınıf	11.sınıf	9.sınıf	10.sınıf	11.sınıf	9.sınıf	10.sınıf	11.sınıf
Silifke Lisesi	562	655	701	280	327	350	212	245	285
Anadolu Lisesi	330	112	84	165	55	42	106	32	34
Ta ucu Lisesi	71	72	74	35	35	37	21	23	28
TOPLAM	963	839	859	480	417	429	339	300	347

Ortaö retimden örnekleme 480 tane 9.sınıf, 417 tane 10.sınıf, 429 tane 11.sınıf olmak üzere toplam 1326 ö renci alınmı ve bu ö rencilerden 986 ki inin anketi geçerli sayılmı tır. Örnekleme katılan ö rencilerden bazılarının ilkö retim ikinci kademe anket ve ölçeklerinde oldu u gibi anketleri ve ölçekleri bo göndermesi bir kısmının da yanlı ve eksik kodlama yapması geçerli olan anket ve ölçek sayısını dü ürmü tür. Örne in; 9. sınıfta örnekleme katılan 480 ö renciden 141 tanesinin anket ve ölçme i eksik ya da yanlı

kodlamasından dolayı geçersiz sayılmıştır. Böylece de erlendirmeye alınan anket ve ölçek sayısı 339'a inmiştir. Ara tırmaya katılan öğrencilerin özellikleri Tablo 3'te belirtilmiştir.

Tablo 3.Örnekleme Alınan Öğrencilerin Kişisel Özellikleri

ÖZELLİK	f	%
Cinsiyet		
Kız	909	50.5
Erkek	891	49.5
Sınıf		
6.sınıf	300	16.7
7.sınıf	200	11.1
8.sınıf	314	17.4
9.sınıf	339	18.8
10.sınıf	300	16.7
11.sınıf	347	19.3
Anne eğitim düzeyi		
Okuma yazma bilmiyor	101	5.6
İlkokul mezunu	1175	65.3
Ortaokul mezunu	213	11.8
Lise mezunu	229	12.7
Yüksekö retim mezunu	82	4.6
Baba eğitim düzeyi		
Okuma yazma bilmiyor	31	1.7
İlkokul mezunu	865	48.1
Ortaokul mezunu	341	18.9
Lise mezunu	376	20.9
Yüksekö retim mezunu	187	10.4
Ba rı durumu		
Çok ba rılı	231	12.8
Orta düzeyde ba rılı	1436	79.8
Dü ük düzeyde ba rılı	104	5.8
Ba rısız	29	1.6
TOPLAM	1800	100

Ara tırmaya toplam 1800 öğrenci katılmıştır. Ara tırmaya katılan öğrencilerin %50.5'ini (809) kız öğrenciler, %49.5'de (891) erkek öğrenciler olmaktadır. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımlarında fazla farklılık yoktur. Ara tırmaya katılan öğrencilerin %45.2'si (814) ilkö retim ikinci kademe öğrencisi, %54.8'i (986) ortaö retim öğrencisidir. İlkö retim öğrencilerine göre ortaö retim öğrencileri anket ve ölçe e daha fazla katılmıştır. Bunun nedeni ortaö retim öğrencilerinin ilkö retim öğrencilerinden sayıca fazla olmasıdır. Anne eğitim düzeyi incelendi inde katılımcıların %5.6'sının (101) annesi okuma yazma bilmemekte, %65.3'lük (1175) kısmının annesi ilkokul mezunu, %11.8'lik (213) kısmın annesi ortaokul mezunu, %12.7'lik (229) kısmının annesi lise mezunu ve %4.6'lık (82) kısmın annesi yüksekö retim mezunudur. Anne eğitim

düzeyinin düşük olmasının nedeni Türkiye’de geçmiş yıllarda genel itibariyle kız çocuklarının okutulmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Baba e itim düzeyine bakıldığında; katılımcıların %1.7’sinin (31) babası okuma yazma bilmemekte, %48.1’lik (865) kısmın babası ilkokul mezunu, %18.9’luk (341) kısmın babası ortaokul mezunu, %20.9’luk (379) kısmın babası lise mezunu ayrıca %10.4’lük (187) kısmın babası da yüksekö retim mezunudur. Anne e itim düzeyine göre baba e itim düzeyi daha yüksektir. Katılımcıların %12.8’i (231) kendini çok başarılı görürken, %79.8’i (1436) orta düzeyde başarılı, %5.8’i (104) düşük düzeyde başarılı ve %1.6’sı (29) kendini başarısız olarak görmektedir. Ankete katılan öğretmenlerin sayı dağılımları Tablo 4’de belirtilmiştir.

Tablo 4. Anketlerin öğretmenlere göre dağılımları

OKUL TÜRÜ	İçerde görev yapan bran öğretmeni sayısı	Ankete Katılan Ö retmen sayısı	Ölçe i geçerli sayılan ö retmen sayısı
İlkö retim	283	120	108
Ortaö retim	151	90	80
TOPLAM	434	210	188

Ölçe merkezinde yer alan toplam 434 öğretmeninden 210 tanesine anket uygulanmıştır. Anketlerin değerlendirilmesi amacıyla boş bırakılan anket maddelerinin bulunduğu anketler geçersiz sayılmıştır. Geçerli sayılıp değerlendirilmeye alınan öğretmen anketleri ilkö retimde 108, ortaö retimde 80 olmak üzere toplam 188 tanedir. Ankete ilkö retim ikinci kademedeki öğretmenlerin sayısı fazla olduğu için ortaö retime göre ankete katılım daha fazla olmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin özellikleri Tablo 5’te gösterilmiştir. Tablo 5’e bakıldığında araştırmaya toplam 188 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya katılanların %43.1’ini (819 kadın öğretmenler oluştururken erkek öğretmenler %56.9’unu (107) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların %46.3’ü (87) eğitim fakültesi mezunu, %29.3’ü (55) fen edebiyat fakültesi mezunu, %16.5’i (31) eğitim enstitüsü veya yüksek okul mezunu, %6.9’u (13) ilahiyat fakültesi mezunu ve %1.1’lik (2) kısmını da başka fakültelerden mezun olan öğretmenlerden oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların %11.7’si (22) Türkçe veya Edebiyat öğretmeni, %11.2’si (21) Matematik öğretmeni, %14.4’ü (27) Fen Bilgisi, Fizik, Kimya veya Biyoloji öğretmeni, %16.5’i (31) Sosyal Bilgisi, Coğrafya veya Tarih öğretmeni, %2.7’si (5) müzik öğretmeni, %8’i (15) Beden

E itimi, Bilgisayar, Ticaret vb. alanlarda ö retmen, %9.6'sı (18) Görsel Sanatlar, Resim, Tekstil vb alanlarda ö retmen, %6.9'u (13) Rehberlik, Sosyoloji vb. alanlarda ö retmen, %12.2'si (23) Yabancı dil alanında ö retmen ve %6.9'u (13) Din kültürü ve Ahlak bilgisi alanında ö retmendir. Ara tırmaya katılanların %57.4'ü (108) ilkö retim ikinci kademedede görev yaparken, %42.6'sı (80) ortaö retim kurumlarında görev yapmaktadır. Katılımcıların %17'sini (32) meslekte bir yıl ve be yıl arasında görev yapanları, %23.4'ünü (44) meslekte altı yıl ile on yıl arasında görev yapanları, %23.4'ünü (44) meslekte on bir yıl ile on be yıl arasında görev yapanları, %9.6'sını (18) meslekte on altı yıl ile yirmi yıl arasında gören yapanları, %26.6'sını (50) yirmi yıl ve üzeri görev yapan ö retmenler olu turmaktadır.

Tablo 5. Örneklem Alınan Ö retmenlerin Ki isel Özellikleri

ÖZELLİK	f	%
Cinsiyet		
Kadın	81	43.1
Erkek	107	56.9
Mezun oldukları fakülte		
E itim Fakültesi	87	46.3
Fen Edebiyat Fakültesi	55	29.3
Di er	2	1.1
E itim Enstitüsü, Yüksek Okul	31	16.5
lahiyat Fakültesi	13	6.9
Bran lar		
Türkçe – Edebiyat	22	11.7
Matematik	21	11.2
Fen Bilgisi, Fizik, Kimya, Biyoloji	27	14.4
Sosyal Bilgiler, Co rafya, Tarih	31	16.5
Müzik	5	2.7
Di er	15	8.0
Görsel Sanatlar, Resim, Tekstil	18	9.6
Rehberlik, Sosyoloji vb.	13	6.9
Yabancı Dil	23	12.2
Din kültürü ve ahlak bilgisi	13	6.9
Görev yaptığı okul düzeyi		
İkö retim	108	57.4
Ortaö retim	80	42.6
Meslekteki kıdem		
1 – 5 yıl arası	32	17.0
6 – 10 yıl arası	44	23.4
11 – 15 yıl arası	44	23.4
16 – 20 yıl arası	18	9.6
21 yıl ve üzeri	50	26.6
TOPLAM	188	100

3.3. Veri Toplama Araçları ve Analizi

Ara tırmada veriler; ö retmen ve ö rencilere uygulanan iki ayrı anket ve ö rencilere uygulanan Kopya Çekmeye İlişkin Tutum Ölçeği (KOÇ Tutum Ölçeği) ile toplanmıştır. Anketler ö retmen ve ö rencilerin kopya çekmeye ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığını karıla tırmak için birbirine eşdeğer maddeler ekinde hazırlanmıştır. Ö renci anketi sekiz kişisel bilgilerle birlikte 16 maddeden, ö retmen anketi dört kişisel bilgilerle birlikte 12 maddeden oluşmaktadır. Kopya çekmeye ilişkin maddelerden yedi madde birbiriyle ortaktır.

Kopya çekmeye ilişkin tutumları ölçmek için ise; tutumların çoğunlukla ölçüldüğü Likert tipi derecelendirme ölçeği hazırlanmıştır. Likert tipi ölçeklerde genellikle görüş ve tutumlar belirlenmektedir. Uygulanacak ölçekte ön deneme çalışması yapılarak, hazırlanan cümleler benzer gruba uygulanır. Ön deneme grubunda anlaşılmayan maddeler belirlenerek çıkarılır (Karasar, 2003; 141 – 142). Ölçekte kopya çekmeye ilişkin olumlu ve olumsuz maddeler beşli seçenek ekinde hazırlanmıştır. Bu seçeneklere göre değerler verilmiştir. Bu ara tırmada ölçek maddeleri; tamamen katılıyorum (5), çoğunlukla katılıyorum (4), kısmen katılıyorum (3), çoğunlukla katılmıyorum(2), hiç katılmıyorum (1) ekinde derecelendirilmiştir.

Ölçek maddelerinin taslağı hazırlanırken literatür incelenerek 36 olumlu 32 olumsuz madde olmak üzere toplam 68 madde oluşturulmuştur. Hazırlanan 68 maddelik ölçek; Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görevli ö retim üyelerinden 6 uzmanın görüşü, ilkö retim ikinci kademedeki görev yapan beş ö retmen görüşü ve ortaö retimde görev yapan beş ö retmen görüşüne sunulduktan sonra ön anket biçiminde 6., 7., 8., 9., 10. ve 11. sınıflardan 100'er ö renci olmak üzere toplam 600 kişiye uygulanmıştır. Uygulama sonucunda yapılan faktör analizinin sonucunda faktör yükü .35'ten yukarı olanlar alınmıştır. Faktör analizi u aamalarda geçirilmiştir. Barlett testi (Barlett Test of Sphericity), korelasyon matrisi birim matrisine eşittir hipotezini test eden bir analiz olduğu için hipotez reddediyorsa deikenler arasında bir korelasyon olduğu kabul edilir. Faktör analizi yapılırken Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) değerleri hesaplanmıştır. Bu değerler sonucunda ölçek maddeleri 47'den düşüktür. Daha sonra maddelerin kendi aralarında iç tutarlılıklarına bakıldığında 33. ve 42. maddenin

faktör analizi sonucu faktör yükleri .35'ten küçük oldu u için ölçekten çıkarılması gerekti i dü ünülmü tür. Böylece 47 maddelik olan ölçek 45 maddeye dü ürmü tür. Faktör analizleri sonucunda ölçek dört faktörde toplanmı tır. Faktörlerin öz de erlerinin (eigenvalue) da ılımı u ekildedir. 1. faktör 10,510, 2.faktör 4,938, 3. faktör 1,492, 4.faktör 1,311'dir. Faktör analizi sonucunda ölçe in toplamı varyans yüzdesi (cumulative %) 38,833'tür. Faktör analizi sonuçlarına göre ö rencilerin Kopya Çekmeye li kin Tutum Ölçe inin KMO de eri 0,927, Bartlett testi de eri 9382,925 (sd=1081, $p<0,000$)'dir. Burada, KMO de eri faktör analizi yapısının uygun oldu u ve Bartlett testinin de evrendeki de erinin normal oldu u gözlenmi tir. Ön uygulama sonrasında ortaya çıkan faktörler ve faktör yükleri yapılan faktör analizi sonuçları Tablo 6'da verilmi tir.

Tablo 6: Ölçek Maddelerin Faktör Yükleri

Madde No	Faktör Yükleri			
	Faktör 1 Ahlaki boyut	Faktör 2 Zorunluluk	Faktör 3 Yardımseder dü ünme	Faktör 4 Güvensizlik
1	.585			
2	.661			
3				.431
4	.660			
5	.708			
6	.663			
7	.682			
8	.671			
9	.639			
10	.584			
11	.657			
12	.772			
13	.765			
14	.483			
15	.602			
16				.359
17				.569
18	.623			
19	.591			
20	.538			
21	.552			
22	.565			
23	.454			
24		.527		
25		.358		
26			.386	
27		.525		
28		.588		
29			.361	
30		.493		
31		.550		
32		.563		
33				
34		.596		
35		.552		
36		.421		
37			.390	
38		.394		
39			.676	
40			.626	
41		.476		
42				
43		.510		
44		.507		
45			.355	
46		.505		
47		.507		

Ölçe in iç tutarlılık kat sayısını hesaplamak için 600 deneyin vermi oldu u cevaplar üzerinden Cronbach Alpha kat sayısı hesaplanmı tır. Burada genel sonuç 0.846 bulunmu tur. Ölçe in alt boyutlar bazındaki güvenilirlik kat s ayısı a a ıdaki gibi verilmi tir.

Tablo 7. Ölçe in Alt Boyutlarının Cronbach Alfa Güvenirlik Kat sayıları

Alt Boyutlar (Faktörler)	Madde No	Güvenirlik (Cronbach Alpha) kat sayısı
Faktör 1 Ahlaki boyut	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 23	.922
Faktör 2 Zorunluluk	24, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 38, 41, 43, 44, 46, 47	.831
Faktör 3 Yardımsever dü ünme	25, 26, 29, 37, 39, 40, 45	.697
Faktör 4 Güvensizlik	3, 16, 17	.550

Ayrıca ölçekte iki yarı puan korelasyonu kullanılmı tır. Ölçekte bulunan 45 soru oldu u için son soru yarıya bölmede problem ya anmaması açısından son soru dı arıda bırakılmı tır. Ölçe in 22 soruluk iki yarısı ayrı ayrı puanlanmı ve ki ilerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki korelasyon 0.638 ($p<0.000$) bulunmu tur. Buna göre ölçek geçerli ve güvenilirdir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Analizi:

İkinci kademe ve ortaö retim öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin görüşlerini de erlenmek ve yorumlamak amacıyla a a ıdaki çözümleme yöntemleri kullanılmı tır. Verilerin analizinde öncelikle Homojenlik Testi (Levene) uygulanmı tır. Homojen maddelere tek yönlü varyans analizi, homojen olmayan maddeler Kruskal Wallis testi, ikili karşılaştırmalarda ise, bağımsız gruplar “t” testi kullanılmı tır. Homojen olmayan maddeler için ise Mann Whitney U testi (MWU) uygulanmı tır. Ayrıca çoklu karşılaştırmalarda Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri kullanılmı tır. Bunun için istatistiksel olarak anlamlılık düzeyi $p<0,05$ kabul edilmi tir. Ki-kare bulgularında ise Frekans ve Yüzde dağılımları kullanılmı tır. Ayrıca bağımsız gruplar için görüşlerine belirten öğrenci ve öğretmenlerin verileri nitel analiz yöntemlerinden betimsel yöntem ile analiz

edilmi tir. Bu yöntem olayların, kurumların, varlıkların ve çe itli alanların ne oldu unu açıklamaya çalı an ara tırmalarda kullanılır (Kaptan, 1991, 59).

Maddelere verilen cevapların derecelendirilmesi ise öyle yapılmı tır.

Tamamen katılıyorum.....	4.21 – 5.00
Katılıyorum.....	3.41 – 4.20
Kısmen Katılıyorum.....	2.61 – 3.40
Ço unlukla Katılmıyorum.....	1.81 – 2.60
Hiç Katılmıyorum.....	1.00 – 1.80

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde öğretmenlerin ve öğrencilerin kopyaya ilişkin görüşleri alt problemler dikkate alınarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğrencilerin kopyaya ilişkin görüşleri cinsiyet, sınıf, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, aylık gelir düzeyi, anne mesleği, baba mesleği ve öğrenci başarı düzeyine göre bulgular incelenerek yorumlanmıştır.

4.1.1. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Kopyaya İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Cinsiyete ilişkin istatistikler; kopya çekme düzeyi, hangi sınavda kopya çekildiği, hangi tür sınavlarda kopya çekildiği, kopyayı önlemede etkili olan yollar, yazılılarda kopya çekme nedenleri ve kopya çekerken yakalanana yapılması gerekenlere göre incelenmiştir. Buna göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre kopya çekme düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Kopya Çekme Sıklığı

Cinsiyet	Kopya Çekme Düzeyi								
	Hiç kopya çekmedim		Nadiren kopya çekerim		Ara sıra kopya çekerim		Her zaman kopya çekerim		TOPLAM
	f	%	F	%	F	%	f	%	f
Kız	242	51.3	358	53.1	283	47.7	26	42.6	909
Erkek	230	48.7	316	46.9	310	52.3	35	57.4	891
TOPLAM	472	100.0	674	100.0	593	100.0	61	100.0	1800

$p > 0,05$ $\chi^2 = 5.300$ $Sd = 3$

Tablo 8'de cinsiyete göre kopya çekme düzeyi incelendiğinde hiç kopya çekmeyen kız öğrencilerin oranı (%51.3) erkeklere oranla (%48.7) daha yüksektir. Her zaman kopya çekerim seçeneğini tercih eden erkek öğrencilerin (%57.4) oranı kız öğrencilere (%42.6) oranla daha fazladır. Bulgulardan yola çıkarak erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha fazla kopya çektiği söylenebilir. Ki-kare sonuçlarına ($\chi^2=5.300$, $p > 0.05$) bakıldığında

cinsiyetler arasında kopya çekme düzeyinde anlamlı farklılık görülmemektedir. Ö rencilerin kopya çekme yollarına ili kin cinsiyete göre görü leri Tablo 9’da verilmi tir.

Tablo 9: Ö rencilerin Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri

Cinsiyet	Kopya Çekme Yolları										
	Ba kasının kâ ıdına bakmak		Ba kası ile konu mak		Kopya ka ıdı hazırlamak		Duvara ve sıra üzerine yazmak		Ba ka		TOPLAM
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f
Kız	479	52.9	148	52.9	156	46.6	23	40.4	103	46.4	909
Erkek	427	47.1	132	47.1	179	53.4	34	59.6	119	53.6	891
TOPLAM	906	100.0	280	100.0	335	100.0	57	100.0	222	100.0	1800

$p>0,05$ $x^2 = 8.575$ $Sd = 4$

Tablo 9’a göre ö rencilerin kopya çekme yollarına ili kin görü leri tabloya göre incelendi inde koya çekme yollarını ba kasının ka ıdına bakmak olarak nitelendiren kız ö rencilerin (%52.9) oranı erkek ö rencilerin (%47.1) oranına göre daha f azladır. Kopya Çekmeyi duvara ve sıra üzerine yazmak olarak nitelendiren erkek ö rencilerin (%59.6) oranı kız ö rencilerin (%40.4) oranına göre daha fazladır. Ba ka maddesinde kopya çekme yollarını ö renciler kalem ucu kutularına kopya yazmak, kola ve baca a kopya yazmak, silgi üzerine kopya yazmak olarak tanımlamı lardır. Bulgulardan yola çıkarak erkek ö rencilerin sınav öncesi kopya hazırladıkları, duvara ve sıraya yazı yazarak milli servete kızlardan daha çok zarar verdikleri söylenebilir. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2=8.575$, $p>0.05$) kopya çekme yollarının cinsiyetler açısından anlamlı farklılık göstermedi i görülmektedir. Ö rencilerin hangi sınavlarda kopya çekti ine ili kin cinsiyete göre da ılımları Tablo10’da verilmi tir.

Tablo 10: Ö rencilerin Hangi sınavda Kopya Çektiklerine li kin Görü leri

Cinsiyet	Hangi sınavda kopya çekilir ?										
	Birinci yazılılarda		kinci yazılılarda		Üçüncü yazılılarda		Hiç birinde		Hepsinde		TOPLAM
	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f
Kız	72	57.1	125	37.8	230	47.2	80	45.7	402	59.0	909
Erkek	54	42.9	206	62.2	257	52.8	95	54.3	279	41.0	891
TOPLAM	126	100.0	331	100.0	487	100.0	175	100.0	681	100.0	1800

$p<0,05$ $x^2 = 47.216$ $Sd = 4$

Tablo 10’a göre kız ö renciler (%57.1) birinci yazılılarda kopya çekildi ini erkek ö rencilere (%42.9) oranla daha çok dü ünmemektedir. kinci yazılılarda kopya çekildi ini ise erkek ö renciler(%62.2) kız ö rencilere (%37.8) oranla daha çok dü ünmemektedir. Ayrıca erkek ö rencilerin bir kısmı (%54.3) kız ö rencilere (%45.7) oranla yazılıların

hiçbirinde kopya çekilmedi ini dü ünmektedir. Kız ö rencilerin (%59.0) bir kısmı ise erkek ö rencilere (%41.0) oranla yazılıların hepsinde kopya çekildi ini ileri sürmektedir. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2 = 47.216$, $p < 0.05$) da hangi sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü lerde anlamlı farklılık oldu u görülmektedir. Bu farklılı ın nedeni ise kız ö rencilerin bütün yazılılarda kopya çekilir seçene ine yo unlukta katıldıkları (%59), erkek ö rencilerin ise ikinci yazılılarda kopya çekilir seçene ine yo unlukta katıldıklarından kaynaklandı ı söylenebilir. Hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü ler tablo11’de yer almaktadır.

Tablo11: Ö rencilerin Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri

Cinsiyet	Hangi tür sınavlarda kopya çekilir ?									
	Klasik uzun cevaplı		Çoktan seçmeli		Ders dı ında yapılan ödev ve projelerde		Hepsinde		Hiç birinde	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Kız	413	48.5	159	51.0	24	49.0	253	58.6	60	38.7
Erkek	439	51.5	153	49.0	25	51.0	179	41.4	95	61.3
TOPLAM	852	100	312	100	49	100	432	100	155	100

$p < 0.05$ $x^2 = 21.331$ $Sd = 4$

Tablo 11’e göre klasik uzun cevaplı sınavlarda erkek ö renciler (%51.5) kız ö rencilere(%48.5) oranla daha çok kopya çekildi ini ileri sürmektedir. Kız ö renciler (%58.6) ise bütün sınav türlerinde daha çok kopya çekild i ini erkek ö rencilere(%41.4) oranla daha fazla dü ünmektedir. Erkek ö renciler (%61.3) hiçbir sınavda da kopya çekilmedi ini kızlara (%38.7) oranla daha çok dü ünmektedir. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2 = 21.331$, $p < 0.05$) da hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü lerde anlamlı farklılık oldu unu görüyoruz. Bu farklılı ın nedeni ise kız ö rencilerin bütün sınav türlerinde kopya çekildi ini (%58.6), erkek ö renciler ise hiçbir sınav türünde kopya çekilmedi i (%61.3) seçene inde yo unla mala rı ile açıklanabilir. Ö rencilerin kopyayı önlemede etkili olan yollara ili kin görü leri tablo12’de yer almaktadır.

Tablo 12’ye bakıldı ında “Ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu una güvenilmesi” dü ünmesine katılan erkek ö rencilerin (%58.6) oranı kız ö rencilerin (%41.4) oranına göre daha fazladır. Buradan yola çıkarak erkek ö rencilerin kız ö rencilere oranla ö retmenlerin puanlamasında samimi olduklarını dü ünmemektedirler . “Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenini haber vermeleri g erekti ini kabul etmeleri” maddesini i aretleyen erkek ö renci (%68.1) oranı kız ö renci (%38.9)

oranına göre daha fazladır. “Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülü ünün açıklanması” maddesini i aretleyen erkek ö renci (%51.2) oranı ile kız ö renci (%48.8) oranı arasında fazla farklılık yoktur. Bu bulgulardan yola çıkarak kız ö rencilerde erkek ö rencilerde kopya çekmeyi ahlaki olarak olumsuz ve kötü bir davranı oldu unu ileri sürmektedir denilebilir. Ki kare sonuçlarına bakıldı m da ($\chi^2=13,451$, $p<0.05$) kopyayı önlemede etkili olan yollara ili kin görü ler arasında kız ve erkek ö rencilerin anlamlı farklılık gösterdi i görülmektedir. Bunun nedeni ise erkek ö rencilerin kopyayı önlemede etkili olan yollardan ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu una güvenilmesi maddesinde yo unla tıkları (%58.6), kız ö rencilerin ise ezberle te vik eden ö retim yöntemleri yerine ö renmeyi sa layan yöntemlerin kullanılması maddesinde yo unla maları (%62.7) ile açıklanabilir.

Tablo12: Ö rencilerde Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar

Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	Cinsiyet			
	Kız		Erkek	
	f	%	f	%
Ö retmenlerin ö rencilere kar ı dostça yakla maları ve onlara yakın olmaları	255	49.8	257	50.2
Ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu una güvenilmesi	87	41.4	123	58.6
Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülü ünün açıklanması	168	48.8	176	51.2
Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenini haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri	43	31.9	92	68.1
Ezberle te vik eden ö retim yöntemleri yerine ö renmeyi sa layan yöntemlerin kullanılması	271	62.7	161	37.3
Ba ka	85	50.9	82	49.1

$p<0.05$ $\chi^2= 13,451$ $Sd = 4$

Yazılılarda kopya çekme nedenlerine ili kin görü ler Tablo13’de yer almaktadır.

Tablo13: Ö rencilerin Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri

Yazılılarda Kopya Çekme Nedenleri	Cinsiyet			
	Kız		Erkek	
	f	%	f	%
İlk yazılıda alınan dü ük puanı yükseltmek için	80	37.6	134	62.4
Yüksek puan almak için	66	41.3	94	58.7
Zayıf almaktan korkuldu u için	82	47.1	92	52.9
Sınıfta kalmamak için	68	37.0	116	63.0
Hepsi	549	57.8	401	42.2
Ba ka	64	54.2	54	45.8

$p<0.05$ $\chi^2 = 55.352$ $Sd = 5$

Tablo 13 incelendi inde erkek ö renciler (%62.4) kız ö rencilere (%37.6) oranla ilk yazılılarda alınan dü ük puanı yükseltmek için kopya çektikl erini ileri sürmektedirler. Buna ba lı olarak erkek ö renciler (%58.7) kız ö rencilere (%41.3) oranla yazılılarda

yüksek puan almak için kopya çekildi ini ileri sürmektedirler. Erkek ö renciler (%63.0) sınıfta kalmamak için de kopya çekildi ini kız ö renci lere (%37.0) oranla daha çok dü ünmektedirler. Hepsini i aretleyen kız ö rencilerin(%57.8) oranı erkek ö rencilere (%42.2) göre daha yüksektir. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($p<0.05$) yazılılarda kopya çekme nedenlerine ili kin görü lerde kız ve erkek ö renciler arasında anlamlı farklılık oldu u gözlenmektedir. Farklılı ın nedeni ise; erkek ö rencilerin ilk yazılılarda alınan dü ük puanı yükseltmek için kopya çekildi inde yo unla tıkları (%62.4), kız ö rencilerin ise belirtilen kopya nedenlerinin bütünü nü içine alan hepsi seçene inde yo unla maları (%57.8) ile açıklanabilir. Ö rencilerin kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ili kin görü leri Tablo 14’de yer almaktadır.

Tablo 14: Ö rencilerin Kopya Çekerken Yakalanan Ki iye Yapılması G erkenlere li kin Görü leri

Cinsiyet	Kopya Çekerken Yakalanana Yapılması Gerekenler									
	Sınıfta bırakılmalı		Dersten artlı geçmeli		Okuldan uzakla tırılmalı		Okulla ili kisi kesilmeli		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kız	46	40.7	262	48.2	81	51.6	29	39.2	491	53.8
Erkek	67	59.3	282	51.8	76	48.4	45	60.8	421	46.2

$p>0,05$ $\chi^2=13,451$ $Sd = 4$

Tablo 14’e bakıldı ında sınıfta kalmalı diyen erkek ö rencilerin(%59.3) oranı kızlara(%40.7) göre yüksektir. Okulla ili kisi kesilmeli diyen erkek ö rencilerin (%60.8) oranı kız ö rencilere (%39.2) oranla daha yüksektir. Bu bulgulardan yola çıkarak erkek ö renciler kız ö rencilere göre a ır cezaların uygulanması gerekti ini ileri sürmektedir. Ba ka seçene ine katılan kız ö rencilerin oranı (%53.8) erkek ö rencilerin oranından (%46.2) fazladır. Ba ka seçene ine katılan ö rencilerin kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere için; ö rencinin uyarılması, notu dü ürlmeli, 0 verilmeli, kâ ıdı elinden alınmalı, bir daha çekmemesi için ikna edilecek konu malar yapılması gibi fikirlerde bulunmu lardır. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($\chi^2=13,451$, $p>0,05$) kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenler konusunda anlamlı farklılı ın olmadı ı görülmü tür.

4.1.2. Ö rencilerin Sınıflara Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları

Sınıflara (6., 7., 8., 9., 10., 11. sınıf) ili kin istatistikler; kopya çekme düzeyi, hangi sınavda kopya çekildi i, hangi tür sınavlarda kopya çekildi i, kopyayı önlemede etkili olan yollar, yazılılarda kopya çekme nedenleri ve kopya çekerken y akalanana yapılması

gerekenlere göre incelenmiştir. Buna göre öğrencilerin sınıflara göre kopya çekme düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15: Öğrencilerin Sınıf Bazında Kopya Çekme Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Sınıf	Kopya Çekme Düzeyi							
	Hiç kopya çekmedim		Nadiren kopya çekerim		Ara sıra kopya çekerim		Her zaman kopya çekerim	
	f	%	f	%	f	%	f	%
6.sınıf	151	32.0	71	10.5	78	13.2	0	0
7.sınıf	71	15.0	81	12.0	46	7.8	2	3.3
8.sınıf	59	12.5	122	18.1	125	21.1	8	13.1
9.sınıf	26	5.5	156	23.1	136	22.9	21	34.4
10.sınıf	37	7.8	130	19.3	112	18.9	21	34.4
11.sınıf	128	27.1	114	16.9	96	16.2	9	2.6

$p < 0.05$ $\chi^2 = 247,697$ Sd = 15

Tablo 15 incelendiğinde hiç kopya çekmeyen öğrencilerin oranı incelendiğinde 6. sınıftaki (%32.0) öğrencilerin oranının yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca 6. sınıftan 10. sınıfa kadar olan oranların git gide düşüyor görülmekteyken 11. sınıfta bu oranın birden çokaldığı gözlenmektedir. 9. sınıf öğrencilerinin nadiren kopya çekerim (%23.1) ve ara sıra kopya çekerim (%22.9) maddelerine yüksek oranda cevap verdiği gözlenmektedir. Ki-kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=247,697$, $p < 0.05$) sınıflar arasında kopya çekme düzeyleri açısından anlamlı farklılık görülmektedir. Her zaman kopya çekerim maddesine 6. sınıftan katılan olmadığı gibi 7., 8. ve 11. sınıflarda çok az katılımıdır. 9. ve 10. sınıflar orta düzeyde katılımıdır. Bu bulgulardan yola çıkarak 6. sınıftaki öğrencilerin kopyaya başvurmakları fakat sınıf seviyesi yükseldikçe kopyaya olan başvurunun çokaldığı gözlenmektedir. Öğrencilerin sınıf bazındaki kopya çekme yollarına ilişkin görüşleri Tablo 16’da yer almaktadır.

Tablo 16: Öğrencilerin Sınıf Bazında Kopya Çekme Yollarına İlişkin Görüşleri

Sınıf	Kopya Çekme Yolları									
	Başkasının kâğıdına bakmak		Başkası ile konuşmak		Kopya kağıdı hazırlamak		Duvara ve sınıra üzerine yazmak		Başkası	
	f	%	f	%	F	%	F	%	f	%
6.sınıf	156	17.2	18	6.4	70	20.9	4	7.0	52	23.4
7.sınıf	109	12.0	31	11.1	24	7.2	2	3.5	34	15.3
8.sınıf	147	16.2	58	20.7	62	18.5	10	17.5	37	16.7
9.sınıf	181	20.0	79	28.2	43	12.8	10	17.5	26	11.7
10.sınıf	124	13.7	57	20.4	62	18.5	21	36.8	36	16.2
11.sınıf	189	20.9	37	13.2	74	22.1	10	17.5	37	16.7

$p < 0.05$ $\chi^2 = 101,953$ Sd = 20

Kopya çekmeyi ba kasının ka ıdına bakmak olarak nitelendirenlerin oranına bakıldı ında 11.sınıfların (%20.9) daha fazla katıldıkları gözlenmi tir. Kopya çekmeyi ba kası ile konu mak olarak nitelendiren ö rencilerin oranına bakıldı ında 9.sınıfların (%28.2) oldu u gözlenmektedir. Kopya çekmeyi kopya ka ıdı hazırlamak olarak nitelendiren ö rencilerin oranında 11.sınıfla rın (%22.1) daha çok oldu u gözlenmi tir. Kopya çekmeyi duvara ve sıraya yazı yazmak olarak nitelendiren ö rencilerin oranında da 10. sınıfların (%36.8) daha çok oldu u gözlemlenmi tir. Ki kare sonuçlarına ($\chi^2=101,953$, $p<0.05$) bakıldı ında kopya çekme yollarında sınıflar arasında farklılık oldu u gözlemlenmi tir. Sınıflar arasındaki bu farklı lı n nedeni olarak 10.sınıf ö rencilerinin sınavdan önce duvara ve sıra üzerine kopya yazdıkları (%36.8), 11.sınıftaki ö rencilerin ise sınavlara kopya çekmek için kopya kâ ıdı hazırladıklarından (%22.1) dolayı 10.sınıf ve 11. sınıf ö rencilerinin di er sınıftaki ö rencilere oranla sınavlara kopya hazırlayarak geldikleri söylenebilir. Hangi sınavlarda kopya çekildi ine ili kin ö rencilerin sınıf bazındaki görü leri Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17: Ö rencilerin Sınıflara Göre Hangi Sınavda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri

Sınıf	Hangi sınavda kopya çekilir ?									
	Birinci yazılılarda		kinci yazılılarda		Üçüncü yazılılarda		Hiç birinde		Hepsinde	
	f	%	f	%	F	%	F	%	f	%
6.sınıf	34	27.0	73	22.1	50	10.3	58	33.1	85	12.5
7.sınıf	18	14.3	40	12.1	53	10.9	24	13.7	65	9.5
8.sınıf	19	15.1	80	24.2	95	19.5	21	12.0	99	14.5
9.sınıf	13	10.3	43	13.0	108	22.2	5	2.9	170	25.0
10.sınıf	11	8.7	26	7.9	95	19.5	26	14.9	142	20.9
11.sınıf	31	24.6	69	20.8	86	17.7	41	23.4	120	17.6

$p<0,05$ $\chi^2 = 168,461$ Sd = 20

Birinci yazılılarda kopya çekme oranı 11. sınıflarda (%24.6) fazla gözlenmektedir. kinci yazılılarda kopya çekildi ini ö ne süren ö rencilerden en fazla oranı 8. sınıflarda (%24.2) görülmektedir. Üçüncü yazılılarda daha çok kopya çekildi ini 9.sınıflar (%22.2) ileri sürmektedir. Hiç birinde maddesine daha çok katılımı da 6.sınıflar (%33.1) olu turmaktadır. Hepsinde kopya çekilir diyen ö rencilerin oranında ise 9.sınıflar (%25.0) daha fazladır. Ki kare sonuçlarına ($\chi^2=168,461$, $p<0.05$) bakıldı ında da sınıflar bazında hangi sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü ler arasında anlamlı farklılıklar oldu u gözlenmi tir. Bu farklı lı n nedeni ise bütün sınıfların yo unla tı ı maddelerin farklı olması ile açıklanabilir. Hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin ö rencilerin sınıf bazındaki görü leri Tablo 18’de yer almaktadır

Tablo 18: Ö rencilerin Sınıflara Göre Hangi Tür Sınavda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri

Sınıf	Hangi tür sınavlarda kopya çekilir?									
	Klasik uzun cevaplı		Çoktan seçmeli		Ders dı nda yapılan ödev ve projelerde		Hepsinde		Hiç birinde	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
6.sınıf	149	17.5	40	12.8	14	28.6	44	10.2	53	34.2
7.sınıf	79	9.3	56	17.9	6	12.2	40	9.3	19	12.3
8.sınıf	160	18.8	63	20.2	4	8.2	68	15.7	19	12.3
9.sınıf	123	14.4	85	27.2	6	12.2	120	27.8	5	3.2
10.sınıf	139	16.3	31	9.9	6	12.2	104	24.1	20	12.9
11.sınıf	202	23.7	37	11.9	13	26.5	56	13.0	39	25.2

$p < 0.05$ $x^2 = 187,074$ $Sd = 20$

Hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü ler inceledi inde klasik uzun cevaplı olan sınavlarda 11.sınıflar (%23.7) daha çok kopya çekildi ini ileri sürerken, çoktan seçmeli sınavlarda ise 9.sınıflar (%27.2) daha çok kopya çekildi ini ileri sürmektedir. Hiç birinde kopya çekilmedi ini dü ünenlerin oranına baktı ımızda 6. sınıflarda (%34.2) oranın yüksek oldu unu görmekteyiz. Ki kare sonuçlarına ($x^2=187,074$, $p < 0.05$) bakıldı ında da sınıflar bazında hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü ler arasında anlamlı farklılıklar oldu u gözlenmi tir. Bunun nedeni ise 6.sınıf ö rencilerinin hiçbir sınavda kopya çekilmedi i maddesinde yo unla tıkları, 7. ve 8.sınıf ö rencilerinin çoktan seçmeli sınavlarda yo unla tıkları, 9. ve 10.sınıf ö rencilerin ise bütün sınav türlerinde yo unla tıkları ve 11.sınıf ö rencilerinin ders dı ı ödev ve projelerde yo unla maları olarak görülebilir. Ö rencilerin sınıflara göre kopyayı önlemede etkili olan yolları Tablo19’da verilmi tir.

Tablo 19’a bakıldı ında “Ö retmenlerin ö rencilere kar ı dostça yakla ma ları ve onlara yakın olmaları” görü üne 9. sınıf ö rencilerinin (%21.3) daha çok katıldı ı gözlenmektedir. “Ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu una güvenilmesi” maddesine 10.sınıf (%24.3) ö rencilerinin daha çok katıldı ı gözlenmi tir. “Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülü ünün açıklanması” maddesine 11. sınıf ö rencilerinin (%27.6) daha fazla katıldı ı gözlenmektedir. Bu maddeye 11.sınıf ö rencilerinin fazla katılmasındaki neden olarak soyut i lemler dönemine geçmi olmaları gösterilebilir. “Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenini haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri” maddesine 8.sınıftaki ö renciler (%23.7) di er sınıflara göre daha fazla katılmaktadır. “Ezbere te vik eden ö retim yöntemleri yerine ö ren meyi sa layan yöntemlerin kullanılması” maddesine 9. sınıf ö rencileri (%26.6) daha çok katılmaktadır. Ki kare sonuçlarına ($x^2 = 137,580$, $p < 0.05$) bakıldı ında da sınıflar bazında

hangi sınavlarda kopyayı önlemede etkili olan yollara ilişkin görüşler arasında anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Bu farklılığın nedeni ise bütün sınıfların yönünde aynı maddelerin de iki olması gösterilebilir.

Tablo 19: Öğrencilerin Sınıflara Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara İlişkin Görüşleri

Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	Sınıf											
	6.sınıf		7.sınıf		8.sınıf		9.sınıf		10.sınıf		11.sınıf	
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Öğretmenlerin öğrencilere karşı dostça yaklaşımları ve onlara yakın olmaları	84	16.4	54	10.5	85	16.6	109	21.3	84	16.4	96	18.8
Öğretmenlerin puanlamada dürüst olduğu	22	10.5	22	10.5	31	14.8	44	21.0	51	24.3	40	19.0
Öğrencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülüğünün açıklanması	80	23.3	40	11.6	66	19.2	30	8.7	33	9.6	95	27.6
Öğrencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermeleri gerektiğini kabul etmeleri	22	16.3	27	20.0	32	23.7	13	9.6	14	10.4	27	20.0
Ezbere tevik eden öğretim yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması	46	10.6	39	9.0	76	17.6	115	26.6	90	20.8	66	15.3
Bağlama	46	27.5	18	10.8	24	14.4	28	16.8	28	16.8	23	13.8

$p < 0.05$ $\chi^2 = 137,580$ $Sd = 25$

Öğrencilerin sınıflara göre yazılılarda kopya çekme nedenleri Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20: Öğrencilerin Sınıflara Göre Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Yazılılarda Kopya Çekme Nedenleri	Sınıf											
	6.sınıf		7.sınıf		8.sınıf		9.sınıf		10.sınıf		11.sınıf	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İlk yazılıda alınan düşük puanı yükseltmek için	31	14.5	27	12.6	39	18.2	43	20.1	28	13.1	46	21.5
Yüksek puan almak için	31	19.4	13	8.1	36	22.5	19	11.9	29	18.1	32	20.0
Zayıf almaktan korkulduğu için	28	16.1	22	12.6	25	14.4	35	20.1	24	13.8	40	23.0
Sınıfta kalmamak için	28	15.2	22	12.0	34	18.5	28	15.2	31	16.8	41	22.3
Hepsi	149	15.7	104	10.9	160	16.8	202	21.3	165	17.4	170	17.9
Bağlama	33	28.0	12	10.2	20	16.9	20	16.9	23	19.5	18	15.3

$p < 0.05$ $\chi^2 = 35,759$ $Sd = 20$

Tablo 20’ye göre; “İlk yazılıda alınan düşük puanı yükseltmek için” kopya çeken öğrencilerin oranlarına bakıldığında 11. sınıfların (%21.5) yüksek olduğu gözlemlenmiştir. “Yüksek puan almak için” kopya çeken öğrencilerin oranına bakıldığında 8. sınıftaki

ö rencilerin (%22.5) oranının yüksek oldu u görülmektedir. “Zayıf almaktan korkuldu u için” kopya çekildi i maddesine katılan ö rencilerin oranında da 11. sınıf ö rencilerinin (%23.0) yüksek oldu u gözlenmi tir. “Sınıfta kalmamak için” maddesini i aretleyen ö rencilerde de 11. sınıfların (%22.3) oranının daha yüksek oldu u gözlenmi tir. Maddelerin hepsini kopya nedenleri arasında gören ö rencilerin oranında da 9. sınıflar (%21.3) daha fazladır. Ki kare sonuçlarına bakıldı nda ($x^2 = 35,759$, $p<0.05$) sınıflar bazında yazılılarda kopya çekme nedenlerine ili kin görü llerde anlamlı farklılıklar gözlenmi tir. Ö rencilerin sınıflara göre kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenler hakkındaki görü leri Tablo 21’de verilmi tir.

Tablo 21: Ö rencilerin Sınıflara Göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler

Sınıf	Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler									
	Sınıfta bırakılmalı		Dersten artlı geçmeli		Okuldan uzakla tırılmalı		Okulla ili kisi kesilmeli		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
6.sınıf	22	19.5	71	13.1	40	25.5	11	14.9	156	17.1
7.sınıf	12	10.6	65	11.9	15	9.6	13	17.6	95	10.4
8.sınıf	24	21.2	97	17.8	24	15.3	18	24.3	151	16.6
9.sınıf	6	5.3	113	20.8	19	12.1	11	14.9	190	20.8
10.sınıf	17	15.0	110	20.2	17	10.8	11	14.9	145	15.9
11.sınıf	32	28.3	88	16.2	42	26.8	10	13.5	175	19.2

$p<0.05$ $x^2 = 59,766$ $Sd = 20$

Kopya çekerken yakalanan ö renci sınıfta bırakılmalı seçene ine ce vap veren ö renci oranı 11. sınıflarda (%28.3) yüksektir. “Dersten artlı geçmeli” maddesine katılanlardan birinci sırada 9.sınıflar (%20.8) ikinci sırada 10. sınıflar (%20.2) yer almaktadır. “Okuldan uzakla tırılmalı” maddesine katılanların oranına bakıldı nda 11. sınıfların (%26.8) oranının yüksek oldu u görülmektedir. “Okulla ili kisi kesilmeli” maddesine katılanların oranına bakıldı n 8.sınıfların (%24.3) oranının daha yüksek oldu u gözlenmi tir. Ki kare sonuçlarına bakıldı nda ($x^2=59,766$, $p<0.05$) sınıflar bazında kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ili kin görü llerde anlamlı farklılık oldu u gözlenmi tir. Bu farklılı n nedeni; 6.sınıf ö rencilerinin kopya çekerke n yakalananın okuldan uzakla tırılması gerekti ini, 7. ve 8. sınıf ö rencilerinin kopya çekerken yakalananın okulla ili kisinin kesilmesi gerekti ini, 9. ve 10. sınıf ö rencilerinin kopya çekerken yakalananın dersten artlı geçmesi gerekti ini ve 11. sınıf ö rencilerinin kopya çekerken yakalananın sınıfta bırakılması ger ekti ini ifade etmelerinden kaynaklandı ı söylenebilir.

4.1.3. Ö rencilerin Anne E itim Düzeyine Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları

Ö rencilerin anne e itim düzeylerine ili kin istatistikleri; kopya çekme düzeyi, hangi sınavda kopya çekildi i, hangi tür sınavlarda kopya çekildi i, kopyayı önlemede etkili olan yollar, yazılılarda kopya çekme nedenleri ve kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere göre incelenmiştir. Buna göre ö rencilerin anne e itim durumlarına göre kopya çekme düzeyine ili kin görü leri Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22: Ö rencilerin Anne e itim Durumuna Göre Kopya Çekme Düzeylerine li kin Görü leri

Anne E itim Düzeyi	Kopya Çekme Düzeyi							
	Hiç kopya çekmedim		Nadiren kopya çekerim		Ara sıra kopya çekerim		Her zaman kopya çekerim	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	34	7.2	32	4.7	31	5.2	4	6.6
İlkokul Mezunu	303	64.2	431	63.9	407	68.6	34	55.7
Ortaokul Mezunu	53	11.2	79	11.7	79	13.3	2	3.3
Lise Mezunu	54	11.4	101	15.0	59	9.9	15	24.6
Yüksekö retim Mezunu	28	5.9	31	4.6	17	2.9	6	9.8

$p>0.05$ $\chi^2=33,530$ $Sd=12$

Anne e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin kopya çekme düzeyi incelendi inde kopya çekme düzeylerinin hepsinde de annesi ilkökul mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmiştir. Bunun nede ni olarak katılımcı ö rencilerin ço unun annesinin ilkökul mezunu oldu unu söyleyebiliriz. Ki kare sonuçlarına baktı mızda da ($\chi^2=33,530$ $p>0.05$) anlamlı farklılık görülmedi i gözlenmiştir. Ö rencilerin anne e itim düzeylerine göre kopya çekme yolları Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23: Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri

Anne E itim Düzeyi	Kopya Çekme Yolları									
	Ba kasının kâ idına bakmak		Ba kası ile konu mak		Kopya ka ıdı hazırlamak		Duvara ve sıra üzerine yazmak		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	52	5.7	11	3.9	24	7.2	2	3.5	12	5.4
İlkokul Mezunu	593	65.5	182	65.0	216	64.5	38	66.7	146	65.8
Ortaokul Mezunu	109	12.0	31	11.1	43	12.8	7	12.3	23	10.4
Lise Mezunu	107	11.8	43	15.4	39	11.6	5	8.8	35	15.8
Yüksekö retim Mezunu	45	5.0	13	4.6	13	3.9	5	8.8	6	2.7

$p>0,05$ $\chi^2=13,596$ $Sd=16$

Anne e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin kopya çekme yollarına ili kin görü leri incelendi inde kopya çekme yollarının hepsinde de annesi ilkökul mezunu ol an

ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmi tir. Ki kare sonuçlarına ($x^2=13,596$, $p<0.05$) bakıldı ında da anlamlı farklılık olmad ı gözlenmi tir. Ö rencilerin anne e itim düzeylerine göre hangi sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü leri Tablo 24'te yer almaktadır.

Tablo 24: Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Hangi Sınavda Kopya Çekildi ine ili kin Görü leri

Anne E itim Düzeyi	Hangi sınavda kopya çekilir ?									
	Birinci yazılılarda		kinci yazılılarda		Üçüncü yazılılarda		Hiç birinde		Hepsinde	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	8	6.3	23	6.9	26	5.3	8	4.6	36	5.3
İlkokul Mezunu	80	63.5	208	62.8	343	70.4	122	69.7	422	62.0
Ortaokul Mezunu	19	15.1	50	15.1	53	10.9	20	11.4	71	10.4
Lise Mezunu	14	11.1	39	11.8	51	10.5	18	10.3	107	15.7
Yüksekö retim Mezunu	5	4.0	11	3.3	14	2.9	7	4.0	45	6.6

$p<0,05$ $x^2 = 30,036$ $Sd = 16$

Anne e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin hangi sınavda kopya çekildi ine ili kin görü leri incelendi inde de i kenlerin hepsinde de annesi ilkokul mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmi tir. Ki kare sonuçlarına ($x^2=30,036$, $p<0.05$) bakıldı ında da anne e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılık oldu u gözlenmi tir. Bu farklılı ın nedeni; annesi okuma yazma bilmeyen ö rencilerle (%6.3) annesi ortaokul mezunu olan ö rencilerin (%15.1) birinci yazılılarda kopya çekildi i seçene ine, annesi ilkokul mezunu olan ö rencilerin (%70.4) üçüncü yazılılarda kopya çekildi i seçene ine, annesi lise mezunu (%15.7) ile annesi yüksekö retim mezunu (%6.6) olan ö rencilerin bütün sınavlarda kopya çekildi i seçene ine yo unlukla katıldıkları için oldu u söylenebilir. Ö rencilerin anne e itim düzeylerine göre hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü leri Tablo 25'te yer almaktadır.

Tablo 25'e göre anne e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin hangi tür sınavda kopya çekildi ine ili kin görü leri incelendi inde de i kenlerin hepsinde de annesi ilkokul mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmi tir. Ki kare sonuçlarına ($x^2=15,603$, $p>0.05$) bakıldı ında anne e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılı ın olmad ı gözlenmi tir.

Tablo 25: Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri

Anne e itim Düzeyi	Hangi tür sınavlarda kopya çekilir ?									
	Klasik uzun cevaplı		Çoktan seçmeli		Ders dı nda yapılan ödev ve projelerde		Hepsinde		Hiç birinde	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	43	5.0	21	6.7	3	6.1	24	5.6	10	6.5
İlkokul Mezunu	563	66.1	196	62.8	34	69.4	285	66.0	97	62.6
Ortaokul Mezunu	110	12.9	35	11.2	7	14.3	39	9.0	22	14.2
Lise Mezunu	108	12.7	42	13.5	4	8.2	57	13.2	18	11.6
Yüksekö retim Mezunu	28	3.3	18	5.8	1	2.0	27	6.3	8	5.2

$p > 0.05$ $x^2 = 15,603$ $Sd = 16$

Ö rencilerin anne e itim düzeylerine göre kopyayı önlemede etkili olan yollar a ili kin görü leri Tablo 26'da verilmi tir

Tablo 26: Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri

Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	Anne E itim Düzeyi									
	Okuma Yazma Bilmiyor		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Yüksekö retim Mezunu	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Ö retmenlerin ö rencilere kar ı dostça yakla maları ve onlara yakın olmaları	29	5.7	334	65.2	64	12.5	70	13.7	15	2.9
Ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu una güvenilmesi	10	4.8	139	66.2	21	10.0	30	14.3	10	4.8
Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülü ünün açıklanması	16	4.7	227	66.0	53	15.4	32	9.3	16	4.7
Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenini haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri	16	11.9	93	68.9	12	8.9	12	8.9	2	1.5
Ezberle meye dayalı yöntemleri yerine öğrenmeyi sa layan yöntemlerin kullanılması	16	3.7	279	64.9	50	11.6	63	14.6	24	5.6
Ba ka	14	8.4	103	61.7	13	7.8	22	13.2	167	9.0

$p < 0.05$ $x^2 = 44,431$ $Sd = 20$

Anne e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin kopyayı önlemede etkili olan yollara ili kin görü leri incelendi inde de i kenlerin hepsinde de annesi ilkökul mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmi tir. Çünkü katılımcıların büyük bir kısmının annesi ilkökul mezunudur. Ki kare sonuçlarına ($x^2=44,431$, $p < 0.05$) bakıldı nda da anne e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılık oldu u gözlenmi tir. Bu farklılı ın

nedeni annesi okuma yazma bilmeyenlerle (%11.9), annesi ilkokul mezunu olanların (%68.9) kopyayı önlemede etkili olan yollardan “Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermeleri gerektiğini kabul etmeleri” maddesine yer verilmesinde katılmaları, annesi ortaokul mezunu olanların (%15.4) kopyayı önlemede etkili olan yollardan “Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülüğünün açıklanması” maddesine katılmaları, annesi lise mezunu olan öğrencilerin (%14.6) “Ezberlemeden öğrenen öğrenim yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması” maddesine katılmaları, annesi yükseköğretim mezunu olanların (%9) ise başka seçeneğe yer verilmesinde katılmaları olarak görülebilir. Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre yazılılarda kopya çekme nedenlerine ilişkin görüşleri Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27: Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Yazılılarda Kopya Çekme Nedenleri	Anne Eğitim Düzeyi									
	Okuma Yazma Bilmiyor		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Yükseköğretim Mezunu	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
İlk yazılıda alınan düşük puanı yükseltmek için	19	8.9	129	60.3	26	12.1	31	14.5	9	4.2
Yüksek puan almak için	10	6.3	95	59.4	29	18.1	20	12.5	6	3.8
Zayıf almaktan korkulduğu için	7	4.0	116	66.7	19	10.9	23	13.2	9	5.2
Sınıfta kalmamak için	14	7.6	119	64.7	30	16.3	19	10.3	2	1.1
Hepsi	45	4.7	625	65.8	101	10.6	127	13.4	52	5.5
Başka	6	5.1	91	77.1	8	6.8	9	7.6	4	3.4

$p < 0.05$ $\chi^2 = 35,759$ $Sd = 20$

Tablo 27’ye bakıldığında anne eğitim düzeylerine bakılarak öğrencilerin hangi tür sınavda kopya çekildiğine ilişkin görüşleri incelendiğinde de öğrencilerin hepsinde de annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin oranının yüksek olduğu gözlenmiştir. Ki-kare sonuçlarına ($\chi^2=35,759$, $p < 0.05$) bakıldığında anne eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Bu farklılığın nedeni ise annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi lise mezunu olanlar ilk yazılılarda alınan düşük puanı yükseltmek için kopya çekildiğini, annesi ortaokul mezunları yüksek puan almak için kopya çekildiğini, annesi lise mezunu ve yükseköğretim mezunu olanlar ise verilen bütün nedenlerden dolayı kopya çekildiğini, annesi ilkokul mezunu olanlar ise başka seçeneğini yani arkadaşlarına ve ailelerine mahcup olmamak için kopya çektiğini söylemeleri ile açıklanabilir. Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre kopya çekerken yakalanan öğrenciye yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28: Ö rencilerin Anne E itim Düzeylerine Göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşleri

Anne E itim Düzeyi	Kopya Çekerken Yakalanana Yapılması Gerekenler									
	Sınıfta bırakılmalı		Dersten artlı geçmeli		Okuldan uzakla tırılmalı		Okulla ili kisi kesilmeli		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	8	7.1	32	5.9	16	10.2	2	2.7	43	4.7
İlkokul Mezunu	74	65.5	377	69.3	92	58.6	51	68.9	581	63.7
Ortaokul Mezunu	18	15.9	53	9.7	24	15.3	11	14.9	107	11.7
Lise Mezunu	9	8.0	61	11.2	15	9.6	9	12.2	135	14.8
Yüksekö retim Mezunu	4	3.5	21	3.9	10	6.4	1	1.4	46	5.0

$p < 0.05$ $\chi^2 = 28,946$ $Sd = 16$

Tablo 28'e göre anne e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin hangi tür sınavda kopya çekildiğine ilişkin görüşleri incelendiğinde de ikenlerin hepsinde de annesi ilkököl mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ki kare sonuçlarına ($\chi^2 = 28,946$, $p < 0.05$) bakıldığında da anne e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Farklılığın nedeni kopya çekerken yakalanan ö rencilere yapılması gerekenlerden; annesi ortaokul mezunu olanlar "sınıfta bırakılmalı" seçeneğine, annesi ilkököl mezunu olanlar "dersten artlı geçmeli" seçeneğine, annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi yüksekö retim mezunu olanlar "okuldan uzakla tırılmalı" seçeneğine, annesi lise mezunu olanlar ise ba ka seçeneğinde (uyarılmalı, kâ ıdı elinden alınmalı, 0 verilmeli gibi) yönlük göstermeleri ile açıklanabilir.

4.1.4. Ö rencilerin Baba E itim Düzeyine Göre Kopyaya İlişkin Bulgu ve Yorumları

Ö rencilerin baba e itim düzeylerine ilişkin istatistikleri; kopya çekme düzeyi, hangi sınavda kopya çekildiği, hangi tür sınavlarda kopya çekildiği, kopyayı önlemede etkili olan yollar, yazılılarda kopya çekme nedenleri ve kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere göre incelenmiştir. Buna göre ö rencilerin baba e itim durumlarına göre kopya çekme düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29: Ö rencilerin Baba E itim Durumuna Göre Kopya Çekme Düzeylerine li kin Görü leri

Baba E itim Düzeyi	Kopya Çekme Düzeyi							
	Hiç kopya çekmedim		Nadiren kopya çekerim		Ara sıra kopya çekerim		Her zaman kopya çekerim	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	13	2.8	6	0.9	9	1.5	3	4.9
İlkokul Mezunu	252	53.4	304	45.1	286	48.2	23	37.7
Ortaokul Mezunu	79	16.7	128	19.0	125	21.1	9	14.8
Lise Mezunu	78	16.5	150	22.3	130	21.9	18	29.5
Yüksekö retim Mezunu	50	10.6	86	12.8	43	7.3	8	13.1

$$p < 0,05 \quad x^2 = 35,075 \quad Sd = 12$$

Baba e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin kopya çekme düzeyi incelendi inde kopya çekme düzeylerinin hepsinde de babası ilkokul mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmi tir. Bunun nedeni olarak katılımcı ö rencilerin ço unun babasının ilkokul mezunu oldu unu söyleyebiliriz. Ki kare sonuçlarına ($x^2=35,075$, $p < 0,05$) bakılarak de erlendirme yapıldı nda da kopya çekme düzeylerinde baba e it im düzeyleri arasında anlamlı farklılı ın oldu u gözlenmi tir. Bu farklılı ın nedeni babası okuma yazma bilmeyen ö renciler her zaman kopya çektiklerini (%4.9), babası ilkokul mezunu olan ö renciler hiç kopya çekmediklerini (%53.4), babası ortaokul mezunu olan ö renciler (%21.1), babası lise mezunu olan ö renciler ara sıra kopya çektiklerini (%21.1), babası lise mezunu olanlar her zaman kopya çektiklerini (%29.5), babası yüksekö retim mezunu olan ö renciler ise nadiren kopya çekerim seçene inde (%12.8) yo u nla maları ile açıklanabilir. Ö rencilerin baba e itim düzeylerine göre kopya çekme yolları Tablo 30'da verilmi tir.

Tablo 30: Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri

Baba E itim Düzeyi	Kopya Çekme Yolları									
	Ba kasının kâ ıdına bakmak		Ba kası ile konu mak		Kopya ka ıdı hazırlamak		Duvara ve sıra üzerine yazmak		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	10	1.1	4	1.4	8	2.4	3	5.3	6	2.7
İlkokul Mezunu	440	48.6	123	43.9	164	49.0	31	54.4	107	48.2
Ortaokul Mezunu	176	19.4	53	18.9	61	18.2	5	8.8	46	20.7
Lise Mezunu	189	20.9	66	23.6	65	19.4	9	15.8	47	21.2
Yüksekö retim Mezunu	91	10.0	34	12.1	37	11.0	9	15.8	16	7.2

$$p > 0,05 \quad x^2 = 20,540 \quad Sd = 16$$

Baba e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin kopya çekme yolları incelendi inde kopya çekme yollarının hepsinde de babası ilkokul mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmi tir. Ki kare sonuçlarına ($x^2=20,540$, $p>0.05$) bakılarak de erlendirme yapıldı ında da kopya çekme yolları ile baba e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılı ın olmadı ı gözlenmi tir. Ö rencilerin baba e itim düzeylerine göre hangi sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü leri Tablo 31’de yer almaktadır.

Tablo 31’e göre baba e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin hangi sınavda kopya çekildi ine ili kin görü leri incelendi inde de i kenlerin hepsinde de babası ilkokul mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmi tir. Ki kare sonuçlarına ($x^2=32,887$, $p<0.05$) bakıldı ında da baba e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılık oldu u gözlenmi tir. Bu farklılık babası ortaokul mezunu olanlar (%21.4) ile babası lise mezunu olanların (%23.8) daha çok birinci yazılılarda kopya çekti i, babası ilkokul mezunu olanların (%53.6) üçüncü yazılılarda kopya çekti i, babası okuma yazma bilmeyenlerin (%5.1) hiçbir yazılıda kopya çekmedi i, babası yüksekö retim mezunlarının (%12.8) bütün sınavlarda kopya çekti i seçeneklerinde yo unla malarından kaynaklandı ı söylenebilir.

Tablo 31: Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Hangi Sınavda K opya Çekildi ine li kin Görü leri

Baba E itim Düzeyi	Hangi sınavda kopya çekilir ?									
	Birinci yazılılarda		kinci yazılılarda		Üçüncü yazılılarda		Hiç birinde		Hepsinde	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	1	0.8	2	0.6	8	1.6	9	5.1	11	1.6
İlkokul Mezunu	58	46.0	161	48.6	261	53.6	86	49.1	299	43.9
Ortaokul Mezunu	27	21,4	66	19.9	81	16.6	35	20.0	132	19.4
Lise Mezunu	30	23.8	66	19.9	96	19.7	32	18.3	152	22.3
Yüksekö retim Mezunu	10	7.9	36	10.9	41	8.4	13	7.4	87	12.8

$p<0,05$ $x^2 = 32,887$ $Sd = 16$

Ö rencilerin baba e itim düzeylerine göre hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü leri Tablo 32’de yer almaktadır.

Tablo 32: Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri

Baba e itim Düzeyi	Hangi tür sınavlarda kopya çekilir ?									
	Klasik uzun cevaplı		Çoktan seçmeli		Ders dı nda yapılan ödev ve projelerde		Hepsinde		Hiç birinde	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	6	0.7	6	1.9	0	0.0	10	2.3	9	5.8
İlkokul Mezunu	421	49.4	154	49.4	27	55.1	197	45.6	66	42.6
Ortaokul Mezunu	176	20.7	46	14.7	13	26.5	80	18.5	26	16.8
Lise Mezunu	168	19.7	68	21.8	6	12.2	96	22.2	38	24.5
Yüksekö retim Mezunu	81	9.5	38	12.2	3	6.1	49	11.3	16	10.3

$p < 0.05$ $\chi^2 = 37,146$ $Sd = 16$

Tablo 32'ye göre baba e itim düzeylerine bakılarak ö rencilerin hangi tür sınavda kopya çekildi ine ili kin görü leri incelendi inde de i kenlerin hepsinde de babası ilkökul mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek oldu u gözlenmi tir. Ki kare sonuçlarına ($\chi^2 = 37,146$, $p < 0.05$) bakıldı nda baba e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılı ın oldu u gözlenmi tir. Farklılı ın nedeni; babası okuma yazma bilmeyenler (%5.8) ile babası lise mezunlarının (%24.5) hiçbir sınavda kopya çekmedi i, babası ilkökul mezunu (%55.1) olanlarla babası ortaokul mezunu (%26.5) olanların ders dı nda yapılan ödev ve projelerde kopya çekti i, babası yüksekö retim mezunu (%12.2) olanların çoktan seçmeli sınavlarda kopya çekti i seçeneklerine yo unlukta katıldıklarından kaynaklanabilir. Ö rencilerin baba e itim düzeylerine göre kopyayı önlemede etkili olan yollara ili kin görü leri Tablo 33'te verilmi tir.

Tablo 33: Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara İlişkin Görüşleri

Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	Baba E itim Düzeyi									
	Okuma Yazma Bilmiyor		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Yüksekö retim Mezunu	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ö retmenlerin ö rencilere karşı dostça yaklaşımları ve onlara yakın olmaları	9	1.8	244	47.7	97	18.9	121	23.6	41	8.0
Ö retmenlerin puanlamada dürüst olduklarına güvenilmesi	4	1.9	102	48.6	40	19.0	38	18.1	26	12.4
Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülüğünün açıklanması	4	1.2	183	53.2	73	21.2	58	16.9	26	7.6
Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermeleri gerektiğini kabul etmeleri	4	3.0	78	57.8	19	14.1	25	18.5	9	6.7
Ezbere tevik eden ö retim yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması	6	1.4	176	40.7	83	19.2	115	26.6	52	12.0
Başka	4	2.4	82	49.1	29	17.4	19	11.4	33	19.8

$p < 0.05$ $\chi^2 = 57,878$ $Sd = 20$

Tablo 33'e bakıldığında baba e itim düzeylerine göre ö rencilerin kopyayı önlemede etkili olan yollara ilişkin görüşleri incelendiğinde de ikenlerin hepsinde de babası ilkököl mezunu olan ö rencilerin oranının yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ki-kare sonuçlarına ($\chi^2=57,878$ $p < 0.05$) bakıldığında da baba e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Kopyayı önlemede etkili olan yollardaki farklılığın nedeni ; babası okuma yazma bilmeyenler (%3) ile ilkököl mezunu olanların (%57.8) "birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermeleri gerektiğini kabul etmeleri" seçeneğine, babası ortaokul mezunu (%21.2) olanların "kopya çekenin ahlaki duygularına hitap edilmesi ve uyarılması" seçeneğine, babası lise mezunu (%26.6) olanların "ezbere tevik eden ö retim yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması" seçeneğine, babası yüksekö retim mezunlarının (%19.8) başka seçeneğine yoğunlukla katılmaları ile açıklanabilir. Ö rencilerin anne e itim düzeylerine göre yazılılarda kopya çekme nedenlerine ilişkin görüşleri Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34: Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Yazılılarda Kopya Çekme Nedenleri	Baba E itim Düzeyi									
	Okuma Yazma Bilmiyor		İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Yüksekö retim Mezunu	
	F	%	f	%	f	%	F	%	f	%
İlk yazılıda alınan düşük puanı yükseltmek için	11	5.1	108	50.5	42	19.6	36	16.8	17	7.9
Yüksek puan almak için	2	1.3	78	48.8	28	17.5	36	22.5	16	10.0
Zayıf almaktan korkuldu u için	2	1.1	76	43.7	32	18.4	46	26.4	18	10.3
Sınıfta kalmamak için	3	1.6	109	59.2	34	18.5	29	15.8	9	4.9
Hepsi	12	1.3	433	45.6	178	18.7	214	22.5	113	11.9
Başka	1	0.8	61	51.7	27	22.9	15	12.7	14	11.9

$p < 0.05$ $\chi^2 = 46,010$ $Sd = 20$

Tablo 34'e bakıldığında baba e itim düzeylerine göre öğrencilerin hangi tür sınavda kopya çekildiğine ilişkin görüşleri incelendiğinde de öğrencilerin hepsinde de babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin oranının yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ki-kare sonuçlarına ($\chi^2 = 46.010$, $p < 0.05$) bakıldığında baba e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Bu farklılığın sebebi olarak bütün grupların kopya çekme nedenlerinden farklı maddelere farklı oranlarda katıldıklarından kaynaklandığı gösterilebilir. Öğrencilerin baba e itim düzeylerine göre kopya çekerken yakalanan öğrenciye yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri Tablo 35'te verilmiştir.

Tablo 35: Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre Kopya Çekerken Yakalanan Öğrenciye Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşleri

Baba E itim Düzeyi	Kopya Çekerken Yakalanan Yapılması Gerekenler									
	Sınıfta bırakılmalı		Dersten artlı geçmeli		Okuldan uzaklaştırılmalı		Okulla ilgili kişi kesilmeli		Başka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Okuma Yazma Bilmiyor	2	1.8	7	1.3	6	3.8	2	2.7	14	1.5
İlkokul Mezunu	58	51.3	297	54.6	61	38.9	35	47.3	414	45.4
Ortaokul Mezunu	24	21.2	99	18.2	34	21.7	20	27.0	164	18.0
Lise Mezunu	22	19.5	101	18.6	39	24.8	11	14.9	203	22.3
Yüksekö retim Mezunu	7	6.2	40	7.4	17	9.1	6	8.1	117	12.8

$p < 0.05$ $\chi^2 = 35,669$ $Sd = 16$

Tablo 35'e göre baba e itim düzeylerine bakılarak öğrencilerin hangi tür sınavda kopya çekildiğine ilişkin görüşleri incelendiğinde de öğrencilerin hepsinde de babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin oranının yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ki-kare sonuçlarına ($\chi^2 = 35,669$, $p < 0.05$) bakıldığında da baba e itim düzeyleri arasında anlamlı farklılık

oldu u gözlenmi tir. Farklılı ın nedeni olarak; babası okuma yazma bilme yen ö renciler (%3.8) ile babası lise mezunu (%24.8) olan ö rencilerin okuldan uzakla tırılmalı seçene ine, babası ilkokul mezunu (%54.6) olanların dersten artlı geçmeli seçene ine, babası ortaokul mezunu (%27) olan ö rencilerin okulla ili kisi kesilmeli seçene ine, babası yüksekö retim mezunlarının (%12.8) ba ka seçene ine yo un olarak katılmaları gösterilebilir.

4.2. kinci Alt Probleme li kin Bulgu ve Yorumlar

Ö retmenlerin kopyaya ili kin görü leri cinsiyet, mezun oldukları fakülte, görev yaptıkları okul düzeyi, meslekteki kıdemlerine göre bulgular incelenerek yorumlanmı tır.

4.2.1. Ö retmenlerin Cinsiyete Göre Kopyaya li kin Bulgu ve Yorumları

Cinsiyete ili kin istatistikler; hangi sınavda kopya çekildi i, hangi tür sınavlarda kopya çekildi i, kopya çekme yolları, kopyayı önlemede etkili olan yollar, sınavlarda kopyayı önleme yolları, kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenler ve yazılılarda kopya çekme nedenlerine göre incelenmi tir. Buna ba lı olarak ö retmenlerin cinsiyetine göre hangi sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü leri Tablo 36'da verilmi tir.

Tablo 36: Ö retmenlerin Cinsiyetine Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi ine li kin Görü leri

Cinsiyet	Hangi sınavda kopya çekilir ?									
	Birinci yazılılarda		kinci yazılılarda		Üçüncü yazılılarda		Hiç birinde		Hepsinde	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Kadın	3	60.0	4	50.0	14	41.2	3	30.0	57	43.5
Erkek	2	40.0	4	50.0	20	58.8	7	70.0	74	56.5

$p > 0,05$ $x^2 = 1,498$ $Sd = 4$

Tablo 36'ya bakıldı nda birinci yazılılarda kopya çekildi ini dü ünen kadı n ö retmenlerin (%60.0) oranı erkek ö retmenlerden (%40.0) daha yüksektir. kinci yazılılarda kopya çekildi ine ili kin görü lere bakıldı nda kadın ve erkek ö retmenlerin oranlarının e it oldu u görülmektedir. Üçüncü yazılılarda kopya çekildi ine ili kin görü lere bakıldı nda erkek ö retmenlerin (%58.8) kadın ö retmenlere (%41.2) göre oranının daha yüksek oldu u gözlenmektedir. Sınavların hiç birinde kopya çekilmedi ini dü ünen erkek ö retmenler (%70) kadın ö retmenlerden (%30) daha fazladır. Hepsinde

kopya çekildi ini ileri süren erkek ö retmenlerin (%56.5) oranı kadın ö retmenlerden (%43.5) daha fazladır. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2=1,498$, $p>0,05$) hangi sınavlarda kopya çekildi ine dair ö retmenlerde cinsiyet açısından anlamlı farklılık olmadı ı görülmektedir. Ö retmenlerin cinsiyetlerine göre hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü leri Tablo 37’de verilmi tir.

Tablo 37: Ö retmenlerin Cinsiyetlerine Göre Hangi Tür Sınavlarda K opya Çekildi ine li kin Görü leri

Cinsiyet	Hangi tür sınavlarda kopya çekilir ?									
	Klasik uzun cevaplı		Çoktan seçmeli		Ders dı ında yapılan ödev ve projelerde		Hepsinde		Hiç birinde	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kadın	14	37.8	31	43.7	3	75.0	33	44.0	0	0.0
Erkek	23	62.2	40	56.3	1	25.0	42	56.0	1	100.0

$p>0.05$ $x^2=2,869$ Sd = 4

Klasik uzun cevaplı olan sınavlarda erkek ö retmenler (%62.2) kadın ö retmenlere (%37.8) oranla daha fazla kopya çekildi ini dü ünmektedirler. Çoktan seçmeli sınavlarda erkek ö retmenler (%56.3) kadın ö retmenlere (%43.7) oranla daha fazla ko pya çekildi ini ileri sürmektedir. Ders dı ında yapılan ödev ve projelerde kadın ö retmenlerin (%75) erkek ö retmenlere (%25) oranla daha fazla kopya çekildi ini dü ünmektedir. Hepsinde seçene ini i aretleyen erkek ö retmenler (%56) kadın ö retmenlerden (%44) daha fazladır. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2=2,869$, $p>0.05$) hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin erkek ö retmenler ile kadın ö retmenler arasında anlamlı farklılık olmadı ı görülmü tür. Ö retmenlerin kopya çekme ili kin yollarına ili kin görü leri Tablo 38’de yer almaktadır.

Tablo 38: Ö retmenlerin Cinsiyete Göre Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri

Cinsiyet	Kopya Çekme Yolları									
	Ba kasının kâ ıdına bakmak		Ba kası ile konu mak		Kopya kâ ıdı hazırlamak		Duvara ve sıra üzerine yazmak		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kadın	64	44.1	4	44.4	5	26.3	5	62.5	3	42.9
Erkek	81	55.9	5	55.6	14	73.7	3	37.5	4	57.1

$p>0,05$ $x^2=3,481$ Sd = 4

Ö retmenlerin kopya çekme yollarına ili kin görü leri incelendi inde “ Ba kasının kâ ıdına bakmak” olarak nitelendiren erkek ö retmenlerin (%55.9) oranı kadın ö retmenlerden (%44.1) daha fazladır. Kopya çekme yolu olarak ba kası ile konu mak diye nitelendiren erkek ö retmenlerin (%55.6) oranı kadın ö retmenlerden (%44.4) daha

fazladır. Kopya çekme yollarından kopya kâ idı hazırlamak olarak nitelendiren erkek ö retmenlerin (%73.7) oranı kadın ö retmenlerin (%26.3) oranından fazladır. “Duvara ve sıra üzerine yazı yazmak” maddesini i aretleyen kadın ö retmenlerin (%62.5) oranı erkek ö retmenlerden (%37.5) daha fazladır. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2=2,869$, $p>0.05$) kopya çekme yolları açısından erkek ö retmenler ile kadın ö retmenler arasında anlamlı farklılık olmadı ı görülmü tür. Ö retmenlerin kopyayı önlemede etkili olan yollara ili kin görü leri Tablo 39’da yer almaktadır.

Tablo 39: Ö retmenlerin Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara li kin Görü leri

Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
Ö retmenlerin ö rencilere kar ı dostça yakla maları ve onlara yakın olmaları	11	50.0	11	50.0
Ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu una güvenilmesi	3	33.3	6	66.7
Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülü ünün açıklanması	25	39.7	38	60.3
Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenini haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri	1	20.0	4	80.0
Ezbere te vik eden ö retim yöntemleri yerine ö renmeyi sa layan yöntemlerin kullanılması	35	42.7	47	57.3
Ba ka	6	85.7	1	14.3

$p>0.05$ $x^2=7,355$ $Sd=5$

Tablo 39’a bakıldı ında “Ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu una güvenilm esi” maddesine erkek ö retmenler (%66.7) kadın ö retmenlere (%33.3) oranla daha fazla katılmaktadır. “Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülü ünün açıklanması” maddesine erkek ö retmenler (%60.3) kadın ö retmenlere (%39.7) oranla daha fazla katılmaktadır. “Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenini haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri” maddesine erkek ö retmenler (%80) kadın ö retmenlerden (%20) daha fazla katılmaktadır. “Ezbere te vik eden ö retim yöntemleri yerine ö renmeyi sa layan yöntemlerin kullanılması” maddesine erkek ö retmenler (%57.3) kadın ö retmenlerden (%42.7) daha fazla katılmaktadır. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2=7,355$, $p>0.05$) kopya çekme yolları açısından erkek ö retmenler ile kadın ö retmenler arasında anlamlı farklılık olmadı ı görülmü tür. Ö retmenlerin sınavlarda kopyayı önleme yollarına ili kin görü leri Tablo 40’da yer almaktadır.

Tablo 40: Ö retmenlerin Sınavlarda Kopyayı Önleme Yollarına İlişkin Görüşleri

Sınavlarda Kopyayı Önleme Yolları	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
	F	%	f	%
Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması	34	41.5	48	58.5
Ö retmenlerinin yerinin ö retmen tarafından belirlenmesi	4	44.4	5	55.6
Sınavlardan önce sınıflara ö renci sokulmaması	1	25.0	3	75.0
Ö retmenlerin aralıklı oturtulması	16	53.3	14	46.7
Ö retmenlerin titiz davranması	22	41.5	31	58.5
Ba ka	4	40.0	6	60.0

$p > 0.05$ $\chi^2 = 2,006$ Sd = 5

Tablo 40'a bakıldığında "Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması" maddesine katılan erkek ö retmenlerin (%58.5) oranı kadın ö retmenlerin (%41.5) oranından daha yüksektir. "Ö retmenlerinin yerinin ö retmen tarafından belirlenmesi" maddesine katılan erkek ö retmenlerin (%55.6) oranı kadın ö retmenlerin (%44.4) oranından fazladır. "Ö retmenlerin aralıklı oturtulması" maddesine katılan kadın ö retmenlerin (%53.3) oranı erkek ö retmenlerin (%46.7) oranından daha fazladır. "Ö retmenlerin titiz davranması" maddesine katılan erkek ö retmenlerin (%58.5) oranı kadın ö retmenlerin (%41.5) oranından daha fazladır. Ki kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=2,006$, $p > 0.05$) sınavlarda kopya çekmeyi önleme yollarında erkek ö retmenler ile kadın ö retmenler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Ö retmenlerin kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri Tablo 41'de yer almaktadır.

Tablo 41: Ö retmenlerin Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşleri

Cinsiyet	Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler									
	Sınıfta bırakılmalı		Dersten artlı geçmeli		Okuldan uzakla tırılmalı		Okulla ili kisi kesilmeli		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kadın	6	37.5	32	45.1	8	33.3	1	14.3	34	48.6
Erkek	10	62.5	39	54.9	16	66.7	6	85.7	36	51.4

$p > 0,05$ $\chi^2 = 4,475$ Sd = 4

Tablo 41'e göre kopya çeken ö rencinin sınıfta bırakılması görüşüne katılan erkek ö retmenlerin (%62.5) oranı kadın ö retmenlerin (%37.2) oranından fazladır. Dersten artlı geçmeli görüşüne katılan erkek ö retmenlerin (%54.9) oranı kadın ö retmenlerin (%45.1) oranından daha fazladır. Okuldan uzakla tırılmalı diyen erkek ö retmenlerin oranı (%66.7) kadın ö retmenlerin oranından (%33.3) daha fazladır. Okulla ili kisi kesilmeli diyen erkek ö retmenlerin (%85.7) oranı kadın ö retmenlerin (%14.3) oranından daha

fazladır. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($\chi^2=4,475$, $p>0.05$) sınavlarda kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ili kin erkek ö retmenler ile kadın ö retmenler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Ö retmenlerin yazılılarda kopya çekme nedenlerine ili kin görü leri Tablo 42’de yer almaktadır.

Tablo 42: Ö retmenlerin Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine İli Kin Görü leri

Yazılılarda Kopya Çekme Nedenleri	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
İlk yazılıda alınan düşük puanı yükseltmek için	3	50.0	3	50.0
Yüksek puan almak için	11	39.3	17	60.7
Zayıf almaktan korkuldu u için	11	31.4	24	68.6
Sınıfta kalmamak için	7	30.4	16	69.6
Hepsi	46	52.3	42	47.7
Başka	3	37.5	5	62.5

$p>0.05$ $\chi^2 = 6,853$ Sd = 5

Yazılılarda kopya çekme nedenleri arasında “Yüksek puan almak için” maddesini i aretleyen erkek ö retmenlerin (%60.7) oranı kadın ö retmenlerin (%39.3) oranından yüksektir. “Zayıf almaktan korkuldu u için” maddesine i aretleyen erkek ö retmenlerin (%68.9) oranı kadın ö retmenlerin (%31.4) oranından daha fazladır. “ Sınıfta kalmamak için” maddesine katlan erkek ö retmenlerin (%69.6) oranı kadın ö retmenlerin oranından (%30.4) daha fazladır. Hepsini i aretleyen kadın ö retmenlerin oranı (%52.3) erkek ö retmenlerin oranından (%47.7) daha yüksektir. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($\chi^2=6,853$, $p>0.05$) sınavlarda kopya çekme nedenlerine ili kin erkek ö retmenler ile kadın ö retmenler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir.

4.2.2. Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fakültelele Göre Kopyaya İli Kin Bulgu ve Yorumları

Ö retmenlerin mezun oldukları fakültelele ili kin istatistikleri; hangi sınavda kopya çekildi i, hangi tür sınavlarda kopya çekildi i, kopya çekme yolları, kopyayı önlemede etkili olan yollar, sınavlarda kopyayı önleme yolları, kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenler ve yazılılarda kopya çekme nedenlerine göre incelenmiştir. Buna ba lı olarak ö retmenlerin mezun oldukları fakültelele göre hangi sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü leri Tablo 43’de verilmiştir.

Tablo 43: Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi İne İli Kin Görü leri

Mezun Oldukları Fakülte	Hangi sınavda kopya çekilir ?									
	Birinci yazılılarda		kinci yazılılarda		Üçüncü yazılılarda		Hiç birinde		Hepsinde	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
E itim Fakültesi	2	40.0	4	50.0	17	50.0	4	40.0	60	45.8
Fen - Edebiyat Fakültesi	3	60.0	2	25.0	4	11.8	4	40.0	42	32.1
Di er	0	0.0	0	0.0	1	2.9	0	0.0	1	0.8
lahiyat Fakültesi	0	0.0	0	0.0	9	26.5	2	20.0	20	15.3
E itim Enstitüsü, Yüksek okul	0	0.0	2	25.0	3	8.8	0	0.0	8	6.1

$p>0,05$ $x^2=17,225$ $Sd = 16$

Birinci yazılılarda kopya çekildi ini dü ünen ö retmenlerden Fen – Edebiyat Fakültesi mezunu olanların (%60) oranı E itim Fakültesi mezunu olanlardan (%40) fazladır. kinci ve üçüncü yazılılarda kopya çekildi ini dü ünen ö retmenlerden E itim Fakültesi mezunlarının oranı (%50) di erlerinden yüksektir. Yazılıların hiç birinde kopya çekilmedi ini dü ünen E itim Fakültesi mezunları ile Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarının (%40) oranı birbirine e ittir. Bütün yazılılarda da kopya çekildi ini dü ünen ö retmenlerden E itim Fakültesi mezunlarının (%45.8) oranı di erlerinden yüksektir. Ki kare sonuçlarına bakıldı nda ($x^2=17,225$, $p>0.05$) hangi sınavda kopya çekildi ine ili kin ö retmenlerin mezun oldukları fakülteler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Ö retmenlerin mezun oldukları fakültelere göre hangi tür sınavlarda kopya çekildi ine ili kin görü leri Tablo 44’de yer almaktadır.

Tablo 44’e göre E itim Fakültesi mezunu ö retmenler; klasik uzun cevaplı olan sınavlarda (%43.2), çoktan seçmeli sınavlarda (%45.1), ders dı nda yapılan proje ve ödevlerde (%75) ayrıca bütün sınavlarda (%48) kopya çekildi ini di er fakültelerden mezun olan ö retmenlere oranla daha fazla dü ünmektedir. Ki kare sonuçlarına bakıldı nda ($x^2=12,645$, $p>0.05$) hangi tür sınavda kopya çekildi ine ili kin ö retmenlerin mezun oldukları fakülteler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir.

Tablo 44: Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fakültelelere Göre Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildiğine İlişkin Görüşleri

Mezun Oldukları Fakülte	Hangi tür sınavlarda kopya çekilir?									
	Klasik uzun cevaplı		Çoktan seçmeli		Ders dışında yapılan ödev ve projelerde		Hepsinde		Hiç birinde	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitim Fakültesi	16	43.2	32	45.1	3	75.0	36	48.0	0	0.0
Fen - Edebiyat Fakültesi	9	24.3	26	36.6	1	25.0	19	25.3	0	0.0
Diğer	1	2.7	0	0.0	0	0.0	1	1.3	0	0.0
İlahiyat Fakültesi	7	18.9	9	12.7	0	0.0	14	18.7	1	100.0
Eğitim Enstitüsü, Yüksek okul	4	10.8	4	5.6	0	0.0	5	6.7	0	0.0

$p > 0,05$ $\chi^2 = 12,645$ $Sd = 16$

Ö retmenlerin mezun oldukları fakültelelere göre kopya çekme yollarına ilişkin görüşleri Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45: Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fakültelelere Göre Kopya Çekme Yollarına İlişkin Görüşleri

Mezun Oldukları Fakülte	Kopya Çekme Yolları									
	Başkasının kâğıdına bakmak		Başkası ile konuşmak		Kopya kâğıdı hazırlamak		Duvara ve sıraya yazmak		Başka	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Eğitim Fakültesi	70	48.3	6	66.7	8	42.1	2	25.0	1	14.3
Fen - Edebiyat Fakültesi	39	26.9	0	0.0	8	42.1	3	37.5	5	71.4
Diğer	2	1.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
İlahiyat Fakültesi	23	15.9	3	33.3	1	5.3	3	37.5	1	14.3
Eğitim Enstitüsü, Yüksek okul	11	7.6	0	0.0	2	10.5	0	0.0	0	0.0

$p > 0,05$ $\chi^2 = 19,662$ $Sd = 16$

Tablo 45'e göre kopya çekme yolu olarak başkasının kâğıdına bakmak diye düşünen öğretmenlerden eğitim fakültesi mezunlarının (%48.3) oranı yüksektir. Kopya çekme yollarından başkası ile konuşmak maddesini belirleyen öğretmenlerden eğitim fakültesi mezunlarının (%66.7) oranı diğerlerinden fazladır. Duvara ve sıraya yazı yazmak diye nitelendiren öğretmenlerden fen edebiyat fakültesi mezunlarının (%71.4) oranı diğerlerinden fazladır. Ki-kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2 = 19,662$, $p > 0.05$) kopya çekme yollarına ilişkin öğretmenlerin mezun oldukları fakülteler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Öğretmenlerin mezun oldukları fakültelelere göre kopyayı önlemede etkili olan yollara ilişkin görüşleri Tablo 46'da yer almaktadır.

Tablo 46: Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fakülterele Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara İlişkin Görüşleri

Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	Mezun Oldukları Fakülte									
	E İtim Fakültesi		Fen –Edebiyat Fakültesi		Diğer		İlahiyat Fakültesi		E İtim Enstitüsü, Yüksek Okul	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ö retmenlerin öğrencilere karşı dostça yaklaşmaları ve onlara yakın olmaları	13	59.1	5	22.7	1	4.5	3	13.6	0	0.0
Ö retmenlerin puanlamada dürüst olmasına güvenilmesi	5	55.6	2	22.2	0	0.0	2	22.2	0	0.0
Örencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülüğünün açıklanması	25	39.7	19	30.2	1	1.6	9	14.3	9	14.3
Örencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermesi gerektiğini kabul etmeleri	3	60.0	1	20.0	0	0.0	1	20.0	0	0.0
Ezberlemeden öğrenen öğrencilerin yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması	36	43.9	26	31.7	0	0.0	16	19.5	4	4.9
Başka	5	71.4	2	28.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0

$p > 0.05$ $\chi^2 = 17,906$ $Sd = 20$

Kopyayı önlemede etkili olan yollar gözle alınarak değerlendirildiğinde E İtim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin oranlarının her maddede de yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bunun nedeni olarak E İtim fakültesi mezunu öğretmenlerin çoğunlukta olması gösterilebilir. Ki-kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=17,906$, $p > 0.05$) kopyayı önlemede etkili olan yollara ilişkin öğretmenlerin mezun oldukları fakülteler arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Öğretmenlerin mezun oldukları fakülterele göre sınavlarda kopyayı önleme yollarına ilişkin görüşleri Tablo 47’de yer almaktadır.

Tablo 47’ye bakıldığında “Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması” maddesini önleme yolu olarak gören öğretmenlerden E İtim fakültesi mezunlarının (%52.4) oranı diğerlerinden yüksektir. “Örencilerinin yerinin öğretmen tarafından belirlenmesi” maddesine katılan öğretmenlerden ilahiyat fakültesi mezunlarının (%44.4) oranı diğerlerinden yüksektir. Ayrıca E İtim fakültesinden mezun öğretmenler “Sınavlardan önce sınıflara öğrenci sokulmaması” “Örencilerin aralıksız oturtulması” ve “Öretmenlerin titiz davranması” maddelerine de diğer öğretmenlere oranla daha fazla katılmaktadır. Ki-kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=25,957$, $p > 0.05$) sınavlarda kopyayı

önleme yollarına ili kin ö retmenlerin mezun oldukları fakülteler arasında anlamlı farklılık görülmektedir.

Tablo 47: Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fakültele göre Sınavlarda Kopyayı Önleme Yollarına li kin Görü leri

Sınavlarda Kopyayı Önleme Yolları	Mezun Oldukları Fakülte									
	E itim Fakültesi		Fen –Edebiyat Fakültesi		Di er		lahiyat Fakültesi		E itim Enstitüsü, Yüksek Okul	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması	43	52.4	23	28.0	1	1.2	11	13.4	4	4.9
Ö rencilerinin yerinin ö retmen tarafından belirlenmesi	2	22.2	2	22.2	1	11.1	4	44.4	0	0.0
Sınavlardan önce sınıflara ö renci sokulmaması	2	50.0	1	25.0	0	0.0	1	25.0	0	0.0
Ö rencilerin aralıklı oturtulması	16	53.3	9	30.0	0	0.0	3	10.0	2	6.7
Ö retmenlerin titiz davranması	22	41.5	17	32.1	0	0.0	8	15.1	6	11.3
Ba ka	2	20.0	3	30.0	0	0.0	4	40.0	1	10.0

$p>0.05$ $x^2 = 25,957$ $Sd = 20$

Ö retmenlerin mezun oldukları fakültele göre kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ili kin görü leri Tablo 48 ‘de yer almaktadır.

Tablo 48: Ö retmenlerin Mezun Oldukları Fakültele göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler

Mezun Oldukları Fakülte	Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler									
	Sınıfta bırakılmalı		Dersten artlı geçmeli		Okuldan uzakla tırılmalı		Okulla ili kisi kesilmeli		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
E itim Fakültesi	6	37.5	34	47.9	10	41.7	5	71.4	32	45.7
Fen - Edebiyat Fakültesi	4	25.0	22	31.0	9	37.5	1	14.3	19	27.1
Di er	0	0.0	1	1.4	0	0.0	0	0.0	1	1.4
lahiyat Fakültesi	5	31.3	7	9.9	4	16.7	1	14.3	14	20.0
E itim Enstitüsü, Yüksek okul	1	6.3	7	9.9	1	4.2	0	0.0	4	5.7

$p>0.05$ $x^2 = 9,761$ $Sd = 16$

Kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ili kin görü leri incelendi inde her görü te e itim fakültesi mezunu ö retmenlerin oranının yüksek oldu u gözlenmiştir. Ki kare sonuçlarına bakıldı nda ($x^2=9,761$, $p>0.05$) kopya çekerken

yakalanan öğrenciye yapılması gerekenlere ilişkin öğretmenlerin mezun oldukları fakülteler arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Öğretmenlerin mezun oldukları fakültelere göre yazılılarda kopya çekme nedenlerine ilişkin görüşler Tablo 49'da yer almaktadır.

Tablo 49: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Yazılılarda Kopya Çekme Nedenleri	Mezun Oldukları Fakülte									
	Eğitim Fakültesi		Fen - Edebiyat Fakültesi		Diğer		İlahiyat Fakültesi		Eğitim Enstitüsü, Yüksek okul	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İlk yazılıda alınan düşük puanı yükseltmek için	4	66.7	1	16.7	0	0.0	0	0.0	1	16.7
Yüksek puan almak için	15	53.6	6	21.4	1	3.6	4	14.3	2	7.1
Zayıf almaktan korkulduğunu için	16	45.7	10	28.6	0	0.0	5	14.3	4	11.4
Sınıfta kalmamak için	10	43.5	6	26.1	0	0.0	5	21.7	2	8.7
Hepsi	40	45.5	28	31.8	1	1.1	16	18.2	3	3.4
Başka	2	25.0	4	50.0	0	0.0	1	12.5	1	12.5

$p > 0.05$ $\chi^2 = 12,172$ $Sd = 20$

Tablo 49'a bakıldığında öğretmenlerin yazılılarda kopya çekme nedenlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerinin her görüşünde oranlarının yüksek olduğu gözlenmektedir. Bunun nedeni olarak da eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin yoğunlukta olduğu söylenebilir. Ki-kare sonuçlarına bakıldığında ise ($\chi^2=12,172$, $p > 0.05$) yazılılarda kopya çekme nedenlerine ilişkin öğretmenlerin mezun oldukları fakülteler arasında anlamlı farklılık görülmektedir.

4.2.3. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Kopyaya İlişkin Bulgu ve Yorumları

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul düzeylerine ilişkin istatistikler; hangi sınavda kopya çekildiği, hangi tür sınavlarda kopya çekildiği, kopya çekme yolları, kopyayı önlemede etkili olan yollar, sınavlarda kopyayı önleme yolları, kopya çekerken yakalanan öğrenciye yapılması gerekenler ve yazılılarda kopya çekme nedenlerine göre incelenmiştir. Buna bağlı olarak öğretmenlerin görev yaptıkları okul düzeyine göre hangi sınavlarda kopya çekildiğine ilişkin görüşleri Tablo 50'de verilmiştir.

Tablo 50: Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi ineline Görüleri

Görev Yaptığı Okul Düzeyi	Hangi sınavda kopya çekilir?									
	Birinci yazılılarda		İkinci yazılılarda		Üçüncü yazılılarda		Hiç birinde		Hepsinde	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
İlkö retim	2	40.0	6	75.0	23	67.6	6	60.0	71	54.2
Ortaö retim	3	60.0	2	25.0	11	32.4	4	40.0	60	45.8

$p > 0,05$ $\chi^2 = 3,670$ Sd = 4

Birinci yazılılarda kopya çekildi ineline düünen ö retmenlerden ortaö retimde görev yapan ö retmenler(%60) ilkö retim ikinci kademedede (%40) görev yapan ö retmenlere oranla daha fazladır. İkinci yazılılarda kopya çekildi ineline düünen ö retmenlerden ilkö retimde görev yapanların(%75) oranı daha fazladır. Üçüncü yazılılarda kopya çekildi ineline düünen ö retmenlerden ilkö retimde görev yapanların(%67.6) oranı daha fazladır. Hiçbir yazılıda kopya çekilmedi ineline düünen ö retmenlerden ilkö retimde görev yapanların(%60) oranı daha fazladır. Bütün yazılarda kopya çekildi ineline düünen ö retmenlerden ilkö retimde görev yapanların(%54.2) oranı daha fazladır. Ki kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=3,670$, $p > 0,05$) hangi sınavlarda kopya çekildi ineline ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyi arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyine göre hangi tür sınavlarda kopya çekildi ineline görüleri Tablo51’de verilmiştir.

Tablo 51: Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi ineline Görüleri

Görev Yaptığı Okul Düzeyi	Hangi tür sınavlarda kopya çekilir?									
	Klasik uzun cevaplı		Çoktan seçmeli		Ders dışındaki yapılan ödev ve projelerde		Hepsinde		Hiç birinde	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
İlkö retim	24	64.9	41	57.7	2	50.0	40	53.3	1	100.0
Ortaö retim	13	35.1	30	42.3	2	50.0	35	46.7	0	0.0

$p > 0,05$ $\chi^2 = 2,186$ Sd = 4

İlkö retim ikinci kademedede görev yapan ö retmenler klasik uzun cevaplı sınavlarda (%64.9), çoktan seçmeli sınavlarda (%57.7) ve bütün yazılılarda da (%53.3) kopya çekildi ineline ortaö retim ö retmenlerine oranla daha fazla katılmaktadır. Ders dışındaki yapılan ödev ve projelerde kopya çekildi ineline ilkö retim ikinci kademedede görev yapan ö retmenle ortaö retimde görev yapan ö retmen aynı oranda katılmaktadır. Ayrıca hiçbir sınavda kopya çekilmedi ineline düünen ö retmenlerin hepsi ilkö retim ikinci kademedede görev yapmaktadır. Ki kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=2,186$, $p > 0,05$) hangi tür sınavlarda kopya çekildi ineline ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyleri arasında

anlamli farklılık görülmemektedir. Ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyine göre kopya çekme yollarına ili kin görü leri Tablo 52’de yer almaktadır.

Tablo 52: Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Kopya Çekme Yollarına İli kin Görü leri

Görev Yaptı ı Okul Düzeyi	Kopya Çekme Yolları									
	Ba kasının kâ ıdına bakmak		Ba kası ile konu mak		Kopya kâ ıdı hazırlamak		Duvara ve sıra üzerine yazmak		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İlkö retim	90	62.1	5	55.6	4	21.1	5	62.5	4	57.1
Ortaö retim	55	37.9	4	44.4	15	78.9	3	37.5	3	42.9

$p < 0,05$ $x^2 = 11,659$ $Sd = 4$

İlkö retim ikinci kademe ö retmenleri kopya çekme yollarından “Ba kasının kâ ıdına bakmak”(62.1), “Ba kası ile konu mak”(55.6), “Duvara ve sıra üzerine yazmak”(62.5) maddelerine ortaö retimde görev yapan ö retmenlerden daha fazla katılmaktadırlar. Ortaö retimde görev yapan ö retmenler ise “Kopya kâ ıdı hazırlamak” (78.9) maddesine ilkö retim ikinci kademedeki görev yapan ö retmenlerden daha fazla katılmaktadır. Ki kare sonuçlarına ($x^2=11,659$, $p < 0,05$) bakıldı ında kopya çekme yollarında okul düzeyine göre anlamlı farklılık oldu u gözlenmiştir. Bunun nedeni olarak ilkö retim ikinci kademedeki görev yapan ö retmenler (62.5) kopya çekme yolunu duvara ve sıra üzerine yazı yazmak olarak görürken, ortaö retimde görev yapan ö retmenler (78.9) kopya ka ıdı hazırlamak olarak görmekteyiz diye açıklanabilir. Ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyine göre kopyayı önlemede etkili olan yollara ili kin görü leri Tablo 53’te yer almaktadır.

Tablo 53: Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara İli kin Görü leri

Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	Görev Yaptı ı Okul Düzeyi			
	İlkö retim		Ortaö retim	
	f	%	f	%
Ö retmenlerin ö rencilere kar ı dostça yakla maları ve onlara yakın olmaları	14	63.6	8	36.4
Ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu una güvenilmesi	3	33.3	6	66.7
Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülü ünün açıklanması	40	63.5	23	36.5
Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri	2	40.0	3	60.0
Ezber te vik eden ö retim yöntemleri yerine ö renmeyi sa layan yöntemlerin kullanılması	45	54.9	37	45.1
Ba ka	4	57.1	3	42.9

$p > 0,05$ $x^2 = 4,272$ $Sd = 5$

Tablo 53’e bakıldı ında kopyayı önlemede etkili olan yollardan “Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri ”

maddesine katılan ortaö retimde görev yapan ö retmenlerin (%60) oranı ilkö retim ikinci kademedede görev yapan (%40) ö retmenlerden fazladır. İlkö retim ikinci kademedede görev yapan ö retmenlerin oranı ise diğer maddelerde ortaö retimde görev yapan ö retmenlerden daha yüksektir. Ki kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=4,272$, $p>0.05$) kopyayı önlemede etkili olan yollara ilişkin ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyine göre sınavlarda kopyayı önleme yollarına ilişkin görüşleri Tablo 54'te yer almaktadır.

Tablo 54: Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Sınavlarda Kopyayı Önleme Yollarına İlişkin Görüşleri

Sınavlarda Kopyayı Önleme Yolları	Görev Yaptığı Okul Düzeyi			
	İlkö retim		Ortaö retim	
	F	%	f	%
Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması	39	47.6	43	52.4
Ö rencilerinin yerinin ö retmen tarafından belirlenmesi	6	66.7	3	33.3
Sınavlardan önce sınıflara ö renci sokulmaması	1	25.0	3	75.0
Ö rencilerin aralıklı oturtulması	19	63.3	11	36.7
Ö retmenlerin titiz davranması	38	71.7	15	28.3
Ba ka	5	50.0	5	50.0

$p>0.05$ $\chi^2=10,369$ $Sd=5$

Ortaö retimde görev yapan ö retmenler sınavlarda kopyayı önleme yollarından “Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması” (%52.4) ve “Sınavlardan önce sınıflara ö renci sokulmaması” (%75) maddelerine ilkö retim ikinci kademedede görev yapan ö retmenlerden daha fazla katılmaktadır. İlkö retim ikinci kademedede görev yapan ö retmenler ise “Ö rencilerinin yerinin ö retmen tarafından belirlenmesi” (%66.7) “Ö rencilerin aralıklı oturtulması” (%63.3) “Ö retmenlerin titiz davranması” (%71.7) maddelerine ortaö retimde görev yapan ö retmenlere oranla daha fazla katılmaktadır. Ki kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=10,369$, $p>0.05$) sınavlarda kopyayı önleme yollarına ilişkin ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyine göre kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri Tablo 55'te yer almaktadır.

Tablo 55: Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Göre Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşleri

Görev Yaptığı Okul Düzeyi	Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler									
	Sınıfta bırakılmalı		Dersten aralı geçmeli		Okuldan uzakla tırılmalı		Okulla ili kisi kesilmeli		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İlkö retim	8	50.0	43	60.6	12	50.0	1	14.3	44	62.9
Ortaö retim	8	50.0	28	39.4	12	50.0	6	85.7	26	37.1

$p>0,05$ $\chi^2=7,362$ $Sd=4$

Tablo 55'e göre "Dersten artlı geçmeli" maddesine katılan ilkö retim ikinci kademe ö retmenlerinde görev yapan ö retmenlerin(%60.6) oranı ortaö retimde görev yapan ö retmenlerden (%39.4) fazladır. "Okulla ili kisi kesilmeli" maddesine katılan ortaö retimde görev yapan ö retmenlerin (%85.7) oranı ilkö retim ikinci kademedede görev yapan ö retmenlerden(%14.3) daha fazladır. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2=7,362$, $p>0.05$) kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ili kin ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmemektedir. Ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyine göre ö rencilerin yazılılarda kopya çekme nedenlerine ili kin görü leri Tablo 56'da verilmi tir.

Tablo 56: Ö retmenlerin Görev Yaptıkları Okul Düzeyine Gö re Ö rencilerin Yazılılarda Kopya Çekme Nedenlerine li kin Görü leri

Yazılılarda Kopya Çekme Nedenleri	Görev Yaptı ı Okul Düzeyi			
	İkö retim		Ortaö retim	
	f	%	f	%
İk yazılıda alınan dü ük puanı yükseltmek için	4	66.7	2	33.3
Yüksek puan almak için	13	46.4	15	53.6
Zayıf almaktan korkuldu u için	24	68.7	11	31.4
Sınıfta kalmamak için	11	47.8	12	52.2
Hepsi	52	59.1	36	40.9
Ba ka	4	50.0	4	50.0

$p>0.05$ $x^2 = 4,521$ $Sd = 5$

Yazılılarda kopya çekme nedenlerinden "İk yazılıda alınan dü ük puanı yükseltmek için" maddesine katılanlardan ilkö retim ikinci kademe (%66.7) de görev yapan ö retmenlerin oranı fazladır. "Yüksek puan almak için" maddesine katılanlardan ortaö retimde görev yapan ö retmenlerin (%53.6) oranı ilkö retim ikinci kademedede görev yapan ö retmenlerin (46.4) oranından fazladır. "Zayıf almaktan korkuldu u için" maddesine ilkö retim ikinci kademedede görev alan ö retmenler (%68.7) ortaö retimde görev alan ö retmenlere (%3.4) oranla daha fazla katılmaktadır. "Sınıfta kalmamak için" kopya çekildi ini dü ünen katılımcılardan ortaö retimde görev yapanlar (%52.2) ilkö retimde görev yapanlara (%47.8) oranla daha fazladır. Yazılılarda kopya çekme nedenlerinin hepsine katılanlardan ço unlu u ilkö retim ö retmenleri (%59.1) olu turmaktadır. Ki kare sonuçlarına bakıldı ında ($x^2=4,521$, $p>0.05$) yazılılarda kopya çekme nedenlerine ili kin ö retmenlerin görev yaptıkları okul düz eyleri arasında anlamlı farklılık görülmemektedir.

4.2.4. Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemine Göre Kopyaya İlişkin Bulgu ve Yorumları

Ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine ilişkin istatistikler; hangi sınavda kopya çekildi i, hangi tür sınavlarda kopya çekildi i, kopya çekme yolları, kopyayı önlemede etkili olan yollar, sınavlarda kopyayı önleme yolları, kopya çekerken yakalanan öğrenciye yapılması gerekenler ve yazılılarda kopya çekme nedenlerine göre incelenmiştir. Buna bağlı olarak öğrenci retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre hangi sınavlarda kopya çekildi i ne ilişkin görüşleri Tablo57’de verilmiştir.

Tablo 57: Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Hangi Sınavlarda Kopya Çekildi i ne İlişkin Görüşleri

Meslekteki Kıdem	Hangi sınavda kopya çekilir ?									
	Birinci yazılılarda		kinci yazılılarda		Üçüncü yazılılarda		Hiç birinde		Hepsinde	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
1 – 5 yıl arası	1	20.0	3	37.5	2	5.9	3	30.0	23	17.6
6 – 10 yıl arası	2	40.0	0	0.0	5	14.7	1	10.0	36	27.5
11 -15 yıl arası	0	0.0	3	37.5	9	26.5	1	10.0	31	23.7
16 -20 yıl arası	0	0.0	0	0.0	6	17.6	1	10.0	11	8.4
21 yıl ve üzeri	2	40.0	2	25.0	12	35.3	4	40.0	30	22.9

$p>0,05$ $\chi^2 = 19,914$ $Sd = 16$

Birinci yazılılarda kopya çekildi i ni düşünen öğretmenlerden meslekteki kıdemi altı ile on yıl arasında de i enlerin (%40) oranı ile meslekte yirmi bir yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlerin (%40) oranı birbirine eşittir. İkinci yazılılarda kopya çekildi i ni düşünen öğretmenlerden meslekteki kıdemi bir ile beş yıl arasında de i enlerin (%37.5) oranı ile meslekteki kıdemi on bir yıl ile on beş yıl arasında de i en öğretmenlerin (%37.5) oranı birbirine eşittir. Üçüncü yazılılarda kopya çekildi i ni düşünen öğretmenlerden meslekteki kıdemi yirmi bir yıl ve üzeri olan öğretmenlerin (%35.3) oranı diğerlerinden yüksektir. Yazılılardan hiç birinde kopya çekilmedi i ni düşünen öğretmenlerden meslekteki kıdemi yirmi bir yıl ve üzeri olan öğretmenlerin (%40) oranı diğerlerinden fazladır. Hepsinde kopya çekildi i ni düşünen öğretmenlerden mesleki kıdemi altı yıl ve üzeri olan öğretmenlerin (%27.5) oranı diğerlerinden fazladır. Ki-kare sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2=19,914$, $p>0,05$) hangi sınavda kopya çekildi i ne ilişkin öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine göre anlamlı farklılık görülmemektedir. Öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine göre hangi tür sınavlarda kopya çekildi i ne ilişkin görüşleri Tablo58’de verilmiştir.

Tablo 58: Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Hangi Tür Sınavlarda Kopya Çekildi in e li kin Görü leri

Meslekteki Kıdem	Hangi tür sınavlarda kopya çekilir ?									
	Klasik uzun cevaplı		Çoktan seçmeli		Ders dı ında yapılan ödev ve projelerde		Hepsinde		Hiç birinde	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1 – 5 yıl arası	4	10.8	17	23.9	2	50.0	9	12.0	0	0.0
6 – 10 yıl arası	11	29.7	17	23.9	0	0.0	16	21.3	0	0.0
11 -15 yıl arası	11	29.7	13	18.3	0	0.0	20	26.7	0	0.0
16 -20 yıl arası	3	8.1	5	7.0	1	25.0	9	12.0	0	0.0
21 yıl ve üzeri	8	21.6	19	26.8	1	25.0	21	28.0	1	100.0

$p>0,05$ $x^2 = 16,094$ $Sd = 16$

Klasik uzun cevaplı sınavlarda kopya çekildi ini dü ünen ö retmenlerden meslekteki kıdemi altı ile on yıl arasında de i enlerin (%29.7) oranı ile meslekteki kıdemi on bir ile on be yıl arasında de i enlerin (%29.7) oranı birbirine e ittir. Çoktan seçmeli sınavlarda kopya çekildi ini dü ünen ö retmenlerden mesleki kıdemi yirmi bir yıl ve üzeri olan ö retmenlerin (%26.8) oranı di er ö retmenlerin oranından yüksektir. Bütün sınav türlerinde de kopya çekildi ini dü ünen ö retmenlerin oranına bakıldı ında yirmi bir yıl ve üzeri görev alan ö retmenlerin oranı di erlerinden fazladır. Ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre kopya çekme yollarına ili kin görü leri Tablo59’da verilmi tir.

Tablo 59: Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Kopya Çekme Yollarına li kin Görü leri

Meslekteki Kıdem	Kopya Çekme Yolları									
	Ba kasının kâ ıdına bakmak		Ba kası ile konu mak		Kopya kâ ıdı hazırlamak		Duvara ve sıra üzerine yazmak		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
1 – 5 yıl arası	27	18.6	3	33.3	0	0.0	0	0.0	2	28.6
6 – 10 yıl arası	34	23.4	0	0.0	8	42.1	1	12.5	1	14.3
11 -15 yıl arası	33	22.8	1	11.1	4	21.1	5	62.5	1	14.3
16 -20 yıl arası	15	10.3	1	11.1	0	0.0	1	12.5	1	14.3
21 yıl ve üzeri	36	24.8	4	44.4	7	36.8	1	12.5	2	28.6

$p>0,05$ $x^2 = 23,267$ $Sd = 16$

Kopya çekme yollarından “Ba kasının kâ ıdına bakmak” maddesine katılan ö retmenlerden yirmi yıl ve üzeri görev yapan ö retmenlerin (%24.8) oranı fazladır. “Ba kası ile konu mak” maddesine katılan ö retmenlerden yirmi yıl ve üzeri görev yapan ö retmenlerin (%44.4) oranı di erlerinden fazladır. “ Kopya kâ ıdı hazırlamak” maddesine katılan ö retmenlerden altı yıl ve üzeri görev yapan ö re tmenlerin (%42.1) oranı di erlerinden fazladır. Kopya çekme yollarından “Duvara ve sıra üzerine yazmak” maddesine katılan ö retmenlerden on bir yıl ve üzeri görev yapanların (%62.5) oranı daha

fazladır. Ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre kopyayı önlemede etkili olan yollara ilişkin görüşleri Tablo 60’da verilmiştir.

Tablo 60: Ö retmenlerin Meslekteki Kıdemlerine Göre Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollara İlişkin Görüşleri

Kopyayı Önlemede Etkili Olan Yollar	Meslekteki Kıdem									
	1 – 5 yıl arası		6 – 10 yıl arası		11 -15 yıl arası		16 -20 yıl arası		21 yıl ve üzeri	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ö retmenlerin öğrencilere karşı dostça yaklaşımları ve onlara yakın olmaları	4	18.2	4	18.2	5	22.7	3	13.6	6	27.3
Ö retmenlerin puanlamada dürüst olduklarına güvenilmesi	2	22.2	2	22.2	1	11.1	1	11.1	3	33.3
Ö öğrencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülüğünün açıklanması	7	11.1	14	22.2	13	20.6	7	11.1	22	34.9
Ö öğrencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermeleri gerektiğini kabul etmeleri	0	0.0	3	60.0	1	20.0	0	0.0	1	20.0
Ezbere tevik eden öğretmen yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması	16	19.5	19	23.2	22	26.8	7	8.5	18	22.0
Bağlama	3	42.9	2	28.6	2	28.6	0	0.0	0	0.0

$p > 0.05$ $\chi^2 = 16,104$ $Sd = 20$

“Ö retmenlerin öğrencilere karşı dostça yaklaşımları ve onlara yakın olmaları” maddesine katılan öğretmenlerden meslekteki kıdemi yirmi bir yıl ve üzeri olan (%27.3) öğretmenlerin oranı daha fazladır. “Ö retmenlerin puanlamada dürüst olduklarına güvenilmesi” maddesine katılan öğretmenlerden meslekteki kıdemi yirmi bir yıl üzeri olan (%33.3) öğretmenlerin oranı daha fazladır. “Ö öğrencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülüğünün açıklanması” maddesine katılan öğretmenlerden meslekteki kıdemi yirmi bir yıl ve üzeri (%34.9) olanların oranı daha fazladır. “Ö öğrencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenin haber vermeleri gerektiğini kabul etmeleri” maddesine katılanlardan meslekteki kıdemi altı ile on yıl arasında deki öğretmenlerin (%60) oranı fazladır. “Ezbere tevik eden öğretmen yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması” maddesine katılanlardan meslekteki kıdemi on bir yıl ve üzeri (%26.8) olan öğretmenlerin oranı fazladır. Öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine göre sınavlarda kopyayı önlemede etkili olan yollara ilişkin görüşleri Tablo 61’de verilmiştir.

Tablo 61: Ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre sınavlarda kopyayı önlemede etkili olan yollara ilişkin görüşleri

Sınavlarda Kopyayı Önleme Yolları	Meslekteki Kıdem									
	1 – 5 yıl arası		6 – 10 yıl arası		11 -15 yıl arası		16 -20 yıl arası		21 yıl ve üzeri	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması	16	19.5	18	22.0	16	19.5	10	12.2	22	26.8
Ö rencilerinin yerinin ö retmen tarafından belirlenmesi	4	44.4	2	22.2	0	0.0	0	0.0	3	33.3
Sınavlardan önce sınıflara ö renci sokulmaması	0	0.0	2	50.0	1	25.0	0	0.0	1	25.0
Ö rencilerin aralıklı oturtulması	2	6.7	11	36.7	9	30.0	3	10.0	5	16.7
Ö retmenlerin titiz davranması	10	18.9	10	18.9	14	26.4	3	5.7	16	30.2
Ba ka	0	0.0	1	10.0	4	40.0	2	20.0	3	30.0

$p>0.05$ $\chi^2 = 23,406$ $Sd = 20$

Sınavlarda kopyayı önleme yollarından “Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması” maddesine yirmi bir yıl ve üzeri görev yapan ö retmenler di er ö retmenlere (%26.8) oranla daha fazla katılmaktadır. Meslekteki kıdemi bir yıl ile be yıl arasında de i en ö retmenler (%44.4) “Ö rencilerinin yerinin ö retmen tarafından belirlenmesi” maddesine di er ö retmenlere oranla fazla katılmaktadır. “Sınavlardan önce sınıflara ö renci sokulmaması” maddesine katılan ö retmenlerden meslekteki kıdemi altı yıl ile on yıl arasında de i en ö retmenlerin (%50) oranı di erlerinden daha fazladır. “Ö rencilerin aralıklı oturtulması” maddesine katılan ö retmenlerden meslekteki kıdemi altı ile on yıl arasında de i enlerin (%36.7) oranı di erlerinden fazladır. “ Ö retmenlerin titiz davranması” maddesine katılan ö retmenlerin oranına bakıldı nda meslekteki kıdemi yirmi yıl ve üzeri olanların (%30.2) oranı di erlerinde fazladır . Ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ili kin görüşleri Tablo 62’de verilmi tir.

Tablo 62’ye bakıldı nda kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlerden “Sınıfta bırakılmalı” maddesine katılan ö retmenlerden görev süresi yirmi bir yıl ve üzeri olanların (%43.8) oranı di erlerinden fazladır. “Dersten artlı geçmeli” maddesine katılanlardan meslekteki kıdemi on bir yıl ve üzeri olanların (%28.2) oranı di erlerinden fazladır. “Okuldan uzakla tırılmalı” maddesine katılan ö retmenlerden kıdem yılı yirmi bir yıl ve üzerinde olanların (%29.2) oranı daha fazladır. “Okulla ili kisi kesilmeli” maddesine katılanlardan meslekteki kıdemi yirmi bir yıl ve üzeri (%42.9) olanlar daha fazladır.

Tablo 62: Ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenlere ili kin görü leri

Meslekteki Kıdem	Kopya Çekerken Yakalanan Ö renciye Yapılması Gerekenler									
	Sınıfta bırakılmalı		Dersten artlı geçmeli		Okuldan uzakla tırılmalı		Okulla ili kisi kesilmeli		Ba ka	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1 – 5 yıl arası	0	0.0	16	22.5	3	12.5	1	14.3	12	17.1
6 – 10 yıl arası	6	37.5	16	22.5	6	25.0	2	28.6	14	20.0
11 -15 yıl arası	3	18.8	20	28.2	6	25.0	0	0.0	15	21.4
16 -20 yıl arası	0	0.0	5	7.0	2	8.3	1	14.3	10	14.3
21 yıl ve üzeri	7	43.8	14	19.7	7	29.2	3	42.9	19	27.1

$p>0.05$ $x^2 = 16,391$ $Sd = 16$

Ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre yazılılarda kopya çekme nedenlerine ili kin görü leri Tablo 63'te verilmi tir.

Tablo 63: Ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre yazılılarda kopya çekme nedenlerine ili kin görü leri

Yazılılarda Kopya Çekme Nedenleri	Meslekteki Kıdem									
	1 – 5 yıl arası		6 – 10 yıl arası		11 -15 yıl arası		16 -20 yıl arası		21 yıl ve üzeri	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
İlk yazılıda alınan dü ük puanı yükseltmek için	0	0.0	1	16.7	4	66.7	0	0.0	1	16.7
Yüksek puan almak için	4	14.3	8	28.6	4	14.3	5	17.9	7	25.0
Zayıf almaktan korkuldu u için	8	22.9	7	20.0	8	22.9	4	11.4	8	22.9
Sınıfta kalmamak için	4	17.4	6	26.1	6	26.1	0	0.0	7	30.4
Hepsi	16	18.2	21	23.9	22	25.0	7	8.0	22	25.0
Ba ka	0	0.0	1	12.5	0	0.0	2	25.0	5	62.5

$p>0.05$ $x^2 = 23,869$ $Sd = 20$

Tablo 63'e bakıldı nda ö retmenlerin meslekteki kıdemlerine göre kopya çekme nedenleri arasında yer alan “ İlk yazılıda alınan dü ük puanı yükseltmek için” maddesine meslekteki kıdemi on bir yıl ile on be yıl arasında de i en ö retmenlerin oranının (%66.7) fazla oldu u görülmektedir. Ö rencilerin “Yüksek puan almak için” kopya çektiklerini dü ünen ö retmenlerin meslekteki kıdemi altı ile on yıl arasında (%28.6) de i enlerin oranı di erlerinden fazladır. Ö rencilerin “Sınıfta kalmamak için” kopya çektiklerini dü ünen ö retmenler arasında meslekteki kıdemi yirmi bir yıl ve üzeri olanların oranlarının (%30.4) fazla oldu u gözlemlenmi tir.

4.3. Ö rencilere Uygulanan KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar

Ö rencilerin katıldıkları KOÇ ölçe i dört faktörden olu maktadır. Bu faktörlere ili kin görü ler; cinsiyet, ba arı düzeyi, ö renim gördükleri okul düzeyi, anne e itim düzeyi, baba e itim düzeyi ve ba arı düzeylerine göre bulgular incelenerek yorumlanmı tır.

4.3.1. Ö rencilerin Cinsiyetlerine Göre KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar

Ölçekteki maddeler dört farklı boyuttan olu maktadır. statistiksel yorumlar bu dört faktöre göre elde edilen bulgulardan yararlanılarak yorumlanmı tır. Dört faktörden olu an ölçe in cinsiyete göre ortalama ve standart sapmaları Tablo 64'de gösterilmi tir.

Tablo 64. Faktörlere göre verilen ö renci cevaplarının cinsiyete ili kin ortalama ve standart sapmaları

Faktörler	Cinsiyet	$\bar{X}$	S	t	P
Faktör 1 Ahlaki boyut	Kız	3,30	1,12	1.28	0.201
	Erkek	3,23	1,12		
Faktör 2 Zorunluluk	Kız	3,10	1,10	2.9*	0.004
	Erkek	3,00	1,11		
Faktör 3 Yardımsaver dü ünme	Kız	3,40	1,27	4.1*	0.000
	Erkek	3,14	1,25		
Faktör 4 Güvensizlik	Kız	3,19	1,15	0.444	0.657
	Erkek	3,17	1,23		

$p < 0.05$ Sd =1798

Ahlaki boyut faktöründe yer alan maddelere cevap veren ö renciler kopya çekmeyi; dürüst olmayan bir davranı , ba kalarının hakkını yeme, sorumsuzluk ve sahtekârlık gi bi duyu sal davranı bozuklu u olarak görmekte dirler. Bu faktörde kız ö rencilerin ortalamaları ile erkek ö rencilerin ortalamaları arasında fazla fark görülmemektedir. Kız ö renciler ($\bar{X} = 3,30$) az bir farkla olsa da erkek ö rencilere oranla ($\bar{X} = 3,23$) kopyayı daha fazla ahlaki bir bozukluk olarak görmekte dir. Cinsiyetteki anlamlı farklılı ın olup olmadı mı daha iyi görmek için t testi uygulanmı (Levene sonucunda $F = 0.000$ $p = 0,988$ ($p > 0,05$)) ve cinsiyetler arasında anlamlı farklılı ın olmadı ı gözlenmi tir.

Zorunluluk faktöründe yer alan maddelere cevap veren ö renciler; sürekli ba arısız olunuyorsa, sınıfta kalınacaksa, fırsat verilmi se kopya çekilmesinde bir mahsur olmadı mı dü ünmektedirler. Bu faktörde kız ö rencilerin ortalamaları ile erkek ö rencilerin ortalamaları arasında fazla fark görülmemektedir. Erkek ö renciler ($\bar{X}=3,14$) az bir farkla olsa da kız ö rencilere oranla ($\bar{X}=3,10$) kopyayı daha fazla zorunluluk ola rak görmektedir. Cinsiyette anlamlı farklılı ın olup olmadı ını daha iyi görebilmek için t testi uygulanmı (Levene = 3,037 p = 0,82 (p>0.05)) ve cinsiyetler arasında anlamlı farklılı ın olmadı ı gözlenmi tir.

Yardımsaver dü ünme faktöründeki ö renciler; yakalanmadı ı takdirde kopya çekmenin sorun olmayaca ını, ceza alınmadı ı için kopya çekilebilece ini, kopya çekene yardım edilmesi gerekti ini dü ünmektedirler. Bu faktörde kız ö rencilerin ortalamaları ile erkek ö rencilerin ortalamaları arasında fazla fark görülmemektedir. Kız ö renciler ($\bar{X}=3,40$) az bir farkla olsa da erkek ö rencilere oranla ($\bar{X}=3,14$) kopyayı yardımsaverlik olarak görmektedir. Cinsiyette anlamlı farklılı ın olup olmadı ını daha iyi görebilmek için t testi uygulanmı (Levene = 0,779 p = 0,377 (p>0.05)) ve cinsiyetler arasında anlamlı farklılı ın olmadı ı gözlenmi tir.

Güvensizlik faktöründe yer alan maddelere cevap veren ö renciler; kopya çekenleri dürüst olmadı ını, kopya çekenlere güvenilmeye ce ini, kopya çekerek kazanılan ba arının çalı anlara haksızlık oldu unu dü ünmektedirler. Bu faktörde kız ö rencilerin ortalamaları ile erkek ö rencilerin ortalamaları arasında fazla fark görülmemektedir. Kız ö renciler ($\bar{X}=3,19$) az bir farkla olsa da erkek ö rencilere oranla ($\bar{X}=3,17$) kopya çekenlere daha fazla güvenmemektedir. Güvensizlik faktöründe cinsiyette anlamlı farklılı ın olup olmadı ını daha iyi görebilmek için grubun homojen olup olmadı ına bakılmı (Levene=6,194 p=0,013) grup homojen olmadı ı için Mann Whitney U testi uygulanmı tır. MWU testi sonucu Tablo 65'te verilmi tir.

Tablo 65.Güvensizlik Faktörünün MWU testi sonucu

Faktör	N		$\bar{X}$		MWU	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	U	P
Faktör 4 Güvensizlik	909	891	902,84	898,12	402835,500	0,847

Tablo 65'e bakıldı ında yapılan Mann Whitney U testi sonucunda güvensizlik faktöründeki maddelere cevap veren ö rencilerin ($p<0.05$) cinsiyetleri anlamlı farklılık görülmemektedir. Kız ö rencilerde erkek ö rencilerde güvensizlik faktöründeki maddelere katılmaktadır.

4.3.2. Ö rencilerin Ba arı Düzeylerine Göre KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar

Ö rencilerin ba arı düzeylerine göre kopya çekmeye ili kin bulgulara yapılan Levene testi sonuçlarına göre bütün faktörlerde anlamlı farklılık çıktı ı ($p<0.05$) için Kuruskal Wallis testi (KHW) uygulanmı tır. KWH testinde anlamlı farklılık çıkanlara her grup için Mann Whitney U testi uygulanmı tır. Faktörlerin ba arı düzeylerindeki ölçümleri arasında farklılık olup olmadı ını Tablo 66'da gösterilmi tir.

Tablo 66. Faktörlere li kin Ba arı Düzeyindeki Ölçüm Sonuçları

FAKTÖRLER	KWH		MWU		Gruplar	MR
	H	P	H	P		
FAKTÖR 1 Ahlaki boyut	6,439	0.092				
FAKTÖR 2 Zorunluluk	10,946	0.012	157512,50	0.219	1-2	MR1=870,13 MR2=828,19
			9922,00	0.011	1-3	MR1=177,05 MR3=147,90
			2652,50	0.068	1-4	MR1=133,52 MR4=106,47
			63517,00	0.011	2-3	MR2= 778,27 MR3=663,24
			17015,00	0.091	2-4	MR2=735,65 MR4=601,72
			1461,00	0.800	3-4	MR3=67,45 MR4=65,37
FAKTÖR 3 Yardımsaver dü ünme	9,174	0.027	165321,50	0.940	1-2	MR1=836,32 MR2=833,62
			10583,00	0.080	1-3	MR1=174,18 MR2=154,26
			2760,00	0.121	1-4	MR1=133,05 MR4=110,17
			63819,5	0.013	2-3	MR2=778,06 MR3=666,15
			16495,00	0.055	2-4	MR2=736,01 MR4=583,80
			1417,50	0.622	3-4	MR3=67,87 MR4= 63,88
FAKTÖR 4 Güvensizlik	12,514	0.006	164534,00	0.850	1-2	MR1=839,73 MR2=833,08
			10208,50	0.027	1-3	MR1=175,80 MR3=150,66
			2557,00	0.037	1-4	MR1=133,93 MR4=103,17
			62776,50	0.006	2-3	MR2=778,78 MR3=656,12
			15514,50	0.018	2-4	MR2=736,70 MR4=549,98
			1363,50	0.429	3-4	MR3= 68,39 MR4= 62,02

Ahlaki boyut faktörünün KWH sonuçlarına bakıldı ında anlamlı farklılık olmadı ı ($H=6,439$, $p=0.092$) için gruplar arası MWU testine bakm aya gerek kalmamı tır. Ahlaki boyut faktöründeki maddelere ba arı düzeyleri ne olursa olsun bütün ö renciler bir birine yakın dü ünmektedir denilebilir.

Zorunluluk faktörünün KWH sonuçlarına bakıldı ında ($H=10,946$, $p=0.012$) gruplar arası anlamlı farklılıkların oldu u görülmü tür. Zorunluluk faktöründe ba arı düzeyleri arasında farklılı a bakacak olursak MWU testine göre ders bakımından kendini çok ba arılı gören ($MR=177,05$) ö rencilerle dü ük düzeyde ba arılı gören ö renciler ($MR=147,90$) arasında ($p=0.011$) anlamlı farklılık vardır. Yani kendini ba arılı olarak gören ö renciler kendini dü ük düzeyde ba arılı olarak gören ö rencilere oranla kopya çekmeyi zorunluluk olarak görmektedir. Kendini orta düzeyde ba arılı gören ($MR=778,27$) ö rencilerle dü ük düzeyde ba arılı gören ö renciler ($MR=663,24$) arasında da ($p=0.011$) anlamlı farklılık vardır. Kendini orta düzeyde ba arılı gören ö renciler kendini dü ük düzeyde ba arılı gören ö rencilere oranla kopya çekmeyi zorunluluk olarak görmektedirler.

Yardım sever dü ünme faktörüne bakıldı ında kendini orta düzeyde ba arılı gören ($MR=778,06$) ö rencilerle dü ük düzeyde ba arılı gören ($MR3=666,15$) ö renciler arasında ($p=0.013$) anlamlı farklılık vardır. Yani kendini orta düzeyde ba arılı gören ö renciler kendini dü ük düzeyde ba arılı gören ö rencilere oranla kopya çekmek isteyene yardım edilmesi gerekti ini söylemektedirler.

Güvensizlik faktörüne bakıldı ında kendini çok ba arılı gören ö rencilerle ($MR=175,80$) dü ük düzeyde ba arılı gören ö renciler ($MR=150,66$) arasında ($p=0.027$) anlamlı farklılık vardır.. Kendini çok ba arılı gören ö rencilerle ($MR=133,93$) kendini ba arısız gören ö renciler ($MR=103,17$) arasında ($p=0.037$) anlamlı farklılık vardır. Kendini ba arılı gören ö renciler; kendini dü ük düzeyde ba arılı göre n ö rencilere ve kendini ba arısız gören ö rencilere oranla kopya çeken ki ilere güvenilmeyece ini söylemektedirler. Kendini orta düzeyde ba arılı gören ö rencilerle ($MR=778,78$) dü ük düzeyde ba arılı gören ö renciler ($MR=656,12$) arasında ($p=0.006$) anlamlı farklılık vardır. Kendini orta düzeyde ba arılı gören ö rencilerle ($MR= 68,39$) ba arısız gören ö renciler ($MR=62,02$) arasında ($p=0.018$) anlamlı farklılık vardır. Kendini orta düzeyde ba arılı gören ö renciler; kendini dü ük düzeyde ba arılı gören ö rencilerle kendini ba arısız gören ö rencilere göre kopya çekenlere güvenilmeyece ini söylemektedirler denilebilir.

4.3.3. Ö rencilerin Ö renim Gördükleri Okul Düzeylerine Göre KOÇ Ölçe ine li kin Bulgu ve Yorumlar

Ö rencilerin ö renim gördükleri kademele re göre kopyaya ili kin tutumları arasındaki farklılıkları belirlemek için t testi uygulanmı tır. Ortaya çıkan Levene sonuçları Tablo 67’de gösterilmi tir.

Tablo 67. Faktörlerin Kademelere Göre Levene Ölçüm Sonucu

Faktörler	Okul düzeyi	$\bar{X}$	S	F	P
Faktör 1 Ahlaki boyut	kinici kademe	3,78	0,874	85,096	0.000
	Ortaö retim	2,84	1,118		
Faktör 2 Zorunluluk	kinici kademe	3,39	1,051	1,437	0.231
	Ortaö retim	2,28	1,023		
Faktör 3 Yardıms sever dü ünme	kinici kademe	3,77	1,130	8,644	0.003
	Ortaö retim	2,84	1,221		
Faktör 4 Güvensizlik	kinici kademe	3,63	1,071	8,309	0.004
	Ortaö retim	2,81	1,150		

$p < 0.05$ $S_d = 1798$

Tablo 67 incelendi inde Levene sonuçlarına göre ahlaki boyut, yardıms sever dü ünme ve güvensizlik faktörlerinde anlamlı farklılık gözlenirken, Zorunluluk faktöründe Levene sonuçlarına göre anlamlı farklılık görülmemektedir. Anlamlı farklılık gö rünen faktörlere MWU testi anlamlı farklılık olmayan faktörlere t testi uygulanmı tır. Test sonuçları tablo 68 ve 69 da verilmi tir.

Tablo 68:Faktörlerin kademelere göre MWU testi sonucu

FAKTÖRLER	MWU		MR	
	U	P	MR(ilkö retim)	MR(Ortaö retim)
1. Faktör Ahlaki Boyut	210020,000	0.000	1135,49	706,50
3. Faktör Yardıms sever Dü ünme	232008,500	0.000	1108,48	728,80
4. Faktör Güvensizlik	240867,500	0.000	1097,59	737,79

Tablo 67 incelendi inde ilkö retim ikinci kademe ile ortaö retim ö rencilerinin kopya çekmeye ili kin tutumları incelenecek olursa Levene ($p < 0.05$) sonuçlarına göre; ilkö retim ö rencileri ile ortaö retim ö rencilerinin ahlaki boyut açısından anlamlı farklılık oldu u görülmektedir. Bu nedenle Mann Whitney U testi ($U = 210020,00$ $p < 0.05$) uygulanmı tır. Tablo 68’e bakıldı ında testin sonucunda da ahlaki boyut açısından anlamlı farklılı ın oldu u görülmektedir. Buna göre ilkö retim ö rencileri ($MR = 1135,49$) kopya

çekmeyi ahlaki bir sorun olarak görürken , ortaö retim öğrencileri (MR=1108,48) kopya çekmeyi ahlaki bir problem olarak görmemektedirler . Yani ortaö retim öğrencileri kopya çekmeyi olumsuz bir davranış olarak görmemektedirler. Zorunluluk faktöründe Levene sonucunda anlamlı farklılık çıkmadığı için t testi uygulanmış test sonucu Tablo 69’da verilmiştir.

Tablo 69:Zorunluluk Faktörünün t testi sonucu

Faktörler	Okul düzeyi	$\bar{X}$	S	t	P
Faktör 2	kinici kademe	3,39	1,051	13,316	0.000
Zorunluluk	Ortaö retim	2,28	1,023		

Tablo 69’daki t testi sonuçlarına bakıldığında ($p<0.05$) ilkö retim ikinci kademe öğrencileri ile ortaö retim öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin zorunluluk faktöründeki görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılığın nedenine bakılacak olunursa zorunluluk faktöründeki ortalamaları incelendiğinde ilkö retim öğrencilerinin ortalaması 3,39 iken ortaö retim öğrencilerinin ortalaması 2,28’dir. Yani ilkö retim öğrencileri derslere çalışıldıkça halde sınavlarda iyi notlar alınamıyorsa ya da sınıfta kalıncaksa kopya çekilebileceğini düşünürken ortaö retimde okuyan öğrenciler bu görüşe katılmamaktadır denilebilir.

Tablo 67’e bakıldığında ilkö retim ikinci kademe ile ortaö retim öğrencilerinin yardımsever düşünme faktöründeki ortalamaları incelendiğinde ilkö retim öğrencilerinin ortalaması 3,77 iken ortaö retim öğrencilerinin ortalaması 2,84’tür. Levene sonuçlarına bakılırsa ilkö retim öğrencileri ile ortaö retim öğrencilerinin yardımsever düşünme açısından anlamlı farklılık vardır ($p<0.05$). Bu nedenle Mann Whitney U ($U=232008,5$ $p<0.05$) testi uygulanmıştır. Tablo 68’e göre bu testin sonucunda da yardımsever düşünme açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre ilkö retim ikinci kademe öğrencileri (MR=1108,48) kopya çekme davranışını birbirlerine yardım etme, kopya çekene göz yumarak yardımcı olma olarak görürken ortaö retim öğrencileri (MR=728,80) bu düşünceye katılmamaktadır denilebilir.

Tablo 67’e göre dördüncü faktör olan güvensizlik faktörü incelendiğinde ilkö retim öğrencilerinin ortalaması 3,63 iken ortaö retim öğrencilerinin ortalaması 2,81’dir. Levene

sonuçlarına bakacak olursak ilkö retim öğrencileri ile ortaö retim öğrencilerinin arasında gevensizlik faktörü açısından anlamlı farklılık vardır ($p<0.05$). Bu nedenle Tablo 68’de Mann Whitney U testi ($U= 240867,5$ $p<0.05$) uygulanmıştır. Bu testin sonucunda da gevensizlik faktörü açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu farklılık nedeni olarak ilkö retim ikinci kademedeki öğrenciler ($MR=1097,59$) kopya çeken birine güvenilmeyeceğini söylerken ortaöretimdeki öğrenciler ($MR=737,79$) kopya çekme ile güvenin bir alakası olmadığını düşünmektedir denilebilir.

4.3.4. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre KOÇ Ölçeğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre kopya çekmeye ilişkin bulgulara bakıldığında Levene testine göre 1. faktör olan ahlaki boyut ($Levene= 2,373$, $p=0.050$) ile 2.faktör olan zorunluluk ($Levene= 1,183$, $p=0.316$) faktörlerinde anlamlı farklılık olmadığı için ANOVA uygulanmıştır. 3. faktör olan yardımsever düşünme ile 4. faktör olan gevensizlik faktörlerinin Levene sonuçlarına bakıldığında anlamlı farklılık çıkmıştır. Birinci ve ikinci faktörlerin ANOVA tablosu Tablo 69’da verilmiştir.

Tablo 70: Birinci faktör ile ikinci faktörün Anne Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Ölçüm Sonuçları

Faktörler	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	LSD
1.Faktör (Ahlaki Boyut)						
Gruplar arası	34,353	4	8,588	6,978	.000	1 – 4, 2–4,
Gruplar içi	2209,242	1795	1,231			3-4
TOPLAM	2243,595	1799				
2.Faktör (Zorunluluk)						
Gruplar arası	2,413	4	0,603	0,511	.727	
Gruplar içi	2117,246	1795	1,180			
TOPLAM	2119,659	1799				

Tablo 70’de görüldüğü gibi anne eğitim düzeyine göre 1. faktörde ($F=6,978$, $p<0.05$) anlamlı farklılık bulunmakta, 2.faktörde ise anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir. Yapılan varyans sonuçlarına bakıldığında annesi lise mezunu olan öğrencilerin ortalamalarının ($\bar{X}=2,93$); annesi okuma yazma bilmeyen öğrencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=3,40$), annesi ilköğretim mezunu olan öğrencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=3,33$) ve annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=3,21$) oranla 1.

faktör olan ahlaki boyut faktöründeki maddelere daha az katıldıkları görülmektedir. Bu nedenle annesi lise mezunu olan öğrencilerin; annesi okuma yazma bilmeyenlerle, annesi ilkokul mezunu olanlarla ve annesi ortaokul mezunu olanlarla kop ya çekmenin ahlaki boyutu faktöründe anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Annesi lise mezunu olan öğrencilerle annesi yükseköğretim mezunu olan öğrenciler arasında ise kop ya çekmenin ahlaki boyutu faktöründeki maddelere verilen cevaplar arasında farklılık görülmemektedir.

2. Faktör olan zorunluluk faktöründeki maddelere verilen yanıtlar arasında anne eğitim düzeyleri açısından yapılan varyans analizi sonucuna göre anlamlı farklılık ($p>0.05$) görülmemektedir.

Levene testi sonuçlarına göre yardımsever öğrenme ve güvensizlik (Levene=2,802, $p=0.025$) faktörleri arasında anlamlı farklılık çıkmıştır. Bu faktörlerin KWH sonuçlarına bakıldığında anlamlı farklılık olanlara MWU testi uygulanmıştır. Uygulanan KWH ve MWU testinin sonuçları Tablo 71'de yer almaktadır.

Tablo 71: Üçüncü Faktör ile Dördüncü Faktörün Anne Eğitim Düzeyine Göre KWH ve MWU testi sonuçları

FAKTÖRLER	KWH		MWU		Gruplar	MR
	H	P	H	p		
FAKTÖR 3 Yardımsever Öğrenme	5,640	0.228				
FAKTÖR 4 Güvensizlik	12,514	0.006	55794,500	0.317	1-2	MR1=673,58 MR2=635,48
			9054,500	0.023	1-3	MR1=174,35 MR3=149,51
			9559,500	0.006	1-4	MR1=187,33 MR4=155,87
			3871,500	0.448	1-5	MR1=94,67 MR5=88,71
			112798,0	0.021	2-3	MR2=705,00 MR3=636,57
			115810,0	0.001	2-4	MR2=718,44 MR4=620,72
			47681,50	0.876	2-5	MR2=629,42 MR5=622,98
			23043,000	0.314	3-4	MR3=227,82 MR4=215,62
			8021,500	0.276	3-5	MR3=144,66 MR5=156,68
8243,500	0.100	4-5	MR4=151,00 MR5=169,97			

Üçüncü faktör olan yardımsever öğrenme faktörünün KWH sonuçlarına ($H= 5,640$ $p>0,05$) bakıldığında anne eğitim düzeyleri açısından anlamlı farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle MWU testini yapmaya gerek kalmamıştır.

Dördüncü faktör olan güvensizlik faktörünün KWH sonuçlarında ($H=12,514$ $p<0,05$) anlamlı farklılık çıkmıştır. Farklılığın anne eğitim düzeylerinin hangisinin arasında olduğunu bulmak için gruplara MWU testi uygulanmıştır. MWU testi sonucunda annesi

okuma yazma bilmeyen ö rencilerle (MR=174,35), annesi ortaokul mezunu olan ö renciler (MR=149,51) arasında anlamlı farklılık olduğu (p=0.023) görülmektedir. Yani annesi okuma yazma bilmeyen ö renciler annesi ortaokul mezunu olan ö rencilere göre kopya çeken ki iye güvenilmemesi gerektiğini düşünmektedirler. Annesi okuma yazma bilmeyen ö rencilerle (MR=187,33) annesi lise mezunu olan ö renciler (MR=155,87) arasında anlamlı farklılık olduğu (p=0.006) gözlemlenmiştir. Annesi ilkokul mezunu olan ö rencilerle (MR=705,00) annesi ortaokul mezunu olan ö renciler (MR=636,57) arasında anlamlı farklılık olduğu (p=0.021) görülmektedir. Annesi ilkokul mezunu ö renciler annesi ortaokul mezunu olan ö rencilere göre kopya çeken ki iye güvenilmemesi gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca annesi ilkokul mezunu olan ö rencilerle (MR=718,44) annesi lise mezunu olan ö renciler (MR=620,72) arasında anlamlı farklılık vardır.

4.3.5. Ö rencilerin Baba E itim Düzeylerine Göre KOÇ Ölçeğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Ö rencilerin baba e itim düzeylerine göre kopya çekmeye ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla Levene testi yapılmıştır. Levene testi sonucunda (Faktör1 Levene= 1,169, p=0.323; Faktör2 Levene=0,355, p=0.841; Faktör3 Levene=1,434, p= 0.220, Faktör4 Levene= 2,132, p=0.075) dört faktörde de anlamlı farklılık çıkmadığı için varyans uygulanmıştır. Baba e itim düzeylerine göre faktörlerin varyans sonuçları Tablo 71’de verilmiştir.

Birinci faktör için Tablo 72’de verilen faktörlerin varyans sonuçlarına bakıldığında babası ilkokul mezunu olan ö rencilerin ortalamalarının ($\bar{X}=3,41$); babası ortaokul mezunu olan ö rencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=3,15$), babası lise mezunu olan ö rencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=3,16$) ve babası yüksekö retim mezunu olan ö rencilerin ortalamalarına ($\bar{X}=3,05$) oranla ahlaki boyut faktöründeki maddelere daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak babası ilkokul mezunu olan ö renciler diğer ö rencilere oranla kopya çekmenin ahlaki olarak olumsuz bir davranış olduğunu daha fazla düşünmektedirler denilebilir.

Tablo 72: Faktörlerin Baba E itim Düzeyine Göre Varyans Ölçüm Sonuçları

Faktörler	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	LSD
1.Faktör (Ahlaki Boyut)	35,178	4	8,795	7,148	0.000	2-3, 2-4,
Gruplar arası	2208,417	1795	1,230			2-5
Gruplar içi	2243,595	1799				
TOPLAM						
2.Faktör (Zorunluluk)	11,531	4	2,883	2,455	0.044	1-2,
Gruplar arası	2108,127	1795	1,174			2-3
Gruplar içi	2119,659	1799				
TOPLAM						
3.Faktör (Yardımsaver dü ünme)						
Gruplar arası	28,973	4	7,243	4,552	0.001	1-2, 1-4,
Gruplar içi	2855,972	1795	1,591			2-3, 2-5
TOPLAM	2884,945	1799				
4.Faktör (Güvensizlik)						
Gruplar arası	32,335	4	8,084	5,780	0.000	2-3, 2-4,
Gruplar içi	2510,383	1795	1,399			2-5
TOPLAM	2542,718	1799				

kinici faktör için varyans sonuçlarına bakıldı ında babası ilkokul mezunu olan ö rencilerin ortalamalarının ($\bar{X}=3,08$); babası okuma yazma bilmeyen ö rencilerin ortalamaları ($\bar{X}=2,67$) ve babası ortaokul mezunu olan ö rencilerin ortalamalarının a ($\bar{X}=2,91$) oranla zorunluluk faktöründeki maddelere daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak babası ilkokul mezunu olan ö rencilerin zorunlu kalırsa kopya çekilmesinde bir zarar yoktur dü ünmesine di er gru plardan daha fazla katılmaktadırlar denilebilir.

Üçüncü faktör için varyans sonuçlarına bakıldı ında babası okuma yazma bilmeyenlerin ortalamalarının ($\bar{X}=2,71$); babası ilkokul mezunu olanların ortalamaları ($\bar{X}=3,37$) ve babası lise mezunu olanların ortalamalarına ($\bar{X}=3,24$) oranla yardımsaver dü ünme faktöründeki maddelere daha az katıldıkları görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak babası okuma yazma bilmeyen ö renciler kopya çekmeyi yardım sever bir davranı olarak görmemektedirler denilebilir. Yine üçüncü faktörde babası ilkokul mezunu olanların

ortalamları ($\bar{X}=3,37$); babası ortaokul mezunu olanların ortalamları ($\bar{X}=3,14$) ve babası yüksekö retim mezunu olanların ortalamlarına ($\bar{X}=3,12$) oranla yardımsever dü ünme faktöründeki maddelere daha fazla katıldıkları görülmektedir. Buradan yola çıkarak babası ilkokul mezunu olan ö rencilerin kopya çekmeyi yardımsever bir davranı olara k gördükleri söylenebilir.

Dördüncü faktör için varyans sonuçlarına bakıldı ında babası ilkokul mezunu olanların ortalamları ($\bar{X}=3,32$); babası ortaokul mezunu olanların ortalamları ($\bar{X}=3,04$), babası lise mezunu olanların ortalamları ($\bar{X}=3,11$) ve babası yüksekokul mezunu olanların ortalamlarına ($\bar{X}=2,98$) oranla güvensizlik faktöründeki maddelere katılımlarının yüksek oldu u görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak bab ası ilkokul mezunu olan ö renciler kopya çeken insana güvenilmeyece ini dü ünmedirler denilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTI MA

Ö retmen ve ö rencilerin kopya çekmeye ilişkin görüşlerini ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan ara tırmada ö renciler için cinsiyet, ba arı durumu, anne e itim durumu, kopya düzeyi ve kademe, ö retmenler için ise cinsiyet, mezun oldukları fakülte, bran lar, görev yaptıkları okul düzeyi ve meslekteki kıdemleri de i kenlerine bakılarak verilen cevaplar de erlendirilmiştir. De erlendirilen ö renci ve ö retmen görüşleri bulgular ve yorumlar kısmında belirtilmiştir. Bu bölümde ise elde edilen bulgular tartışılmıştır.

Ö rencilerin cinsiyet de i kenine ait bulgularına ba lı sonuçlara göre kopya çekmeye ilişkin tutumlarda kız ö renciler erkek ö rencilere oranla kopya çekmeye fazla yana mamaktadırlar. Kaymakcan (2002), ilahiyat ö rencilerinin kopya çekmeye ilişkin yaklaşımlarına baktı nda kız ö rencilerin (%51.4) erkek ö rencilere (%29.3) oranla hiç kopya çekmedim maddesine daha fazla katıldıkları gözlenmiştir. Kaymakcan'ın yaptığı ara tırma ile bu ara tırma bulguları sonucunun tutarlık gösterdiği görülmektedir.

Ö retmen ve ö rencilerin ortak maddeleri olan “Hangi sınavda kopya çekilir” maddesine verdikleri yanıtları cinsiyete göre karşılaştırıldığında; kız ö renciler bütün sınavlarda kopya çekildi i (%59) konusunda yo unlaırken, erkek ö renciler ikinci yazılılarda daha fazla kopya çekildi i (%62.2) konusunda yo unla maktadır. Erkek ö rencilerle kız ö renciler arasında hangi sınavda kopya çekildi i açısından anlamlı farklılık gözlenmektedir. Kadın ö retmenler birinci yazılılarda daha fazla kopya çekildi ini (%60) dü ünürken, erkek ö retmenler hiçbir yazılıda kopya çekilmedi ini (%70) ileri sürmektedir. Buradan erkek ö retmenlerin kadın ö retmenlere oranla disiplin konusunda kendilerine daha fazla güvendikleri sonucuna ula ılabilir. Bu maddede ö retmen ve ö renci görüşlerinde cinsiyet açısından önemli farklılık olmadığı, fakat bütün sınavlarda kopya çekildi i konusunda ö retmen ve ö renciler arasında cinsiyet açısından farklılık olduğu söylenebilir.

Ö retmen ve ö rencilerin ortak maddesi olan “Hangi tür sınavda kopya çekilir” maddesine verilen yanıtları cinsiyet de i ken ine göre kar ıla tırılırsa; kız ö renciler bütün sınav türlerinde kopya çekildi i konusunda yo unla ırken (%58.6), erkek ö renciler hiçbir sınav türünde kopya çekilmedi i konusunda yo unla maktadırlar (%61.3). Kız ö renciler bütün sınavlarda kopya çekildi i konusunda da yo unla tıkları için öl çe e tutarlı cevaplar verdikleri söylenebilir. Erkek ö rencilerin ise kopya çekme oranlarının fazla olmasına ra men hiçbir sınav türünde kopya çekilmedi ini dü ünmeleri ölçe e tutarlı cevap vermediklerini göstermektedir denilebilir. Kadın ö retmenler ders dı ı etkinlerde daha fazla kopya çekildi ini (%75) ileri sürerken, erkek ö retmenlerden bir ki i hiçbir sınavda kopya çekilmedi ini dü ünürken oran olarak da klasik uzun cevaplı sınavlarda daha fazla kopya çekildi ini (%62.2) dü ünmektedirler. Erkek ö retmenler hiçbir sınavda kopya çekilmedi ini dü ündükleri halde klasik uzun cevaplı sınav türlerinde daha fazla kopya çekildi ini ileri sürmeleri bu konuda tutarlı cevap vermediklerini göstermektedir. Külahçı'nın Fırat Üniversitesi Teknik E itim Fakültesinde ö renim gören birinci ve üçüncü sınıf ö rencilerinin kopya çekmeye ili kin görü lerini belirlemek amacıyla yapmı oldu u çalı mada klasik uzun cevaplı sınavlarda kopya çekilme oranının daha fazla oldu u sonucuna ula ılmı tır. Yalnız bu tür sınavlarda kopyal ık hazırlı ı kolay ise kopyaya ba vuruldu u ara tırmacı tarafından açıklanmı tır (Külahcı, 1996). Ara tırmada klasik uzun cevaplı sınavlarda kopya çekildi ini söyleyen ö rencilerin oranına bakıldı ında ö rencilerin %47.3'lük (852) kısmını olu turmaktadır. Bu sonuç da Külahcı'nın sonucu ile örtü mektedir. Semerci'nin Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesinde ö renim gören be inci ve altıncı sınıf ö rencileri üzerinde yaptı ı ara tırmada %72.6'sının çoktan seçmeli sınavlarda daha çok kopya çekildi ini gözlemlemi tir (Semerci, 2004). Ara tırmada ise çoktan seçmeli sınavlarda kopya çekildi ini dü ünen ö renciler toplam ö rencilerin %17.3'ünü olu turmaktadır. Bu sonuçta Tıp Fakültesinde okuyan ö rencilerle ilkö retim ikinci kademe ve ortaö retimde ö renim gören ö renciler arasında hangi sınavlarda kopya çekildi i açısından farklılık oldu unu göstermektedir. Tıp Fakültesi ö rencileri çoktan seçmeli sınavlarda daha çok kopya çekildi ini söylerken, ilkö retim ikinci kademe ve ortaö retim ö rencileri daha çok klasik uzun ce vaplı sınavlarda kopya çekildi ini söylemektedirler.

Ö retmen ve ö rencilerin ortak maddelerinden olan “kopya çekme yolları” maddesine verilen yanıtları cinsiyet de i kenine göre incelenirse; kız ö renciler ba kasının kâ ıdına bakmak dü ünmesine katılırken, erkek ö renciler duvara ve sıra üzerine yazı yazmak dü ünmesine katılmaktadırlar. Kız ö rencilerin erkek ö rencilere oranla daha az kopya çekmesinin nedeni olarak da sınavlara kopya hazırlayarak gitmedikleri söylenebilir. Kadın ö retmenler kopya çekme yolu olarak duvara ve sıra üzerine kopya yazmayı söylerken, erkek ö retmenler kopya çekme yolu olarak kopya kâ ıdı hazırlamayı söylemektedirler. Kadın ö retmenlerle erkek ö retmenler kopya çekme yolunu sınavlara kopya hazırlayıp gitmek olarak gördükleri s öylenebilir. Semerci'nin (2004) Tıp Fakültesi ö rencilerine üzerinde yaptı ı ara tırmada da kopya çekerken ba vurulan yollarda yakınındakine bakmak (%41.1) ve ba kasının ka ıdına bakmak (%38.4) maddelerinin yo unlukta oldu unun gözlenmesi ara tırma sonuçları ile örtü mektedir. Kaymakcan lahiyat Fakültesi ö rencileri üzerinde yaptı ı ara tırmada erkek ö rencilerin not hazırlayarak kopya çekti i (%36.4), kız ö rencilerin ise daha çok sınav esnasında ba kalarıyla konu arak kopya çekti i (%37.5) sonucuna ula m ı tır (Kaymakcan, 2002, 134). Ara tırmaların sonucunda erkek ö rencilerin kız ö rencilere oranla sınavda kopya çekmek için hazırlık yaparak geldi i kanısına varılabilir.

Kopyayı önlemede etkili olan yo llardaki “Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenini haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri” maddesine erkek ö retmenler (%80) ile erkek ö renciler (%68.1) yo unlukla katılmaktadırlar. Kadın ö retmenler ba ka seçene ine daha fazla katılırken (%85.7), kız ö renciler ise ezbere te vik eden ö retim yöntemleri yerine ö renmeyi sa layan yönt emlerin kullanılması gerekti i seçene ine (%62.7) daha fazla katılmaktadır. Kopyayı önlemede etkili olan yollarda erkek ö retmenler ile erkek ö rencilerin görü leri birbirlerinin paralelinde ilerlemektedir. Fakat ezbere te vik eden ö retim yöntemlerinin yerine ö renmeyi sa layan yöntemler kullanılması maddesine erkek ö retmenlerle (%57.3), kız ö renciler daha fazla katılırken (%62.7) kadın ö retmenler ile erkek ö renciler daha az katılmaktadır.

Ö retmen ve ö renci anketlerinde yer alan kopya çekerken yakalanan ö renciye yapılması gerekenler maddesinde, erkek ö renciler ile erkek ö retmenler okulla ili kisi kesilmeli seçene inde yo unla ırken; kız ö renciler ile kadın ö retmenler ba ka seçene inde yo unla mı lardır. Erkek ö renciler kız ö rencilere oranla daha fazla kopya

çekmelerine rağmen kopya çekerken yakalanan öğrencilere daha ağır cezalar verilmesi gerektiğini söylemektedirler. Kız öğrenciler ve kadın öğretmenler ise kopya çekerken yakalanan öğrencinin uyarılıp kopya çekmenin zararlarını anlatarak ikna edilmeye çalışılması gerektiğini düşünmektedirler. Bulgular sonucunda erkek öğretmenler ile erkek öğrenciler yapı itibarıyla daha sert olduklarından kız öğrencilere ve kadın öğretmenlere göre daha ağır cezalar uygulanması gerektiğini söylemektedirler denilebilir.

Öğretmen ve öğrenci anketlerinde yer alan yazılılarda kopya çekme nedenlerine ilişkin görüşler konusunda; erkek öğretmenler ile erkek öğrenciler sınıfta kalmamak için kopya çekildiğini düşünürken, kadın öğretmenler ile kız öğrenciler kopya çekme nedenlerinde bütün maddelerin geçerli olduğunu düşünmektedir. Bütün bu bulgulardan yola çıkarak erkek öğretmenlerin erkek öğrencilerle, kadın öğretmenlerin kız öğrencilerle hem fikir oldukları söylenebilir. Genel olarak bakacak olursak araştırmada “kopya çekme nedenleri nelerdir” maddesinin yanıtı kopya nedenlerinin tamamını kapsayan hepsinde seçeneğin oranı (%47.8) olduğu görülmektedir. Külahcı'nın araştırmasındaki “niçin kopya çekiliyor” sorusunda ise kopya çekme nedenlerini kapsayan hepsinde seçeneğin oranının (%48.9) diğer seçeneklere göre daha yüksek olduğu gözlenmektedir (Külahcı,1996). Araştırma sonuçları uygulanan anket sonuçlarının konu ile ilgili yapılan diğer araştırmaların sonuçları ile örtüşümü göstermektedir.

Öğrencilerin sınıf seviyelerine göre kopya çekmeye ilişkin görüşlerinde ise 6.sınıftaki öğrencilerin kopya çekme oranının az olduğu, 11. sınıfa kadar bütün sınıflarda kopya çekme oranının giderek arttığını gözlemlenmiştir. Sınıf seviyesi yükseldikçe kopya çekme düzeyinin de yükselmesi somut ilemlerden soyut ilemlere doğru gidildikçe öğrencilerin kopyaya bakış açılarının değiştiğini göstermektedir. Öğrenci Seçme Sınavında okul puanı etkili olduğu halde 11. sınıfta kopya çekme düzeyinin düşmesi bu sınıfa giden öğrencilerin ankete olması gerektiği gibi cevap vermediği ya da kopyanın bir aldatmaca olduğunu fark ettikleri için kopyaya fazla başvurmadıkları söylenebilir. 11. sınıftaki öğrencilerin kopyayı önlemede etkili olan yollar kısmında öğrencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi ve kötülüğün anlatılması gerektiğini söylemeleri bu sınıftaki öğrencilerin kopyanın zararlarını fark ettikleri anlamına gelmektedir denilebilir.

Ö retmenlerin görev yaptıkları okul düzeyi açısından kopya çekmeye ili kin tutumlarına bakılırsa; ilkö retim ikinci kademedeki görev yapan ö retmenler daha çok klasik uzun cevaplı sınavlarda kopya çekildi ini dü ünürken ortaö retimde görev yapan ö retmenler ise bütün yazılı türlerinde de kopya çekildi ini dü ünmektedirler. İlkö retim ikinci kademe ö retmenleri duvara ve sıraya yazı yazılarak kopya çekildi ini ortaö retim ö retmenleri ise kopya kâ ıdı hazırlayarak kopya çekildi ini söylemektedirler.

Ö rencilere uygulanan ölçek maddeleri ahlaki boyut, zorunluluk, yardımsever dü ünme ve güvensizlik olmak üzere dört faktör altında toplanmıştır. Ahlaki boyut faktörünün cinsiyet de i kenine ili kin bulgularına göre kız ö renciler de erkek ö renciler de kopya çekmeyi; dürüst olmayan bir davranı , ba kalarının hakkını yeme, sorumsuzluk ve sahtekârlık gibi duyu sal davranı bozuklu u olarak görmekteyiz. Zorunluluk faktörünün cinsiyet de i kenine ili kin bulgularına göre; erkek ö renciler kız ö rencilere oranla kopya çekmeyi; sürekli ba arısız olunuyorsa, sınıfta kalınacaksa, fırsat verilmi se kopya çekilmesinde bir mahsur olmayaca ını dü ünmektedirler. Yardımsever dü ünme faktörünün cinsiyet de i kenine ili kin bulgularına göre; kız ö renciler erkek ö rencilere oranla yakalanmadı ı takdirde kopya çekmenin sorun olmayaca ını, ceza alınmadı ı için kopya çekilebilece ini, kopya çekene yardım edilmesi gerekti ini dü ünmektedirler. Güvensizlik faktöründe kız ö rencilerde erkek ö rencilerde kopya çekenlerin dürüst olmadı ını, kopya çekenlere güvenilmeyece ini, kopya çekerek kazanılan ba arının çalı anlara haksızlık oldu unu dü ünmektedirler denilebilir.

Faktörlerin ba arı düzeyi de i kenine ili kin bulgularına göre; ahlaki boyut faktöründe ba arı düzeyleri arasında farklılık görülmemektedir. Zorunluluk faktöründe ise kendini ba arılı gören ö renciler ve kendini orta düzeyde ba arılı gören ö renciler sürekli ba arısız olunuyorsa, sınıfta kalınacaksa, fırsat verilmi se kopya çekilmesinde bir mahsur olmayaca ını dü ünürken kendini dü ük düzeyde ba arılı gören ö renciler bu dü üncelere katılmamaktadır. Yardımsever dü ünme faktöründe kendini orta düzeyde ba arılı gören ö renciler yakalanmadı ı takdirde kopya çekmenin sorun olmayaca ını, ceza alınmadı ı için kopya çekilebilece ini, kopya çekene yardım edilmesi gerekti ini dü ünürken kendini dü ük düzeyde ba arılı gören ö renciler bu dü üncelere katılmamaktadır. Güvensizlik faktöründe kendini ba arılı gören ö rencilerle orta düzeyde ba arılı gören ö renciler kopya çekenlerin dürüst olmadı ını, kopya çekenlere güvenilmeyece ini , kopya çekerek

kazanılan ba arının çalı anlara haksızlık oldu unu dü ünürken kendini dü ük düzeyde ba arılı gören ö rencilerle kendini ba arısız gören ö renciler bu dü ünçeye katılmaktadır.

Faktörler ö rencilerin ö renim gördükleri okullara göre incelen ecek olunursa; ilkö retim ikinci kademe de ö renim gören ö renciler ahlaki boyut, yardımsever dü ünme ve güvensizlik faktörlerine ortaö retimdeki ö rencilere oranla daha fazla katılmaktadır. Ayrıca ilkö retim ikinci kademedeki ö renciler kopya çekmeyi zorunluluk olarak da görmektedirler.

Faktörlerin anne e itim düzeyi de i kenine ili kin bulgularına bakılırsa; ahlaki boyut faktöründe annesi okuma yazma bilmeyenler, annesi ilkokul mezunu olanlar ve annesi ortaokul mezunu olanlar annesi lise mezunu olanlara oranla kopya çekmeyi duyu sal davranı bozuklu u olarak görmektedirler. Zorunluluk faktörü ile yardımsever dü ünme faktöründe anne e itim düzeyleri açısından anlamlı farklılık yoktur. Güvensizlik faktöründe ise annesi okuma yazma bilmeyenler ile annesi ilkokul mezunu olanlar kopya çekenlerin dürüst olmadı nı, kopya çekenlere güvenilmeyece ini, kopya çekerek kazanılan ba arının çalı anlara haksızlık oldu unu dü ünürken annesi ortaokul mezunu ve annesi lise mezunu olanlar bu görü e katılmamaktadır.

Faktörlerin baba e itim düzeyi de i kenine ili kin bulgularına bakılırsa; ahlaki boyut faktöründe babası ilkokul mezunu olanlar babası ortaokul, lise ve yüksekö retim mezunu olanlara oranla kopya çekmeyi duyu sal davranı bozuklu u olarak görmektedir. Zorunluluk faktöründe babası ilkokul mezunu olanlar babası okuma yazma bilmeyenlere ve ortaokul mezunlarına göre kalınacaksa, fırsat verilmi se kopya çekilmesinde bir mahsur olmayaca nı dü ünmektedirler. Yardımsever dü ünme faktörüne göre babası ilkokul mezunu olanlar babası ortaokul ve yüksekö retim mezunu olanlara oranla yakalanmadı ı takdirde kopya çekmenin sorun olmayaca nı, ceza alınmadı ı için kopya çekilebilece ini, kopya çekene yardım edilmesi gerekti ini dü ünmektedir. Güvensizlik faktörüne göre babası ilkokul mezunu olanlar babası ortaokul, lise ve yüksekö retim mezunu olanlara göre kopya çekenlerin dürüst olmadı nı, kopya çekenlere güvenilmeyece ini, kopya çekerek kazanılan ba arının çalı anlara haksızlık oldu unu dü ünmektedirler.

ÖNER LER

A) Ara tırmaya Dayalı Öneriler

- 1) Somut i lemlerden soyut i lemlere gidildikçe kopya çekme oranının arttı ı görölmektedir. Bu nedenle somut i lemler dönemindeki ö rencilere kopyanın zararlarının anlatılması önerilebilir.
- 2) Klasik ve uzun cevaplı sınavlarda daha fazla kopya çekildi i görölmektedir. Bu nedenle ö retmenlerin bu tür sınavlarda kitabın ya da kayna ın aynısını istememeleri önerilebilir.
- 3) Kopya çeken ö renciye ilk etap da ceza verilmesi yerine uyarılması ve kopyanın zararlarının aktarılması gerekmektedir.
- 4) Sınav sonuçlarından çok ö retim sürecine dikkat edilmesi kopya oranını azaltabilir.

B) Ara tırmacı Önerileri

- 1) Tarama modeli olarak yapılan bu ara tırma farklı yöntemler kullanılarak da yapılabilir.
- 2) Konuyla ilgili Türkiye’de fazla ara tırma yapılmadı ı belirlenmi tir. Bu nedenle farklı yöntem veya aynı yöntemle daha fazla ara tırma yapılmalıdır.
- 3) Ara tırma farklı ö renci grupları, ö retmenler ve e itimciler düzeyinde de yapılmalıdır. Çünkü kopya sorunu e itimin her alanında kar ımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akda , M. ve Güne , H., (2002). Kopya Çekme Davranı ları ve Kopya Çekmeye li kin Tutumlar. *Kuram ve Uygulamada E itim Yönetimi* , (2), 330 -343 .
- Altın, M., (2006). Ö retmenlik Mesle ine Giri www.goldenmemo.com/dersnotlari/omg.htm web sitesinden 13.10.2006 tarihinde alınmı tır.
- Anderman, E.M.;Griensinger, T.; Wensterfield G. (1998). “Motivation and Cheating During Early Adolescence “ *Journal of Educational Psychology* , 90 (1), 84 – 93.
- Bacanlı, H., (2004). *Geli im ve Ö renme*. Ankara: Nobel Yayın Da ıtım
- Bacanlı, H., (2005). *Duyu sal Davranı E itimi*, Ankara: Nobel Yayın Da ıtım.
- Birinci, G. ve Odaba ı, F. (2006). “Akademik Çalı malarda nternet Kullanımı”
- BMJ, (1995). *Medical Students Cheated in The Past Too* , (15 july), (194), 311.
- Demirel, Ö., (2004). *E itimde Program Geli tirme*, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Dirik, M. Z., (1997). “Türk E itim Sisteminde Sınavlarda Kopya Çekme Sorunu - 2” *Türkiye, Türkiye Cumhuriyeti ve Asya Pasifik Ülkeler Uluslar Arası E itim Sempozyumu (24-26 Eylül 1997)*, Milli E itim Bakanlığı , Fırat Üniversitesi ve UNESCO Türkiye Milli Komisyonu birli i, Elazı .
- Erden, M., (1995). *E itimde Program De erlendirme* . Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ergun, M., *Ö retmenlik Mesle ine Giri* . Ocak Yayınları.
- Fidan, N. ve Erden M., (1998), *E itime Giri* , stanbul: Alkım Yayınları.

- Güngör, A. (2003). *Gelişim ve Öğrenme* (Editör: Ayten Ulusoy), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaptan, S., (1991) *Bilimsel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Tek Yayıncılık Veb Ofset.
- Kaymakcan, R., (2002). İlahiyat Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Karşı Yaklaşımları. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (5), 121 – 138
- Kazancı, O., (1989). *Eğitim Psikolojisi Kuram ve İkelerden Uygulamaya*, Ankara: Kazancı Kitap Ticaret A.Ş.
- Külahçı, S., (1996). Öğretmen Yetiştirilmede Kopya Çekme Sorunu (F.Ü. Örneği). *II. Ulusal Eğitim Sempozyumu (18-20 Eylül 1996)*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.
- Selçuk, Z., (1995). Bir Eğitim ve Rehberlik Sorunu: Okullarda Kopya Çekme. *Eğitim Yönetimi*, (3), 397 - 418
- Semerci, Ç., (2004). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Kopya Çekmeye İlişkin Tutum ve Görüşleri. *F.Ü Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt:18, sayı:3.
- Semerci, Ç., (2005). Polis Adaylarının Sınavlarda Kopya Çekmeye İlişkin Tutum ve Görüşleri. *F.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:15, Sayı:2 Sayfa: 163-177.
- Semerci, Ç., (2003). Kopya Çekmeye İlişkin Tutum Ölçeği. *F.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 227 - 234.
- Senemoğlu, N., (2001). Gelişim Öğrenme ve Öğretim. *Gazi Kitabevi*.
- Smith, K.J.; Davy, J.A.; Rosenberg, D.L. and Haight, G.T.(2002). A structural modeling investigation of the influence of demographic and attitudinal factors and in-class

detererents on cheating behavior among accounting majors. *Journal of Accounting Education*, 20: 45-65. www.elsevier.com

Sönmez, V., (1990). *Sevgi E itimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

İman, M., (1999). *Ö retmenlik ve Giri ş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tan, ., (2001). Sınavlarda Kopya Çekmeyi Önlemeye Yönelik Önlemler. *E itim ve Bilim Dergisi*, 26 (122), 32 - 40.

Tan, ., (2006). *Ö retimi Planlama ve De erlendirme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tekin, H., (1991). *E itimde Ölçme ve De erlendirme*, Ankara

Ta pınar, M., (2002). *Ö retmenlik Mesle i*. Elazı : Üniversite Kitapevi.

Ta pınar, M., (2005). *Kuramdan Uygulamaya Ö retim Yöntemleri*. Elazı : Üniversite Kitapevi.

TDK, (1992). *Türkçe Sözlük*. stanbul: Milliyet Yayınları.

Turgut, M. F., (1984). *E itimde Ölçme ve De erlendirme Metotları*, Ankara: Saydam Matbaacılık.

Ye ilyaprak, B. ve B. Öztürk (1996). Üniversite Ö rencilerinin Kopya Çe kme Olayına li kin E itimleri ve Görü leri. *II. Ulusal E itim Sempozyumu Bildirileri (18-20 Eylül)*, stanbul: Marmara Üniversitesi E itim Fakültesi.

Yıldırım, K.,(1998). E itimde Kopya Çekme Problemi. *II. Ulusal E itim Sempozyumu (18-20 Eylül 1996)*, stanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk E itim Fakültesi.

Yılmaz, H.,(2002). *E itimde Ölçme ve De erlendirme*, Konya: Çizgi Kitapevi.

EKLER

EK.1.Kopya Çekmeye İlişkin Öğretmen Anketi

KOPYA ÇEKMEYE İLİŞKİN ANKET

Sayın Öğretmenim;

Araştırmamızın amacı, “ilköğretim ikinci kademe ile ortaöğretim öğrencileri ve öğretmenlerinin kopya çekmeye ilişkin görüşlerini belirlemektir.”Kopya çekmeye ilişkin anketimize vereceğiniz samimi cevaplardan dolayı teşekkür ederiz. Lütfen isim yazmayınız. Bu anket sadece araştırma amacı doğrultusunda kullanılacaktır.

Dr. Nurye SEMERCİ
Email : sym_salkan@yahoo.com

Yrd. Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ
Email : nsemerci@firat.edu.tr
Telefon: 0424 2370000-4105

- 1) Cinsiyet : **01( ) KADIN** **02( ) ERKEK**
- 2) Mezun olduğunuz fakülte ve branşınız: (Lütfen yazınız.) .....
.....
- 3) Çalıştığınız Okul Düzeyi: **01( ) LKÖ RETİM** **02( ) ORTAÖ RETİM**
- 4) Mesleğinizdeki Kıdeminiz:
01( ) 1 – 5 yıl arası **02( ) 6 – 10 yıl arası** **03( ) 11- 15 yıl arası**
04( ) 16 – 20 yıl arası **05( ) 21 yıl ve üzeri**
- 5) Öğrencilerle ilgili olarak kopya çekmeyi etkileyen sizce en önemli üç faktör hangileridir?
(Lütfen önem sırasına göre 1., 2., 3. diye belirtiniz.)
01( ) Ders çalışmanın sevilmemesi.
02( ) Sistemli çalışmaya alışkanlığının kazanılmaması olması.
03( ) Öğrencinin öğrenmeden çok nota önem vermesi.
04( ) Diğer arkadaşlarının etkisi altında kalınması.
05( ) Yazılı materyallerin dilinin ağır ve zor olması.
06( ) Öğrenilenlerin işe yarayacağına inanılmaması.
07( ) Öğrencinin kendine olan güvensizliği, kopya olmadan yapamayacağı korkusu.
08( ) Öğretmenlerin notunun kıt olması.
09( ) Dersin çok zor olması.
10( ) Derslerin ezbere dayalı olması.
- 6) Daha çok hangi sınavda kopya çekildiğini düşünüyorsunuz?
01( ) Birinci yazılılarda **02( ) İkinci yazılılarda** **03( ) Üçüncü yazılılarda**
04( ) Hiç birinde de kopya çekilmiyor **05( ) Hepsinde de kopya çekiliyor.**
- 7) Daha çok hangi tür sınavlarda kopya çekildiğini düşünüyorsunuz?
01( ) Klasik, uzun cevaplı sınavlarda **02( ) Çoktan seçmeli test gibi sınavlarda**
03( ) Ders dışında yapılan ödev ve projelerde **04( ) Hepsinde** **05( ) Hiçbirinde**
- 8) Kopya çekmede en çok başvurulan yol hangisidir?
01( ) Başkasının kopyasına bakmak **02( ) Başkasıyla konuşmak**
03( ) Kopya kopyayı hazırlamak **04( ) Duvara ve sira üzerine yazmak**
05( ) Başka (lütfen yazınız).....

9) Kopyayı önlemede aşağıdakilerden hangisi en fazla etkili olabilir?

- 01( ) Öğretmenlerin öğrencilere karşı dostça yaklaşması ve onlara yakın olması.
 02( ) Öğretmenlerin puanlamada dürüst olmasına güvenilmesi.
 03( ) Öğrencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülüğünün açıklanması.
 04( ) Öğrencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenleri haber vermeleri gerektiğini kabul etmeleri.
 05( ) Ezbere tekniği kullanan öğrencilerin öğrenim yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması.
 06( ) Başka (Lütfen yazınız.) .....

10) Sınav yapma ile ilgili olarak kopyayı önlemede hangi yol en etkilidir?

- 01( ) Sınavlarda birden fazla grup sorularının hazırlanması.
 02( ) Öğrencilerin yerlerinin öğretmen tarafından belirlenmesi.
 03( ) Sınavdan önce sınıflara öğrenci sokulmaması.
 04( ) Öğrencilerin aralıklı oturması
 05( ) Öğretmenlerin titiz davranması
 06( ) Başka (Lütfen yazınız.).....

11) Kopya çekerken yakalanan öğrenciye sizce ne yapılmalıdır?

- 01( ) Kopya çekerken yakalanan öğrenci sınıfta kalmalıdır.
 02( ) Kopya çekerken yakalanan öğrenci o dersten arltı geçmelidir.
 03( ) Kopya çekerken yakalanan öğrenciye okuldan uzaklaştırma cezası verilmelidir.
 04( ) Kopya çekerken yakalanan öğrencinin okulla ilgili kişi kesilmelidir.
 05( ) Başka (Lütfen yazınız.).....

12) Sizce sınavlarda niçin kopya çekiliyor?

- 01( ) İlk sınavda alınan düşük puanı yükseltmek için
 02( ) Yüksek puan almak için
 03( ) Zayıf almaktan korkulduğunu için
 04( ) Sınıfta kalmamak için
 05( ) Hepsi
 06( ) Başka (Lütfen yazınız.).....

EK.2.Kopya Çekmeye İlişkin Öğrenci Anketi

KOPYA ÇEKMEYE İLİŞKİN ANKET

Sevgili Öğrenciler;

Araştırmamızın amacı, “İkinci sınıftan ortaöğretim öğrencileri ve öğretmenlerinin kopya çekmeye ilişkin görüşlerini belirlemektir.”

Kopya çekmeye ilişkin anketimize vereceğiniz samimi cevaplardan dolayı teşekkür ederiz. Lütfen isim yazmayınız. Bu anket sadece araştırma amacı doğrultusunda kullanılacaktır.

Adınız ALKAN

1) Cinsiyet : 01( ) KIZ

02( ) ERKEK

2) Sınıf :

6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf

9. Sınıf	10. Sınıf	11. Sınıf

3) Annenizin Eğitim Düzeyi:

4) Babanızın Eğitim Düzeyi:

01) Okuma Yazma Bilmiyor

( )

( )

02) İlkokul Mezunu

( )

( )

03) Ortaokul Mezunu

( )

( )

04) Lise Mezunu

( )

( )

05) Yükseköğretim Mezunu

( )

( )

5) Ailenin aylık gelir düzeyi:

01( ) 0–500 YTL arası

02( ) 501–1000 YTL arası

03( ) 1001–1500 YTL arası

04( ) 1501 YTL ve üzeri

6) Annenizin Mesleği : (Lütfen

yazınız.).....

7) Babanızın Mesleği : (Lütfen

yazınız.).....

8) Kendinizi ders bakımından nasıl bir öğrenci olarak değerlendirirsiniz?

01( ) Çok Başarılı

02( ) Orta Düzeyde Başarılı

03( ) Düşük Düzeyde Başarılı

04( ) Başarısız

9) Kendinizle ilgili olarak kopya çekme konusunda ne diyebilirsiniz?

01( ) Hiç kopya çekmedim

02( ) Nadiren kopya çekerim

03( ) Ara sıra kopya çekerim

04( ) Her zaman kopya çekerim

10) Kopya çekmede en çok ba vurulan yol hangisidir?

- 01( ) Ba kasının ka ıdına bakmak   02( ) Ba kası ile konu mak
 03( ) Kopya ka ıdı hazırlamak   04( ) Duvara ve sıra üzerine yazmak
 05( ) Ba ka (lütfe yazınız).....

11) Daha çok hangi yazılılarda kopya çekildi ini dü ünüyorsunuz?

- 01( ) Birinci yazılılarda   02( ) kinci yazılılarda   03( ) Üçüncü yazılılarda
 04( ) Hiç birinde de kopya çekilmiyor   05( ) Hepsinde de kopya çekiliyor.

12) Daha çok hangi tür sınavlarda kopya çekildi ini dü ünüyorsunuz?

- 01( ) Klasik, uzun cevaplı sınavlarda   02( ) Çoktan seçmeli test gibi sınavlarda
 03( ) Ders dı ında yapılan ödev ve projelerde   04( ) Hepsinde   05( ) Hiçbirinde

13) Ö renciler ilgili olarak kopya çekmeyi etkileyen sizce en önemli üç faktör hangileridir? (Lütfen önem sırasına göre 1., 2., 3. diye belirt iniz.)

- 01 ( ) Ders çalı manın sevilmemesi.
 02 ( ) Sistemli çalı ma alı kanlı ının kazanılmamı olması.
 03 ( ) Ö rencinin ö renmeden çok nota önem vermesi.
 04 ( ) Di er arkada ların etkisi altında kalınması.
 05 ( ) Yazılı materyallerin dilinin a ır ve zor olması.
 06 ( ) Ö renilenlerin i e yarayaca ına inanılmaması.
 07 ( ) Ö rencinin kendine olan güvensizli i, kopya olmadan yapam ayaca ı

korkusu.

- 08 ( ) Ö retmenlerin notunun kıt olması.
 09 ( ) Dersin çok zor olması.
 10 ( ) Derslerin ezbere dayalı olması.

14) Kopyayı önlemede a a ıdakilerden hangisi en fazla etkili olabilir?

- 01( ) Ö retmenlerin ö rencilere kar ı dostça yakla ması ve onlara yakın olması.
 02( ) Ö retmenlerin puanlamada dürüst oldu un a güvenilmesi.
 03( ) Ö rencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi, kopyanın kötülü ünün

açıklanması.

- 04( ) Ö rencilerin birbirlerini kontrol etmeleri ve kopya çekenini haber vermeleri gerekti ini kabul etmeleri.

05( ) Ezbere te vik eden ö retim yöntemle ri yerine ö renmeyi sa layan yöntemlerin kullanılması.

- 06 ( ) Ba ka(Lütfe yazınız.) .....

15) Kopya çekerken yakalanan ö renciye ne yapılmalıdır?

- 01( ) Kopya çekerken yakalanan ö renci sınıfta kalmalıdır.
 02( ) Kopya çekerken yakalanan ö renci o dersten artlı geçmelidir.
 03( ) Kopya çekerken yakalanan ö renciye okuldan uzakla tırma cezası

verilmelidir.

- 04( ) Kopya çekerken yakalanan ö rencinin okulla ili kisi kesilmelidir.

- 05( ) Ba ka (Lütfe yazınız).....

16) Sizce yazılılarda niçin kopya çekiliyor?

01( ) İlk yazılıda alınan düşük puanı yükseltmek için

02( ) Yüksek puan almak için

03( ) Zayıf almaktan korkuldu u için

04( ) Sınıfta kalmamak için

05( ) Hepsi

06( ) Başka (Lütfen yazınız).....

EK.3.Kopya Çekmeye İlişkin Örenci Tutum Ölçeği

KOPYA ÇEKMEYE İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ (KOÇ Tutum Ölçeği)

Sevgili Örenci;

Bu ölçek kopya çekmeye ilişkin tutumları belirlemek için hazırlanmıştır. Aşağıdaki maddeleri dikkatlice okuyarak size uygun gelen yere (X) işareti koyunuz. Ölçekten elde edilen bilgiler sadece araştırma kapsamında kullanılacaktır. İsim yazmanıza gerek yoktur. Ölçeği doldururken samimi olmanız ve her maddeye yalnız bir tane işareti koymanız sağlıklı sonuçlar alma açısından önemlidir. Vereceğiniz samimi cevaplar için teşekkür ederim.

Öğretmen: ALKAN

- 5) Tamamen Katılıyorum
- 4) Çoğunlukla katılıyorum
- 3) Kısmen katılıyorum
- 2) Çoğunlukla katılmıyorum
- 1) Hiç katılmıyorum

	MADDELER	Tamamen Katılıyorum	Çoğunlukla katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Çoğunlukla katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Hangi koşullarda olursa olsun kopya çekilmemelidir.					
2	Kopya çekmek başkasının hakkını yemek demektir.					
3	Bir öğrencinin kopya çekerek başarılı olması hatta bir dereceye girmesi diğerlerine haksızlık yapması demektir.					
4	Sınavda kopya çekebilen bir öğrenci ya amının diğer alanlarında da sahtekârlık yapabilir.					
5	Vicdan sahibi bir kimse kopya çekmeyi düşünmez..					
6	Kopya çeken öğrenci dürüst değildir.					
7	Kendine saygısı olan kimse kopya çekmez.					
8	Kopya çekmek nedeni ne olursa olsun bir çeşit hırsızlıktır.					
9	Sınav sonucu ne olursa olsun kopya çekilmemelidir.					
10	Kopya çekmeyenler onurlu kişilerdir.					
11	Sınıfta kalma pahasına da olsa kopya çekmek doğru değildir.					
12	Kendisine saygısı olan bir insan kopya çekmez.					

	MADDELER	Tamamen Katılıyorum	Ço unlukla katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Ço unlukla katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
13	Kopya çekmek bir sahtekârlıktır.					
14	Arkada ım bile olsa kopya çekerken görsem müdahale ederim.					
15	Hakkım olmayanı almak istemedi im için kopya çekmem.					
16	Kopya çeken arkada larımı dürüst bulmam.					
17	Kopya çeken arkada larıma güvenmem.					
18	Bir insan hangi ko ullarda olursa olsun kopya çekmemelidir.					
19	Kopya çekmek ile ba kalarının hakkını yemi oluruz.					
20	Kendisine güvenen kimse kopya çekmez.					
21	Sorumluluk duygusuna sahip bir kimse kopya çekmez.					
22	Kopya çeken ö renciler cezalandırılmalıdır.					
23	Kopya çekmek bir duyu sal davranı bozuklu udur.					
24	E er sınıfta kalma önlenilecekse kopya çekilebilir.					
25	Yakalanmadı ı sürece kopya çekmenin sakıncalı bir tarafı yoktur.					
26	Kopya çekmek cesaret istedi i için çekebilen takdir edilmelidir.					
27	E er ö retmen fırsat veriyorsa kopya çekmemek akılsızlıktır.					
28	Kopya ile de olsa önemli olan sonuç almaktır.					
29	Yakalanmadı ı sürece kopya çekme yanlı bir davr anı olarak dü ünülmemelidir					
30	Fırsat varken kopya çekmeyenleri anlamak güçtür.					
31	Kopya çekene göz yuman ö retmen yardımsever birisidir.					
32	Kopyanın vicdan ile ili kisi yoktur, e itim sistemi bu artlara zorlar.					
33	Ben ö retmen olsaydım, kopya çekilmesine müsaade ederdim.					
34	Haksızlı a u rayan bir ö rencinin kopya çekmeye yönelmesi do aldır.					
35	Ö renci sürekli ba arısız oluyor ise kopya çekmesi ho kar ılanmalıdır.					
36	Kopya hazırlamak bir ön hazırlık oldu u için y ararlı tarafı da vardır.					

	MADDELER	Tamamen Katılıyorum	Ço unlukla katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Ço unlukla katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
37	Kopya çeken arkadaşlarım sonuçta ceza almadı ı için, kopya çekmede bir sakınca görmüyorum.					
38	E er ö retmen olsaydım, tanıdıklarına kopya vermekte/ göz yummakta bir sakınca görmezdim.					
39	Kopya çekene göz yumarak yardımcı olunmalıdır.					
40	Kopya çekmek isteyen arkadaş a yardım edilmelidir.					
41	Sınavlarda yardımla ma arkadaş ılıkları peki tirdi i için yararlı bile sayılabilir.					
42	Kopya çekmeyi seviyorum.					
43	Sınavda benden yardım istenirse kopya vermekte bir sakınca görmem.					
44	Herkes kopya çekerse, ben de çekerim.					
45	Ceza caydırıcı de ilse kopya çekmek do rudur.					
46	Aileye iyi notlar götürmek için kopya çekmek do rudur.					
47	Çalı tı ım halde ba arılı olamadı ım için kopya çekerim.					

EK.4. zin Belgesi

T.C.
SİLİFKE KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı :EĞT.ÖĞRT.ŞB.320/4114
Konu :Anket

25.05.2006

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

Kaymakamlık Makamının Şeyma ALKAN' ın okullarımızda yapacağı anket ile ilgili 18/05/2006 tarih ve 320/3962 sayılı olurları ekte gönderilmiştir.

Anketler uygulanırken çalışkan öğrenci, tembel öğrenci diye ayırt edilmemeli. Anketlerde hiçbir soru boş bırakılmamalı ve hepsi 1 kez işaretlenmelidir Birden fazla şık işaretlenmemelidir.Belirtilen sayıların yarısı erkek yarısı kız olacak şekilde anket uygulanmalıdır.(Örnek:78 öğrenci=39 kız +39 erkek gibi)

Öğretmenlere anket; sadece branş öğretmenlerine uygulanacak, anketin amacının hedefe doğru ulaşması için gerekli titizliğin gösterilerek ankete öğretmen ve öğrencilerin katılımının sağlanması hususunda;

Bilgilerinizi önemle rica ederim.

Adem BUDAK
Müdür a.
Şube Müdürü

EK: 1 Onay
DAĞITIM:

OKUL ADI	9.SINIF ÖĞRENCİ SAYISI	10.SINIF ÖĞRENCİ SAYISI	11.SINIF ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI	BRANŞ ÖĞRETMENİ SAYISI
ANADOLU LİSESİ	166	56	42	264	28
SİLİFKE LİSESİ	282	328	352	962	101
TAŞUCU LİSESİ	36	36	38	110	18
	6.SINIF ÖĞRENCİ SAYISI	7.SINIF ÖĞRENCİ SAYISI	8.SINIF ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI	BRANŞ ÖĞRETMENİ SAYISI
A.N.HANCIOĞLU İ.Ö.O.	78	76	62	216	17
ATATÜRK İ.Ö.O.	88	116	140	344	38
CENGİZ TOPEL İ.Ö.O.	38	32	35	105	13
CUMHURİYET İ.Ö.O.	28	20	16	64	12
ESENTEPE 75.YIL İ.Ö.O.	16	12	12	40	4
G.M.KEMAL İ.Ö.O.	32	28	28	88	11
GAZİPAŞA İ.Ö.O.	70	80	60	210	19
GÖKSU İ.Ö.O.	90	76	76	242	20
HASAN PAKER İ.Ö.O.	16	18	20	54	5
SARICALAR İ.Ö.O.	16	16	14	46	3
SAYAGZI İ.Ö.O.	20	16	18	54	9
Ş.Y.İLHAN AKGÜN İ.Ö.O.	20	24	24	68	10
Ş.RAGİP KÖSE İ.Ö.O.	30	34	36	100	10

İnönü Caddesi No:70 33940 SİLİFKE

İrtibat:Ayşe TAŞ YILMAZ Memur

Telefon :0 324 715 01 70-71 fax :0 324 714 48 32

e-posta :silifke33@meb.gov.tr. Elektronik Ağ :www.silikemem.gov.tr

EK.5. zin Belgesi

T.C
SİLİFKE KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı :EĞT.ÖĞRT.320/9962
Konu :Anket

18.05.2006

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitim Bilimlerinden Yüksek Lisans yapmakta olan Şeyma ALKAN' ın 18/05/2006 tarihli dilekçesinde İlçemiz İlköğretim Okulu ve Lise öğrenci ve öğretmenlerine yönelik, Tezi ile ilgili olarak anket yapmak istediğini belirtmektedir.

Şeyma ALKAN' ın İlçemiz İlköğretim Okulu ve Lise öğrenci ve öğretmenlerine yönelik anket yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir,

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde, 'Olur' larınıza arz ederim.

Kâzım Alp ALKAN
Müdür

OLUR
18/05/2006

Osman YENİDOĞAN
Mut Kaymakamı
Kaymakam V.

ÖZGEÇM

1983 Yılında Kahramanmara 'ın Af i n ilçesinde do du. lkokulu Elazı smetpa a lkokulu'nda, ortaokulu Elazı Mezre Ortaokulu'nda, liseyi Elazı Lisesi'nde bitirdi. 2004 yılında Malatya nönü Üniversitesinde E itim Fakültesi Sınıf Ö retmenli i Programı'ndan mezun oldu. 2005 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü E itim Bilimleri Programı'na ba ladı. 2005 yılında sınıf ö retmeni olarak göreve ba ladı. Halen sınıf ö retmenli i görevine devam etmektedir.